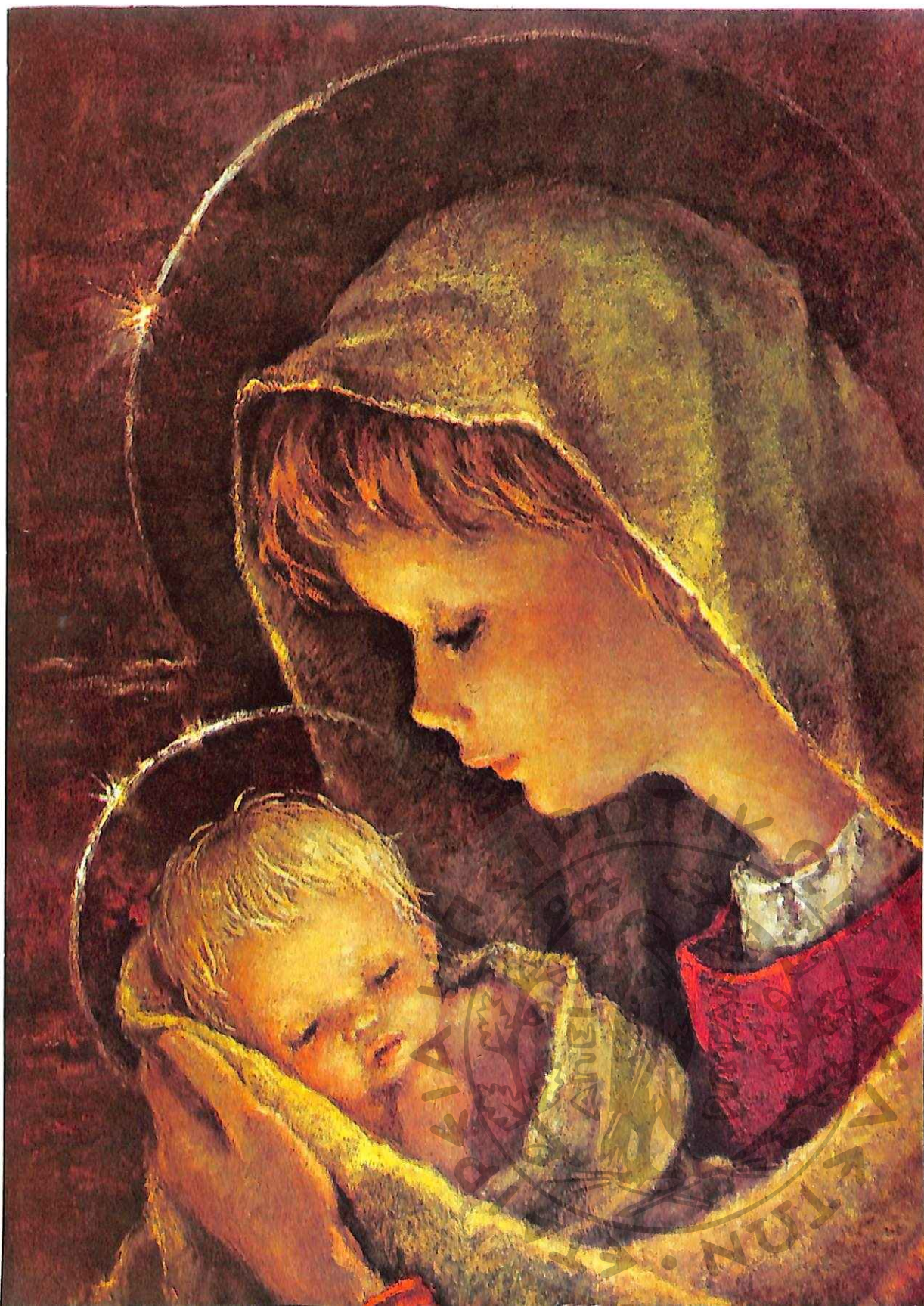

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΕΜΒΡΙΟΣ
1973

'Αγγελικός Ύμνος

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΙΑΤΙΚΟ

Μουσική: ΑΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Στίχοι: ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΜΕΤΡΙΑ

Δό - ξα ετόν ἄ - ναρ - χο τόν πλά - ετη
τόν ὕ - ψω - τή τῶν τα - πει.

νῶν
κί - λια ὁ - λό - χρυ - σεκαμ πᾶ - νες θε - μά - νε. τε τῶν οὐ - ρα.

νῶν.
Κι ὅ - λα τά χεῖ λη ἄ - νοι - χτοῦ - νε μέ τούς αὐ - λούς μετὰ βί -

λιά
ὑ - μνοὺς νά ψά - λουν ετόν αἰ - ῶ - νιο τῶν βα - βι.

λιά - ὦν βα - βι. λιά.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως: Λυκαβηττοῦ 1.

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924—1941 • Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 30ῶν • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1973 • ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 3

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Π. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ, Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΙΩΑΝ. ΚΙΤΣΑΡΑΣ, Π. ΤΣΑΚΡΗΣ, ΧΡΙΣΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Σύμβουλος διὰ τὴν ἐποπτείαν τῆς ὕλης ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Σύμβουλοι ἐπὶ τῆς ὕλης: ΝΙΝΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, ΚΟΡΝ. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ - Σύμβουλος Καλλιτ. Διευθυντῆς ΙΩΑΝ. ΔΡΑΚΑΚΗΣ

Διευθύνσεις ΚΑΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ - Ταμίας Γ. ΦΙΛΗΣ - Διοικητικῆς Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Διευθύνσεις συμφώνως Ν. Δ. 346/69 ἄρθρον 9: Διευθύνσεις Περιοδικῶν: ΚΑΛΛΙΡΡΩΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Δώρα δ' Ἰστρία 22. • Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΥΚΑΣ, Παισιανίου 10

Τιμὴ Φύλλου Δρχ. 3 (Διὰ τὰ Σχολεῖα 2,50) — Ἐτησίᾳ συνδρομὴ Ἑσῶτ. Δρχ. 20. Ἐξῶτ. 15 σελλ. ἢ 2 δολλ.

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Παρακαλοῦμεν θερμῶς: α) τοὺς καθυστεροῦντας τὴν ἐξόφλησιν τῆς πρὸς τὸ περιοδικὸν ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβάσματα ἀποστέλλονται ἀπροσώπως Ε. Ε. Σ. Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας.

ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Γ. ΑΘΑΝΑΣ: Ἀκαδημαϊκός
Γ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Καθηγητῆς τῆς
Παντείου Ἀν. Σχ. Ἐπιστημῶν
Ι. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ἀκαδη -
μαϊκός
Β. ΚΟΥΡΙΑΣ: Καθηγητῆς Πανεπιστη -
μίου Ἀθηνῶν
Γ. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ: Γεν. Διευθυντῆς
Ἰπουργ. Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν

ΟΡ. ΛΟΥΡΙΔΗΣ: Ὁμότ. Καθηγητῆς
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Θ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ - ΔΙΟΜΗΔΗΣ: Ἐθνι -
κὸν Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν
Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: Ἀκαδημαϊ -
κός
Μ. ΤΟΜΠΡΟΣ: Ἀκαδημαϊκός
Ι. ΧΑΡΑΜΗΣ: Ἀκαδημαϊκός
ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ: Ἀκαδημαϊκός

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

Σελίς	Page
Δ.Γ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΥΛΟΥ: Χριστουγεννιάτικες σκέψεις.....	2
Ι. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης.....	3
ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ: Χριστουγεννιάτικη τραγωδία.....	4
Γ.Π. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΥ: 150 χρόνια ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Λόρδου Βύ - ρωνος.....	5
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Τελετὴ ἀπονουμῆς διπλωμάτων καὶ τιμητικῶν δια - κρίσεων εἰς Ἀδελφάς.....	8
ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ: Ἀστρονομικά.....	9
Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ: Τὸ χριστόφωμο.....	10
ΠΕΤΡΟΥ ΧΑΡΗ: Τ' ἀγκάθια τῶν σκαντζόχοιρων.....	12
ΠΕΤΡΟΥ ΓΛΕΖΟΥ: Θαλασσινὰ Χριστούγεννα.....	13
ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ προτομὴ τοῦ Σουρῆ.....	14
Μ.Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ἐνας ἄλλος μολυβένιος στρατιώτης.....	15
ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ Μεγάλῃ Νύχτα.....	17
ΑΓΓ. ΒΑΡΕΛΛΑ: Ἡ φάνη τοῦ Πέτρου.....	18
Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ, Σ. ΣΚΙΠΗ, Γ. ΑΘΑΝΑ, Θ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Ποιήματα.....	19
ΚΙΝΗΣΙΣ — ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.....	20
Χ. ΨΩΡΙΝΟΥ: «Δόξα ἐν Ὑψίστοις».....	23
Ν.Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ: Τ' ἀρπακτικά ζῶα τῆς Ἀφρικανικῆς σαβάνας.....	24
Κ.Α. ΣΦΑΕΛΛΟΥ: Ὁ Ἰέρξ.....	25
ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν. (Εἰκόνες).....	26
Π. ΓΡΙΣΠΟΥ: Ἡ Φύσις ἀναδάσκει.....	29
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ.....	30
Ι. ΒΕΡΝ: Ροβῦρος ὁ Κατακτητῆς (Διασκευή Σ.Π.).....	31
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ — Α. ΒΩΤΤΗ — Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Στίχοι — Μουσικὴ στὰ ἐσώφυλλα.....	
D.G. KAMPOUROGLOU: Christmas Thoughts.....	2
I. THEODORACOPOULOS: Alexandros Papadiamantis.....	3
PAVLOS NIRVANAS: Christmas Tragedy.....	4
G.P. KOURNOUTOS: 150 Years since Lord Byron's Death.....	5
EDITORIAL: Ceremony for awarding Diplomes and Prizes to Nurses.....	8
OLD COLLABORATOR: Astronomy.....	9
A. PAPADIAMANTIS: Christmas - Bread.....	10
PETROS HARRIS: The Hedgehog's Thorns.....	11
PETROS GLEZOS: Christmas at Sea.....	13
G. XENOPOULOS: Souris' Bust.....	14
M.D. STASSINOPOULOS: Another lead Soldier.....	15
S. PANAGIOTOPOULOS: The Great Holy Night.....	17
A. VARELLA: Peter's Manger.....	18
G. DROSSINIS, S. SKIPIS, G. ATHANA, TH. CONSTANTI - NOU: Poems.....	19
H.R.C. and H.J.R.C.: Movement — Activities.....	20
N.G. DIMITROKALLIS: The Rapacious Animals of the Afri - can Savannah.....	24
K.A. SFAELLOS: The Mistletoe.....	25
FROM THE ACTIVITIES OF THE H.J.R.C. (Pictures).....	26
CH. PSORINOS: «Glory be to God on high».....	28
P. GRISPOS: Nature reforests.....	29
READERS' COLLABORATION.....	30
J. VERN: Robur the Conqueror (adapted by S.P.).....	31
S. SPERANTSA — A. VOTTIS — S. PANAGIOTOPOULOS: Verses — Music Inner Covers.....	

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ: «Ἡ Παρθένος καὶ τὸ Θεῖον Βρέφος». Ἐλαιογραφία διαπρεποῦς Εὐρωπαϊοῦ ζωγράφου.

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΔΩΡΕΑ
ΗΜΕΡΟΜ.
ΑΡΙΘ.
16.8.85
36199

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Η γέννησις τοῦ Σωτῆρος, ἡ ἐνανθρώπησις του δηλαδή, φυσικὸν ἦτο ν' ἀναγνωρισθῇ ὡς τὸ ἀρχικὸν σημεῖον τῆς ἐμφανίσεως τῆς νέας θρησκευτικῆς ιδεολογίας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὡς σημεῖον τῆς ἐναντίον τῆς ιδεολογίας ταύτης ἐπιθέσεως τῆς ἐκτοπιζομένης παλαιᾶς.

Μυστικαὶ τινες ιδιότητες, ἀποδιδόμεναι εἰς ἀρχαίους θεοὺς καὶ εἰς θεάς, δὲν ἐπῆρκον εἰς τὴν μυστικοπάθειαν τῆς παλαιᾶς ψυχῆς.

Ὅτι ἡ μυστικοπαθὴς ἐκπροσώπησις, συνολικῶς ἐμφανιζομένη, θὰ ἐπῆρχετο κάποτε ἰσχυρὰ ἔξωθεν καὶ θ' ἀνεδεικνύετο νικητρία, τοῦτο ἡ ἀρχαία μεγαλοψύχια θὰ τὸ εἶχε βεβαίως διαγνώσει ἀπὸ τὰ διάφορα Μυστήρια, τὰ ὁποῖα τὸς ἐθνους σιωδῶς καὶ τὸς φαντικῶς ἐνεστερνίζοντο ἐκάστοτε οἱ Ἕλληνες, μυστήρια τὰ ὁποῖα δὲν προέκλυαν, οὐδ' ἐκραταιώθησαν δι' αὐτοφροῦς ἐμφανίσεως, ἀλλ' εἰσῆχθησαν ἔξωθεν.

Καὶ ἐπὶ τέλους ὁ ἀρχαῖος Ἕλληνισμός κατεβλήθη. Τὸ δὲ γνωστὸν λόγιον ὅτι ἡ Ἑλλὰς «ὑποταχθεῖσα διὰ τῶν ὅπλων ἐνίκησε διὰ τοῦ πνεύματος», δύναιται νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῆς φράσεως «ἀλλ' ἡττήθη ὑπὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ μυστικισμοῦ».

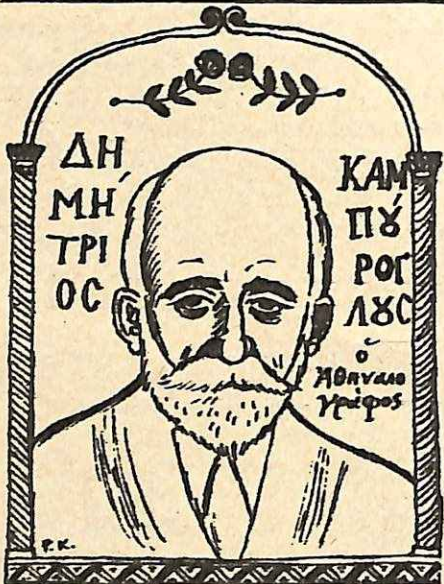
*

Ἀλλ' ἂν ἡ μυστικοπάθεια τῆς ψυχῆς συνετέλεσεν εἰς τὴν κατ' ἀρχὴν ἀποδοχὴν τοῦ νέου θρησκευματος, αἱ ὅλως ἀντίθετοι διδασκαλὶαι τοῦ ἐθεωρήθησαν ὡς αἱ μᾶλλον ἀντάξια τῶν ἀξιώσεων τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς κτισμάτων.

Ἡ κατὰ τοὺς πάντας φραγμοὺς μεταξὺ τῶν φυλῶν καὶ τῶν φύλων, ἡ συγγνώμη πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἡ συμπάθεια πρὸς τὸν ἡττηθέντα, ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη, διάφορος τῆς προσωπικῆς φιλίας, καὶ πρὸς πάντας ἡ προτίμησις τοῦ φυσικοῦ ὡραίου ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐμφάνισιν τοῦ καλοῦ ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῇ τέχνῃ, πάντα ταῦτα ἀπετέλεσαν ἕνα σύ-

νολον πνευματικῆς πανδαισίας, ἡ ὁποία καὶ εὐαρέστησε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐγοήτευσε καὶ κατέπληξε.

Δὲν πταίει δὲ ἡ νέα ιδεολογία διὰ τὴν δημοιοργηθεῖσαν ὑπερβολὴν, τὴν ἀνυψώσαν τὴν πρὸς τὸ σῶμα περιφρόνησιν μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ ἐπαφίεται τοῦτο βορὰ εἰς τοὺς σκώληκας, τὴν κατακαλύψαν πᾶσαν σωματικὴν γραμμὴν, - σκέψις ἡ ὁποία τὸς παρεβλάψε

Σχεδ. ΠΑΛΛΗ ΚΟΥΤΙΔΗ

τὴν καλλιτεχνικὴν ἀπόδοσιν τοῦ γυναικείου ἐν τῇ Χριστιανικῇ τέχνῃ, - τὴν κηρύξαντες ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς κυρίως ἐμφανιζούσης τὰς μορφὰς τῶν ἀρχαίων θεοτήτων γλυπτικῆς.

Ἀλλ' ἡ βλαβερὰ αὕτη ἐπίδρασις τῆς ὑπερβολῆς κατεδείχθη κυρίως εἰς τὴν γενικευθεῖσαν πίστιν τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς, ἡ ὁποία συνετέλεσεν εἰς τὴν περιφρόνησιν τῆς πραγματικῆς ἐπὶ τῆς γῆς τοιαύτης, σκοπὸς τῆς ὁποίας κατέστη κυρίως ἡ προσπάθεια πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς μετὰ θάνατον εὐτυχίας.

Ἐξ ἄλλου, ὁ φόβος τῆς μετὰ θάνατον κολάσεως, ἐνῶ ἀπ' ἐνὸς συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐν ζωῇ ἀγαθοεργίαν, ἐξ ἄλλου μὲ τὰς προεισαγωγικὰς, ὡς εἰπεῖν, δοκιμασίας διὰ

τῶν ἐν ζωῇ δεινοπαθημάτων, συνετέλεσεν ὥστε πᾶσα ὁμότης ἐναντίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τῶν διαφόρων βαρβάρων λαῶν, νὰ μὴν ἀποδίδεται εἰς τὴν φυσικὴν αὐτὴν κακοεργίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ θεοῦ διὰ τῶν καταστροφῶν ἐπιβαλλομένην τιμωρίαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας (τοὺς ὡς Ῥωμαίους δηλαδὴ κατ' ὄνομα χαρακτηριζομένους ἀπ' ὅπου ὁ ὅρος ἐναντίστη πρὸς τὸν τοῦ εἰδωλολάτρου) διὰ τὰ διαπραττόμενα ἁμαρτήματά των.

Ἐνα καὶ μόνον ἀντίπαλον δὲν ἠδυνήθη νὰ καταβάλῃ ἡ Πίστις: τὸν Θεὸν. Οὗτος ἐξακολούθησε νὰ μάχεται διὰ τῶν πιστῶν καὶ ἀοράτων ὁπαδῶν. Ἡ δὲ δοῦσις τῶν ἀπομεινარიῶν αὐτῶν τῆς ἀρχαίας θρησκευτικῆς ζωῆς ἐκδηλοῦται εἰς τὰς δοξασίας τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ λεγόμενον Δωδεκαήμερον, τὸ ἀπὸ τῶν Χριστουγέννων μέχρι τῶν Φώτων δηλαδὴ διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον εἶναι «λῦμα τὰ δαιμόνια», ἐξαφανιζόμενα ὅχι διὰ καταδιώξεως, ἀλλὰ δι' ἁγιασμοῦ, ὅχι δι' ὅπλων, ἀλλὰ διὰ τῶν σταγόνων τοῦ ὕδατος ποῦ σκορπίζει ὁ παπὰς μετὰ τὴν δέσμην τοῦ βασιλικοῦ, τὴν «ἁγιαστούρα» του.

*

Καὶ ἐν τούτοις, εἰς τὰς δοξασίας πάλιν ὀφείλεται πᾶσα ἐξομάλυνσις καὶ ἔλλειψις αὐτῶν τῶν ἀντιδράσεων. Ὁ συμβιβασμός ἐπῆλθε διὰ τοῦ ταυτισμοῦ τῶν θεωριῶν τοῦ νέου δόγματος πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς ἀρχαίας θρησκείας. Τούτλαχιστον, ἕνα καρβουνάκι τὸ ὁποῖον ἀπεστον, ἕνα καρβουνάκι τὸ ὁποῖον ἀπεθυσάνερα ἀπὸ τὴν ἀνατροπὴν ἐνὸς βωμοῦ τοῦ Διονύσου, τὸ ἐφύλαξα μαζί με ἕνα ἄλλο καρβουνάκι, καὶ εἶδα ὅτι συζῶν εἰρηνικώτατα. Ἀκούθησα δηλαδὴ κάποτε μίαν γραίαν, σκορπίζουσαν εἰς τὸ ἄμπελάκι τῆς τῆς τέφρας τοῦ ἐναντίον τῶν Καλιτῶν, συλλεγεῖσαν τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων. Εἰς τὴν τέφραν αὐτὴν ὑπῆρχαν καὶ καρβουνάκια. Ἐν' αὐτὰ ἐφύλαξα μαζί με τὸ ἄλλο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Ο πὺς τὴν ἀνοιξὴ ὅλη ἡ γῆ λουλουδιάζει καὶ στολίζεται με δά της τὰ κάλλη, ὅμοια καὶ ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ, ἔπειτα ἀπὸ τὴν βαρυσκοπικὴν τῆς πολυστεναχτῆς δουλείας, ἄρχισε μέσα στὴν αὐρὰ τῆς ἐλευθερίας νὰ ὑφαίνει τὸν καινούργιο της λόγο. Ὁ λόγος αὐτὸς καὶ ἡ τέχνη του ἔρχεται ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅπου θαρρεῖς πὺς αἰῶνες ἔμεινε κρυμμένος. Καὶ δὲν εἶναι μονάχα ξεχωριστὸ στολίδι τοῦ ἔθνους ἡ νέα του λογοτεχνία, ἀλλὰ καὶ ἀληθινὸ βίωμα τῆς τύχης του, ποῦ κάθε τόσο τὸν ἀναγκάζει νὰ ἀντιμετωπίζῃ με καινούργιο τρόπο τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς του.

Ἡ λογοτεχνία αὐτὴ ἐνώνει μέσα της νεανικότητα καὶ ὠριμότητα. Ἐνῶ τὴ βλέπεις νὰ προβάλλῃ νιοφάνταχτη, τὴν ἴδια στιγμή νιώθεις νὰ σοῦ λέῃ κατὰ βαθιὰ ὠριμο. Ὅπως ὅλο τὸ ἔθνος εἶναι νεανικὸ καὶ ἀρχαῖο, ἄμαθο καὶ σοφὸ, ζωερὸ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ κορμί, μὰ σύγχρονα με πείρα καὶ σωφροσύνη στὸ νοῦ του, ἔτσι εἶναι καὶ ὁ καινούργιος του λόγος.

Ὁ λόγος αὐτὸς, ἂν καὶ νιόβγαλτος, ἔχει μέσα του τόσο μέτρο καὶ τόση λιτότητα, ποῦ μόνο ἀπὸ βαθειὰ πολιτισμένη ψυχὴ μπορεῖ νὰ γεννιέται. Ἀπαρχῆς εἶναι τόσο ζυγισμένος στὴ χρῆσιν του, ποῦ δὲν ἐπιτρέπει μέσα στὴν ἐπικράτειά του μήτε μεθύσι καὶ ἀσωτείες, μήτε πάλι τὴν ἀκαμψία καὶ τὴν σχολαστικότητα, χαρακτηριζομένη πὺς τὰ βλέπεις συχνὰ στὸν ἐντεγρὸ λόγον ἄλλων λαῶν πρωτόπειρων στὴ χρῆσιν του. Καὶ ἀξίζει πραγματικὰ μόνο με τὸν τρόπο αὐτὸν νὰ μελετηθῇ ἡ νέα ἑλληνικὴ λογοτεχνία γιὰ νὰ φανοῦν τὰ κύρια χαρακτηριστικά της.

Πρότυπο σταθερὸ στάθηκε ἐδῶ τὸ λαϊκὸ τραγούδι, ποῦ μέσα του ἡ χρῆσις τῆς λέξης γίνεται τόσο ἀπλά, τόσο φυσικὰ, καὶ δέχεται τόσο νόημα, ποῦ θαρρεῖς πὺς ζυγίζεται με τὴν αἰωνιότητα. Τίποτε δὲν μπορεῖς μέσα στὸ λαϊκὸ τραγούδι νὰ ἀλλάξεις χωρὶς νὰ ρεῖς μέσα στὴν ἀθανασία του. Γιὰ τοῦτο ἡ χρῆσις τοῦ φθιγῆος τῆς ἀθανασίας του. Γιὰ τοῦτο ἡ χρῆσις τοῦ λόγου μέσα του εἶναι ἀπόλυτη. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς λειτουργοὺς τῆς λογοτεχνίας μας στάθηκαν κοντὰ στὰ λαϊκὰ πρότυπα, εἶναι ἀληθινοί, εἴτε στὴν ποίησιν δυνεύουν εἴτε στὸν πεζὸ λόγο.

Εἶναι ὅμως ἀλήθεια ὅτι ὁ ποιητικὸς λόγος παρουσιάζει μεγαλύτερη τελειότητα ἀπὸ τὸν πεζὸ λόγο. Ἡ αἰτία πρέπει καὶ γι' αὐτὸ νὰ ζητηθῇ στὸ λαό, δηλαδὴ στὸ πρότυπο, γιὰτὶ ὁ λαὸς δὲν εἶναι πεζογράφος. Ὁ πεζὸς του λόγος εἶναι τὸ παραμύθι δηλαδὴ ἕνα εἶδος λόγου ποῦ κοντὰ στὴν ποίησιν. Ὁ ἄλλος του λόγος εἶναι πραγματικὸς, βιωτικὸς, καὶ ἡ χρῆσις του εἶναι περιορισμένη. Γιὰ τοῦτο πρέπει νὰ ποῦμε, πὺς τὸ ἔργο τοῦ πεζογράφου εἶναι πὺς δὲν σκολο ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ, ὅταν μιὰ λογοτεχνία περὶ νὰ ξεχωρίσῃ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ λόγου ἀπὸ τὴν ποίησιν, καὶ ἀπὸ τὸ πραγματικὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς νὰ ἐνῶσῃ στὴν ἰδανικὴ σφαῖρα τῆς τέχνης.

Ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης, σεμνὸς λειτουργὸς τῆς νέας ἑλληνικῆς τέχνης τοῦ λόγου, με τὸ διή-

γημά του ὑψώνει τὸν ἀπλὸ λαϊκὸ λόγο σὲ περιοπὴ. Δημοιογώντας τὸ διήγημα, ὁ τεχνίτης αὐτὸς δὲν ἀποκαλύπτει μονάχα τὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἀλλὰ πολιτογραφεῖ μέσα στὴν πνευματικὴ μας ζωὴ καὶ τὸ ὄργανο, τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ. Δουλεντῆς ἀληθινός, εἶναι καὶ αὐτὸς, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων τῆς ἐποχῆς του, αὐτοδίδαχτος στὴν τέχνη του. Αἰσθάνονται ὅτι ἀπὸ τὰ ἐπίσημα βήματα δὲν μποροῦνε νὰ λάβουν φῶς, γι' αὐτὸ προχωροῦνε στὸ

MIX. ΤΟΜΠΟΥ, Ἀκαδημαϊκός: Παπαδιαμάντης

λαὸ καὶ προσπαθοῦνε νὰ γνωρίσουν τὴν λογοτεχνία καὶ ἄλλων λαῶν. Ἐτσι δουλεύουν ὅλοι.

Σύντροφός του παντοτινὸς ἦταν ἡ πενία. Καὶ εἶναι τοῦτο γενικὸ γνώρισμα τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος. Πενία ποῦ πολλὰ φορὲς ἀγγίζει τὴν ἀθλιότητα. Ὅμως ὁ Παπαδιαμάντης ποτὲ δὲν γογγύζει γιὰ τὴν φτώχεια του, τὴν ὑπομένει σεμνὰ καὶ δουλεύει μετὰ κλεισμένος μέσα του χωρὶς ποτὲ νὰ προδῇ τὸν ἑαυτὸ του. Ἡ πενία εἶναι ἐδῶ συνδρασμένη μετὰ τὴν κατακάθαρη ἠθικότητα. Καὶ θάλεγε κανεὶς πὺς ἡ μιὰ θρέφει τὴν ἄλλη. Ὁ Παπαδιαμάντης εἶναι παράδειγμα πνευματικοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ τὴν ἐποχὴ μας μάλιστα, ποῦ πᾶει νὰ κἀν τὸ πνεῦμα φῆμη, τὴν ἀλήθεια φαινόμενο, τὴν οὐσία λεπτομέρεια καὶ τὴν

(Συνέχεια στὴ σελίδα 16)

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

—Ἐτοιμάσου, ἐπὶ τέλους, ἄντρα. Πότε θὰ πᾶς καὶ σὺ, σὰ χριστιανός, νὰ φωνίσῃς; Περιμένεις νὰ νυχτώσῃ;

Ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ εἶναι, πὼς ὁ κυρ - Γιώργης, παλιὸς πολιτικὸς συνταξιούχος, ἔγγαμος καὶ πατέρας τριῶν θυγατέρων, προτιμοῦσε, γιὰ λόγους ποὺ ἤξερε ὁ ἴδιος, νὰ φωνίσῃ νύχτα. Ἀφοῦ τὸν ἐβίαζε ὁμῶς ἡ γριά του — μήπως καταλαβαίνουν οἱ γυναῖκες; — ἀποφάσισε νὰ ξεκινήσῃ. Ἐπῆρε ὅσα εἶχαν ἀπομείνει ἀπὸ τὴν προεξόφλησι τῆς συντάξεώς του, ἀφοῦ πληρώθηκαν ὁ μπακάλης κι ὁ ψωμάς, μ' ἓνα «ἀπέναντι», γιὰ νὰ μὴ φωνάξουν, ἐπῆρε καὶ τὸ ἐπίδομα ποὺ τοῦ εἶχαν δώσει ἀπὸ τὴν ἐνορία «χάριν τῶν ἀγίων τούτων ἡμερῶν», ἐπῆρε καὶ λίγες οἰκονομίες ποὺ εἶχε κάνει ἡ γυναῖκα του, τὸ ὅλον 84.60, τᾶχωσε στὸν κόρφο του καὶ ξεκίνησε.

Τὸν ξέβγαλαν ὡς στὴν πόρτα ἡ γριά του καὶ οἱ τρεῖς μεγαλοκοπέλες των, ὅλην των ἡ φανίλια, ὅλα τὰ ὀνόματα τοῦ σπιτιοῦ, ὅλη ἡ εὐτυχία τῶν γεροντικῶν των ἡμερῶν.

— Κοίταξε, Γιώργη μου, νὰ φέρῃς καὶ τίποτα πίσω... τοῦ εἶπε στ' αὐτὴ ἡ γριά. Μὴν τὰ ξοδέψῃς ὅλα. Ἡμέρα ποὺ εἶναι αὐριώ, δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ τὸ σπῆτι δίχως πεντάρα...

— Ὅ,τι ἀπομείνῃ θὰ τὸ φέρω... μουρμούρισε. Ἄν δὲν ἀπομείνῃ τί νὰ φέρω; Λόγια νὰ λέμε τώρα, γυναικα;

— Στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ, λοιπόν.

Καὶ ὁ κυρ - Γιώργης ἐπῆγε στὴν «εὐχὴ τοῦ Θεοῦ». Ἐφτάσε στὴν Ἀγορά, κατὰ τὰ σουρουπώματα, μὲ τὸ τρύπιο του δίχτυ κρεμασμένο ἀπὸ τὸ χέρι του. Εἶδε κι ἔπαθε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν πολυκοσμία. Τὸν ἔσπρωξαν, τὸν ζούπησαν, τὸν πάτησαν. «Κουνήσου, ντέ, γέρο!». Μήπως δὲν κουνιότανε; Μὰ βροῖσκες λογαριασμό μὲ τοὺς κακομαθημένους ἀνθρώπους; Οὔτε ντροπὴ, οὔτε διάκρισι. Τὸ κατάπιε κι αὐτό. Μὲ

τὰ πολλὰ ἔφτασε μπροστὰ σ' ἓνα μαράβικο, ποὺ εἶχε κρεμασμένες δυὸ γαλοπούλες καὶ μισή. Ἐκανε τὸ λογαριασμό του νὰ μπορέσῃ νὰ

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

πάρῃ τὴ μισή, γιὰ τὸν καλὸ τὸ χρόνο.

— Πόσο οἱ γαλοπούλες, παιδί μου; ρώτησε φοβισμένα.

— Ἐβδομήντα πέντε ἡ ὀκτά, γέρο.

— Σὰν πολλὰ δὲν εἶναι, παιδί μου;

— Ὁ μαράβης τὸν ἀγριοκοίταξε.

— Ἀφοῦ εἶναι πολλὰ, φάε τράγο.

Τράβηξε παρακάτω. Σταμάτησε μπροστὰ σ' ἓνα χασάπη.

— Πόσο τὸ ἀρνάκι, πατριώτη;

— Ἐξηνταπέντε ἡ ὀκτά, γέρο. Τοῦ γαλάτου.

— Τὶ λές, χριστιανέ μου; Ἐξηνταπέντε;

— Θὰ πάρῃς ἢ δὲ θὰ πάρῃς; Σὺ ζήτησι θ' ἀνοίξουμε τώρα; τὸν ἀποπῆρε ὁ χασάπης.

— Δὲ μὲ συμφέρει, παιδί μου.

— Ὁ χασάπης τὸν ἀγριοκοίταξε.

— Ἀφοῦ δὲ σὲ συμφέρει, τί ρωτᾷς; Φάε τράγο!

Ἐκανε τὸ λογαριασμό του, τᾶφερε ἔτσι, τᾶφερε ἀλλοιῶς, μὰ δὲν τοῦβγαίνουν τὰ λεφτά.

— Κουνήσου, γέρο... τοῦ εἶπε πάλι κάποιος. Τὶ συλλογιέσαι, σὰν τὸ γαῖδαρο ποὺ θέλει, μὲ τὸ συμπάθειο, νά...

— Δὲν συλλογιέμαι, παιδί μου... ἔκανε. Βλέπεις πασχίζω νὰ περάσω.

Σπρώχνοντας τὸν ἔβγαλαν τέλος σ' ἓνα στενὸ τῆς Ἀγορᾶς. Ἀποπίσω του τοῦ φαινόταν πὼς ἄκουγε μιὰ φωνή:

— Φάε τράγο!

Μὲ τὰ πολλὰ σταμάτησε μπροστὰ σ' ἓνα καροτσάκι, ποὺ εἶχε κρεμασμένα ἀπὸ τὰ τοιγκέλια ἀνακατεμμένα κρέατα.

— Ἄλλος στὴ φτήνεια!... φώναξε ὁ ἀνθρωπος μὲ τὸ καροτσάκι. Νὰ κἀνὴ Χριστούγεννα ἢ φτωχολογιά! Ἄλλος τὰ τραγόπουλα τοῦ γαλάτου...

Ὁ κυρ - Γιώργης νόμισε πὼς ἄκουσε, τώρα δυνατότερα ἀπὸ πίσω του τὴν φωνή:

— Φάε τράγο!

Ρώτησε πάλι:

— Πόσο;

— Τριανταπέντε ἡ ὀκτά, μπάρμπα. Πάρε νὰ εὐχαριστηθῇς, τραγόπουλο.

— Τραγόπουλο, σὰν κ' ἐμένα... ἀναστένανε ὁ κυρ - Γιώργης. Τέλος πάντων, βάλε μου μιὰ ὀκτά.

Πῆρε ἓναν παρτσὰ τράγο, τὸν παράχωσε στὸ τρύπιο του δίχτυ, πῆγε λίγο παρακάτω, ἀγόρασε τὶς πατατούλες του καὶ δυὸ ρίζες μαρούλι, πῆρε καὶ λίγα πορτοκαλάκια — δέκα στὸ τάληρο φώναξε τὸ παιδί — ἔσφιξε τὸ δίχτυ του καὶ τὴν καρδιά του καὶ ξεκίνησε πάλι γιὰ τὸ σπῆτι.

— Δόξα σοι ὁ Θεός!

Ἀποπίσω του, καθὼς τραβοῦσε σκυφτὸς τὸ δρόμο του, νόμιζε πὼς τὸν κνηγοῦσε πάντα ἡ φωνή:

— Φάε τράγο! Φάε τράγο!

Ἐνας δάσκαλος τότε, ποὺ εἶχε παρακολουθήσει, ὡς φαίνεται, τὴ σκηνή, εἶπε μιλώντας μὲ τὸν ἑαυτό του:

— Τώρα καταλαβαίνω ἀπὸ ποῦ βγήκε ἡ λέξι: τραγωδία...

ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Τὸν ἐρχόμενο χρόνο στὴν Ἀγγλία καὶ σ' ὅλον τὸν κόσμο θὰ γίνουν ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὰ 150 χρόνια ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Λόρδου Βύρωνος. Σὲ χώρες, ὅπως ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ἰταλία, ὅπου ὁ ποιητὴς ἔζησε καὶ πολέμησε γιὰ τὰ ἰδανικά του, ποὺ ἦσαν καὶ δικὰ του ἰδανικά καὶ ἐγιναν ὑστερα στὴν πολιτικὴ πράξῃ ἰδανικά καὶ ὅλων τῶν λαῶν, ὁ ἑορτασμός θὰ πάρει ἀσφαλῶς ἰδιαίτερον χαρακτήρα.

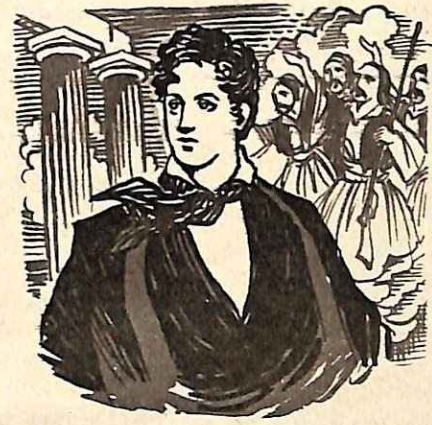
Τὸ οἰκουμενικὸ μῆνυμα τοῦ ποιητῆ ποὺ διασαλπίστηκε μὲ τὸ ποιητικὸ του ἔργο καὶ καταξιώθηκε μὲ τὸν θάνατό του κατὰ τὸν πολεμικὸν ἀγῶνα του, θὰ πάρει καὶ τὸ χρῶμα τῆς ἐθνικῆς ἰδιοτυπίας τῶν δύο αὐτῶν ἀγωνιζομένων τότε γιὰ τὴν ἐλευθερία τους λαῶν. Ὁ ἑλληνικὸς χώρος καὶ οἱ Ἕλληνες ἀγωνιστὲς ἰδιαίτερα, εἶχαν τὴν θλιβερὴ προνομία νὰ συνδεθῇ μαζί τους ὁ ποιητὴς καὶ μὲ τὸν θάνατό του. Ἐχουν ἐπομένως, γι' αὐτὸ καὶ κάποια πρόσθετη ὀφειλὴ πρὸς τὴν μνήμη του.

Ἀπὸ καιρὸ λοιπὸν γίνονται παντοῦ προετοιμασίες γιὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ ἐπέτειον. Ἡ «Ἑταιρία Βύρωνος» (Byron Society), ποὺ ἀνασυστάθηκε τὸ 1971 στὸ Λονδίνο, ἔχει ἤδη ἀναλάβει πολλὰς πρωτοβουλίες γιὰ τὴν προετοιμασία, τὸν συντονισμό, καὶ τὴν ὁργάνωσι τοῦ ἑορτασμοῦ. Ἡ κ. Elma Dangerfield καὶ ὁ κ. D. Walwin Jones φιλοξενούμενοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν ἦλθαν πρὸ καιροῦ στὴν χώρα μας καὶ ἐπισκέφθηκαν πολλὰ ἀπ' τὰ μέρη ὅπου πέρασε καὶ παρέμεινε ὁ Βύρων, μὲ τὸν σκοπὸ νὰ σχεδιάσουν τὸ ταξίδι ποὺ ἡ Ἑταιρία θὰ ὁργανώσῃ στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχὲς τοῦ 1974. Ἐξ ἄλλου, Ἑλληνικὸς κλάδος τῆς Byron Society συστήθηκε στὴν Ἀθήνα, ποὺ κι αὐτὸς θὰ συμβάλῃ, ἀσφαλῶς, στὴν ὁργάνωσι τοῦ ἑορτασμοῦ.

Εἶναι συνεπῶς, χρήσιμο νὰ ἀναθυμηθοῦμε μερικὰ ἀπ' τὰ γεγονότα ἐκείνου τοῦ καιροῦ καὶ προτοῦ ἀρχίσουν οἱ ἐκδηλώσεις καὶ πρὸ παντὸς οἱ πολυσιδεῖς συγγραφές καὶ ἀνακοινώσεις τῶν εἰδικῶν, νὰ κατατάξουμε τὰ βιογραφικὰ στοιχεῖα τοῦ ποιητῆ, κυρίως τὰ ὅσα

σχετίζονται μὲ τὸ τελευταῖο ταξίδι τοῦ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατό του στὴν Ἑλλάδα, ὥστε τὸ καινούργιο ὕλικὸ νὰ πέσῃ ὀργανικὰ σὲ πλαίσιο στέρεο.

Καὶ πρῶτα - πρῶτα πρέπει νὰ ἀναθυμηθοῦμε ἓνα σημαντικὸ ἱστορικὸ γεγονός, ποὺ γιὰ λόγους ἀγνωστούς πέρασε «ἀψαλτο» τὸν χρόνο

αὐτόν, παρ' ὅλο ποὺ τοῦ ἄξιζε ὅπως ἰδιαίτερη μνεῖα καὶ λαμπρὸς ἑορτασμός. Εἶναι τοῦτο, ἡ ἱδρυσις στὶς 3 Μαρτίου 1823 τοῦ London Greek Committee, τῆς Φιλελληνικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Λονδίνου, μιᾶς ἀπ' τίς πρῶτες φιλελληνικὲς ὁργανώσεις, ποὺ ψυχὴ τῆς ἦταν ὁ John Bowring, μαθητὴς τοῦ Bentham καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς πρὶν δραστήριους φιλελευθέρους (Liberals) τοῦ 19ου αἰῶνα. Ὁ ἴδιος ὑπῆρξε ἱδρυτὴς καὶ τῆς πρώτης στὴν Εὐρώπῃ φιλελληνικῆς ὁργανώσεως ποὺ ἱδρύθηκε στὴ Μαδρίτη τὸ 1821. Στὴν κίνησι τοῦ Κομιτάτου τοῦ Λονδίνου ὀφείλει πολλὰ ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ καὶ πρὸς πολλὰ ὁ φιλελεύθερος κόσμος τῆς Εὐρώπης, ἐπειδὴ ἡ ὁργάνωσι αὐτὴ ἦταν ποὺ ἐπίασε τὸν παλμὸ τῆς ἐποχῆς καὶ συνέβαλε καίρια στὴ διαμόρφωσι τῆς φιλελεύθερης εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς τοῦ 19ου αἰῶνα. Εἶναι λοιπὸν ὀριακὴ ἡ χρονολογία τῆς ἱδρύσεως τοῦ Greek Committee καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος καὶ γιὰ τὸ εὐρωπαϊκὸ καὶ παγκόσμιον φιλελεύθερο κίνημα. Ἀς ἐλπίσουμε πὼς μὲ κάποια ἄλλη εὐκαιρία θὰ καταστῇ δυνατὸ νὰ ἐπανορθωθῇ ἡ μεγάλη αὐτὴ παράλειψι.

Ὁ Λόρδος Βύρων, λοιπόν, ποὺ αὐτοεκαπατρισμένος, βρισκόταν αὐτὸν τὸν καιρὸ στὴν Τοσκάνη, ἐγινε τότε μέλος τοῦ Greek Committee. Τὰ μέλη τοῦ Κομιτάτου αὐτοῦ ξέροντας καλὰ τίς πολιτικὲς ἀντιλήψεις ἀλλὰ καὶ ἐκτιμώντας πρὸ παντὸς σωστὰ τὸν ρόλο ποὺ μπορούσε νὰ παίξῃ τὸ ὄνομα τοῦ Βύρωνος στὴ διεθνή δημόσια γνώμη, τὸν ἐξέλεξαν μέλος μὲ πρότασι, ἴσως, τοῦ φίλου του Hobhouse. Ὁ Βύρων δέχθηκε τὴν ἐκλογὴ καί, μὲ γράμμα τοῦ πρὸς τὸν Bowring ἀπ' τὴν Γένοβα στὶς 12 Μαΐου 1823, εὐχαρίστησε τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς δίνοντας ὑπόσχεσι νὰ ἀνταποκριθῇ στὴν ἐμπιστοσύνη τους μὲ ὅλες τίς δυνάμεις του. «Πρώτη μου ἐπιθυμία, ἔγραφε, εἶναι νὰ προχωρήσω ὁ ἴδιος στὴν Ἀνατολή, ὅπου θὰ μπορούσα νὰ προαγάω, ἂν ὄχι τὴν ὑπόθεσι, τουλάχιστον τὴ συγκέντρωσι πληροφοριῶν, ποὺ τὸ Κομιτάτο θὰ χρειαζόταν, ἴσως, γιὰ περαιτέρω ἐνέργειες, καὶ ἡ προηγούμενη διαμονή μου στὴν χώρα, ἡ οἰκειότητά μου μὲ τὴν ἰταλικὴ γλῶσσα (ποὺ τὴν μιλοῦν ἐκεῖ καθολικὰ ἢ τουλάχιστον στὴν ἴδια ἔκτασι ποὺ μιλοῦν τὰ γαλλικὰ στὰ πρὶν πολιτισμένα μέρη τῆς Εὐρώπης) καὶ ἡ ὄχι πλήρης ἀγνοία τῆς ἐλληνικῆς, μποροῦν νὰ μοῦ ἐξασφαλίσουν κάποια προσόντα ἐμπειρίας».

Ἡ ἱδρυσις τοῦ Greek Committee συνδέεται καὶ μὲ τὴν παρουσία στὸ Λονδίνο τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Ἀνδρέα Λουριώτη, ὁ ὅποιος πηγαίνοντας στὴν Εὐρώπῃ γιὰ συνάψῃ πολεμικοῦ δανείου καὶ περνώντας ἀπ' τὴν Πίζα, ὅπου ἦσαν ἐγκατεστημένοι, πρόσφυγες ἀπ' τὴν Βλαχία, ὁ ἡγεμόνας Ἰωάννης Καρατζᾶς, ὁ Οὐγγροβλαχίας Ἰγνατίος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ὁδηγήθηκε, μὲ γράμμα τοῦ Ἰγνατίου, στὸν John Bowring, στὴ Μαδρίτη καὶ τελικὰ στὸ Λονδίνο. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐδῶ, πὼς ὁ John Bowring εἶχε μείνει καιρὸ καὶ στὴν Τοσκάνη καὶ εἶχε, ἀσφαλῶς, γνωρισθῇ μὲ τοὺς ἑλληνικοὺς κύκλους, ὅπως μὲ τοὺς κύκλους τοῦ ποιητῆ Shelley καὶ τοῦ Byron εἶχε σχετισθῇ ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος καὶ ὁ Οὐγγροβλαχίας Ἰγνατίος. Ὁ Λουριώτης λοιπὸν μὲ τὸν Ἀγγλο λοχαγὸ Ἐδουάρδον Βλακιέρον, καθὼς οἱ Ἕλληνες μετέγραφον τὸ ὄνομα τοῦ Edouard Blaquiere, ἀπεσταλμένου

του Κομιτάτου στην Ελλάδα για συλλογή πληροφοριών, περνώντας τον Απρίλιο 1923 απ' την Ιταλία, ήλθαν σε επαφή με τον Βύρωνα και συνέχισαν το ταξίδι τους προς την Ελλάδα. Φθάνοντας στη Ζάκυνθο, ο Blaquiere έγραψε στον Βύρωνα συνιστώντας του να πάει στη Ζάκυνθο και εκεί να περιμένει ώσπου να έχει ασφαλείς πληροφορίες για την κατάσταση στην Ελλάδα.

Ο Βύρων άρχισε τότε τις προετοιμασίες έγραψε στον φίλο του Trelawney που βρισκόταν στη Ρώμη να τον συνοδεύσει, γύρισε έναν γατρά και του σύστησαν τον νεαρό Bruno που μόλις είχε τελειώσει τις σπουδές του, και ακόμη φρόντισε για τα έλογα του, για κράνη και για χίλια δυο άλλα πράγματα. Στο τέλος Μαΐου ο Blaquiere του έγραψε να επισπεύσει την αναχώρησή του ή κυβέρνησι τον περίμενε χωρίς άργοπορία και ή άφιξη του θα ήταν ή πιο μεγάλη ύπηρεσία. Όσοτο ο Βύρων, στεκόταν αναποφάσιτος. Την παραμονή της αναχώρησής του, έλεγε στους φίλους, τον λόρδο και την λαίδυ Μπλέ-σιγκτον: «Εδώ είμαστε όλοι μαζί τώρα, αλλά πότε και πού θα ξανασυναντηθούμε; Έχω ένα είδος προσήματος πώς είναι ή τελευταία φορά που βλέπουμε, σαν κάτι να μου λέει πώς δεν θα ξαναγυρίσω απ' την Ελλάδα». Τελικά νοίκιασε ένα αγγλικό βόκι, τον «Ηρακλέα», και ή συντροφιά του που άπετε-λείτο απ' τον κόμητα Γκάμπα, τον Τρελώνη, τον Μπούντο και έξη ή όκτώ ύπηρετες έτοιμάστηκε. Επιδόθηκαν επίσης όκτώ έλογα και φορτώθηκαν άρκετά όπλα, πολεμοφόδια, φάρμακα και λοιπά αναγκαία.

Με γράμμα του προς τον Bowring ο Βύρων όρισε την αναχώρησή του στις 12 Ιουλίου 1823. Συνέστησε δέ στο Κομιτάτο να μεριμνήσει για την εξασφάλιση δανείου και ύποσχέθηκε ό ίδιος να δαπανήση περί τις 9 χιλιάδες λίρες που είχε στην Ιταλία και στην Αγγλία, καθώς επίσης, εάν τον ήθελαν οι Έλληνες και παρέμενε στην Ελλάδα, να διαθέτει απ' τα εισοδήματά του όσα θα ήταν δυνατό περισσό-τερα. Ακόμη συνέστησε την αποστολή τυπογραφείου για «την εκδοχή, ίσως, Εφημερίδας, πιθανώς στην ελληνική με ιταλική μετάφραση». Στις 13 Ιουλίου, αφού όλα

έτοιμάστηκαν, ο Βύρων και ή ακολουθία του κοιμήθηκαν στο πλοίο και τα ξεμερώματα της επομένης ξεκίνησαν. Ο άνεμος, όμως, δεν ήταν άρκετός και περίμεναν όλη την ήμέρα μπροστά στη Γένοβα, αλλά όταν βράδυσε ξέσπασε θύελλα, που τελικά τους ανάγκασε να ξαναμπουν στο λιμάνι στις έξη το πρωί. Ο Βύρων γύρισε με τον Γκάμπα στην έπαυλή του στο Albano μελαγχολικός μιλώντας για τα περασμένα και το άβέβαιο μέλλον του. «Πού θα είμαστε, άραγε, του χρόνου;» έλεγε στον φίλο του. Η τιμή και το καθήκον ώστόσο τον κρατούσαν στέρεα στην άποφασή του. Το βράδυ, τέλος ξεκίνησαν. Ο Βύρων ξαναβρήκε τον έαυτό του: το παιδί που ήταν σαν πρωτοπής στην Ελλάδα, τον ποιητή που όραματιζόταν την έλευθερία του σιλά-βου, τον άνεμελο τραγουδιστή της ζωής.

Όστερα από πέντε ήμέρες, έφθασαν στο Λιβόρνο όπου προμηθεύτηκαν μπαρούτι και άλλα άγγλικά είδη που δεν θα εύρισκαν άλλοι. Ακόμη, συνάντησαν εκεί τον Hamilton Brown και δύο Έλληνες, τον Σκυλίτη και τον Βιτάλη, που απ' την Εύρώπη γύριζαν στην Ελλάδα να αγωνισθούν. Στις 24 Ιουλίου άνεχώρησαν όλοι μαζί για τα Έπτάνησα, όπου παραμένοντας προσωρινά θα μπορούσαν να κατατοπισθούν σχετικά με τα πράγματα στην Ελλάδα. Προτίμησαν μάλιστα με ύπόδειξη του Hamilton Brown την Κεφαλονιά, όπου ό άρμουςτης συνταγματάρχης Κάρολος Νάπιερ ήταν γνωστός για τα φιλελεύθερα φρονήματά του, και έφθασαν εκεί στις 2 Αυγούστου το βράδυ.

Παρέμειναν όμως στο πλοίο, γνωρίζοντας την αντίθεση της έπίσημης άγγλικής πολιτικής σχετικά με την ελληνική επανάσταση, την όποιαν ό λόρδος πήγαινε να ύπηρετήση. Όσοτο Αγγλοι και έντόποιο ύποδέχθηκαν τον Βύρωνα τόσο έγκάρδια, ώστε του προκάλεσαν βαθειά συγκίνηση. Αναμένοντας λοιπόν στην Κεφαλονιά είδήσεις απ' την Κέρκυρα και την Ελλάδα, βρήκε τον καιρό να περάσει για όκτώ ήμέρες στην Ιθάκη και να δη το σπήλαιο του Όδυσσέως και άλλα σχετικά μέρη, να δεχθή τις περιποιήσεις του διοικητή λοχαγού Κνοκ και να ενισχύσει πτωχούς πρόσφυγες απ' την

μαχόμενη Ελλάδα. Από εκεί έγραψε γράμμα στον Μάρκο Μπότσαρη διαβιβάζοντάς του και συστατικό του Ούγγροβλαχίας Ιγνατίου, και έλαβε άπάντησή που τον παρακαλούσε να πάει σ' εκείνα τα μέρη, πράγμα που πολύ βάρυνε ύστερα στην άποφασή του Βύρωνος να εγκατασταθί στο Μεσολόγγι, καθώς και να σχηματίσει τη φρουρά του από Σουλιώτες, μόλο που ό Μπότσαρης λίγο ύστερα απ' την άπάντησή του σκοτώθηκε.

Οι διαφωνίες και οι αντιθέσεις των παρατάξεων στην Ελλάδα άναγκασαν τον Βύρωνα ν' άποφασίσει την παραμονή του στην Κεφαλονιά, ώσπου να ξεδιαλύνει καλά το τι έπρεπε να κάνει. Είχαν περάσει κιόλας έξη εβδομάδες απ' την ήμέρα του έρχομού του στο νησί. Έγκατεστάθηκε λοιπόν στα Μεταξάτα, αφού έστειλε στην Ελλάδα τον Hamilton Brown και τον Τρελώνη με γράμμα στην Κυβέρνηση εκθέτοντας τις άπόψεις του και τις ύδηγίες του Κομιτάτου που αντιπροσώπευε. Μόνο μετά ένα μήνα άργότερα πήρε είδήσεις των άπεσταλμένων του με πληροφορίες πολύ δυσάρεστες για την έν γένει κατάσταση, εκτός από το φρόνημα και την ψυχή του άγωνιζόμενου λαού, που έστεκαν πάντα άκαμια.

Με γράμμα του από 29 Νοεμβρίου 1823 που ό Βύρων το στέλνει με τον Hamilton Brown στον Bowring δίνει πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στην Ελλάδα, αναγγέλλει την άφιξη του άπεσταλμένου του Κομιτάτου του Λονδίνου συνταγματάρχη Stanhope, και γράφει, πώς σκέφτεται πια να χωρήσει προς το Ναύπλιο. Την επομένη γράφει στην Ελληνική Κυβέρνηση συνιστώντας σύμπνοια και συνειδητοποίηση της κρισιμότητας των περιστάσεων, και δύο ήμέρες ύστερα γράφει στον Μαυροκορδάτο συνιστώντας του τον Stanhope και προσθέτει σχετικά με τη διχόνοια των άγωνιστών «Η Ελλάς βρίσκεται τώρα ανάμεσα σε τρεις λύσεις: ή να άνακτήσει την έλευθερίαν της, ή να καταστή έξάρτημα των κυρίαρχων της Εύρώπης, ή να ξαναγίνει τουρκική επαρχία. Μόνο μίαν λύση μπορεί να εκλέξει. Ο εμφύλιος πόλεμος δεν είναι παρά δρόμος που οδηγεί στις δύο τελευταίες. Εάν ή Ελλάς επιθυμεί την τύχη της Βλαχίας και της Κριμαίας, μπο-

ρεί να την έχει αύριο» αν επιθυμεί της Ιταλίας την τύχη, μεθαύριο: αλλά εάν επιθυμεί να καταστή καθ' αυτό Ελλάς έλεύθερη και ανεξάρτητη, πρέπει σήμερα να το άποφασίσει, γιατί ποτέ πια δεν θα έχει αυτή την εύκαιρία».

Στις 23 Δεκεμβρίου ό Βύρων γράφοντας στον φίλο του Douglas Kinnaird τον πληροφορούσε πώς ένα πλοίο του ελληνικού στόλου είχε φθάσει στην Κεφαλονιά για να τον παραλάβει και να τον μεταφέρει στο Μεσολόγγι, όπου οι φίλοι του Σουλιώτες τον άνέμεναν έναγωνίως, όπως και ό Μαυροκορδάτος, που είχε αναλάβει τότε την διοίκηση και την άναδιοργάνωση της Δυτικής Ελλάδος. «Αν θα μπορούσα να επιτύχω την συνδιαλλαγή των δυο παρατάξεων, έγραψε ό Βύρων, (και δεν άφησα λιθάρι που να μην το άναποδογυρίσω γι' αυτό), αυτό θα ήταν κάτι' άλλως, θα πρέπει να περάσουμε στον Μοριά με τους Δυτικοελλαδίτες, που είναι οι πιο γενναίοι και αυτόν τον καιρό οι πιο ισχυροί, έχοντας άνατρέψει τους Τούρκους...», ενώ, έξ άλλου, ό Μαυροκορδάτος έγραφε προς τον Βύρωνα: «Δεν είναι άνάγκη να σάς ειπώ, Λόρδε μου, πόσο πολύ επιθυμώ τον έρχομό σας, σε ποιόν βαθμό ή παρουσία σας είναι επιθυμητή απ' όλους, ή τι εύτυχή κατεύθυνση θα δώσει σε όλες μας τις ύποθέσεις. Οι συμβουλές σας θα άκουσθούν σαν χρησμοί...». Αλλά τελικά ό Βύρων, παρ' όλο που λογάριάζε να επιβιβασθί άμέσως, παρέμεινε και πάλι στην Κεφαλονιά, ενώ το πλοίο γύρισε ξανά στο Μεσολόγγι δίχως αυτόν. Η άπέχθειά του στο να αλλάζει τόπον διαμονής, που του γινόταν όλο και πιο έντονη, και οι φόβοι που του δημιουργήθηκαν για το άνθυγιεινό κλίμα του Μεσολογγίου, ήσαν τα κύρια αίτια που ματαίωσαν την αναχώρησή του. Ο συνταγματάρχης Stanhope του έγραψε έπειγόντως: «Τό Έλληνικό πλοίο που στάλθηκε για την Έξοχότητά σας ξαναγύρισε ό έρχομός σας ήταν βέβαιος και ή αποκαρδίωση ύπηρεξεί πράγματι μεγάλη. Ο πρίγκηπας βρίσκεται σε κατάσταση άνησυχίας, ό ναύαρχος δείχνει κατηφής και οι όλοι ναύτες μεμψιμοιρούν άνοιχτά... Πεπατούσα στους δρόμους άπόψε και ό λαός με ρωτούσε για τον Λόρδο Βύρωνα!». Αλλά και στο Κο-

μιτάτο έγραφε την ίδια ήμέρα ό Stanhope «όλοι άναμένουν τον έρχομό του Λόρδου Βύρωνος, σαν να έπρόκειτο για τον έρχομό του Μεσσία».

Τελικά ό Βύρων πήρε την άποφασή και άρχισε τις προετοιμασίες για την όριστική πια άναχώρησή του. Ένα «μίστικο», πλοίο έλαφρό ταχύπλοο, ένα άλλο μικρό για τις άποσκευές και ένα τρίτο πιο εύρύχωρο πλοίο, για τα έλογά του και τα λοιπά πράγματα ναυλώθηκαν και όλα ήσαν πια έτοιμα, εκτός απ' τον άνεμο που τους καθυστέρησε και πάλι λίγες ήμέρες. Σε γράμμα του της 27 Δεκ. 1823 γράφει προς τον Moore πώς επιβιβάζεται για το Μεσολόγγι, όπου σε είκοσι τέσσερες ώρες θα συναντηθί με τον Μαυροκορδάτο.

Τό ήθικό του έδειχνε ένισχυμένο με τις σκέψεις για την εκπλήρωση ενός καθήκοντος που το πίστευε ιερό, ώστόσο οι άνησυχίες δεν τον άφηναν όλότελα: «αν κανένας πυρετός, κούραση, πείνα ή άλλο τίποτε θα έκοβε πριν απ' τη μέση τη ζωή ενός άδελφού τραγουδιστή, όπως του Garcilasso de la Vega, του Kleist, του Korner, του Joukoffsky ή του Θεοάνδρου ή, όποιου άλλου — δεν έχει σημασία — σε παρακαλώ, έγραφε στον Moore, να με θυμάσαι σαν «θα γελάς» και σαν «θα πίνης». Ελπίζω πώς ή (Ελληνική) ύπόθεση θα θριαμβεύσει, αλλά είτε γίνει αυτό, είτε όχι, ακόμη «ή τιμή πρέπει να κρατιέται άυστηρά, όπως το γάλα της διαίτας...».

Τελικά, μόλις ό καιρός βελτιώθηκε, απέπλευσαν. Ο Βύρων με το «μίστικο» και ό κόμης Gamba με την «Μπομπάρδα», το εύρύχωρο πλοίο που μετέφερε τα έλογα και τις βαριές άποσκευές. Προσέγγισαν στη Ζάκυνθο, όπου ό Βύρων είχε να κανονίσει κάποια οικονομικά ζητήματα με τον τραπεζίτη Barff, και το βράδυ της 29 Δεκ. 1823 κατευθύνθηκαν προς το Μεσολόγγι. Η παρουσία του Έλληνικού στόλου στην είσοδο του κόλπου, τους έβεβαίωνε για τη σύντομη και άσφαλ ή διαπεραίωση. Ός τις δέκα τη νύχτα ό καιρός εύνοϊκός, ό ούρανός κατακάθαρος και ό άέρας κρύος χωρίς να είναι και δριμύς: οι ναύτες τραγουδούσαν πατριωτικά τραγούδια, μονότονα άλλα παθητικά και τους άκολουθούσαν

όλοι όλόγυρα, χορός. Και ό Βύρων, με έξαιρετη διάθεση. Το «μίστικο» πιο ταχύ στο πλεύσιμο ξεχώρισε και από τα μεσάνυχτα δεν ξαναφάνηκε. Δυό ώρες πριν απ' την αύγή βρέθηκε μπροστά σε μια φρεγάδα τουρκική που την νόμισαν Έλληνική, ενώ οι Τούρκοι θάρρεψαν το «μίστικο» για πυρπολικό και άπομακρύνθηκαν. Το «μίστικο» ώστόσο τράβηξε προς τις Σκρόφες, την μικρή συστάδα των Έχινάδων στις εκβολές του Αχελώου, και άσφαλιστηκε εκεί. Με γράμμα του της 31 Δεκ. 1823 ό Βύρων έγραφε απ' το καράβι του στον Stanhope πληροφορώντας τον πώς έφτασε στο Δραγομέστι, μπροστά στον κόλπο του Αστακού, ενώ ό κόμης Gamba με όλες τις άποσκευές, τα χρήματα, τα έλογα, το τυπογραφείο και όλα τα άλλα, έπεσε στα χέρια των Τούρκων και όδηγήθηκε στην Πάτρα. Ο πασάς όμως, στον όποίο τελικά τον παρουσίασαν τον άφησε, παραδόξως, έλεύθερον, κι έτσι με την «Μπομπάρδα» του βρέθηκε στις 4 Ιαν. 1824 στο Μεσολόγγι, ενώ ό Βύρων βρισκόταν ακόμη στο Δραγομέστι. Στις 5 Ιαν. 1824 το πρωί έφτασε κι αυτός στο Μεσολόγγι, αφού ταλαιπωρήθηκαν άρκετά έξ αίτίας του καιρού. Η περιπέτεια όμως αυτή, που μπορούσε να ήταν μοιραία, έδωσε περισσότερον ένθουσιασμό στον Βύρωνα, κυρίως για την παράδοση εύτυχ ή λύση της. Την άπέδωσε στην προστασία του Αγίου Διονυσίου της Ζακύνθου ή της Παναγίας των Βράχων της Κεφαλονιάς. Όσοτο, ύπηρεξε, καθώς φαίνεται μοιραία γι' αυτόν. Γιατί, παραμένοντας στο πλοίο του στις Σκρόφες, βούτηξε, κατά την συνήθειά του, στη θάλασσα. Και ύστερ' απ' αυτό αισθάνθηκε την πρώτη θανάσιμη άδιθεσία. Τα ρεύματα του κόλπου, ίσως, σύντριψαν κάτι απ' την παράτολη ρώμη του.

Η ύποδοχή που του έγινε κατά την άποβίβασή του στο Μεσολόγγι ύπηρεξε μοναδική: όλος ό λαός βγήκε στην προκυμαία και τον καλωσόρισε, ενώ οι πολιτικές και στρατιωτικές άρχες με επικεφαλής τον Μαυροκορδάτο τον ύποδέχθηκαν και τον συνδέψαν έν πομπή στο σπίτι που είχε έτοιμασθί γι' αυτόν. Τα μάτια των Έλλήνων και όλου του κόσμου είχαν στραφή την ώρα εκείνη στον Λόρδο Βύρωνα.

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΕΙΣ ΑΔΕΛΦΑΣ

Είς την μεγάλην αίθουσαν του Δρακοπουλείου Μεγάρου εγένετο την 10 Νοεμβρίου τελετή, κατά την οποίαν έπεδόθησαν διπλώματα εις 36 Σπουδαστριάς (Τάξεως 1970-1973) της 'Ανωτέρας Σχολής Νοσοκόμων και 'Εκπαιδευτριών, ως και βραβεΐα εις τας πρωτεύσας 'Αδελφάς.

Τά βραβεΐα άπένευμεν ό Πρόεδρος

Ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Θ. Γαροφαλίδης επιδίδων τας τιμητικές διακρίσεις.

του Ε.Ε.Σ., τὰ δέ πτυχία ό κ. 'Υπουργός Κοινωνικών 'Υπηρεσιών.

'Αρχικώς ώμίλησεν ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Γαροφαλίδης, είπων τὰ εξής :

Κύριε 'Υπουργέ, Κυρίαι και Κύριοι, με ιδιαίτεραν συγκίνησιν σās ύποδεχόμεθα εις τόν ναόν αυτόν τής νοσηλευτικής διά τήν επίδοσιν των πτυχίων και βραβείων εις τās άποφοιτώσας και διαπρεψάσας 'Αδελφάς τής Σχολής μας. 'Η παρουςία σας μεταξύ ήμων άποτελεΐ μίαν ακόμη απόδειξιν τής κυβερνητικής στοργής διά τόν 'Ελληνικόν 'Ερυθρόν Σταυρόν, ή όποία έλπίζομεν ότι θα συνεχισθῇ και εις τὸ μέλλον, διά τήν ολοκληρώσιν των στόχων που έταξεν ό Ε.Ε.Σ. και ένεστερνίσθη τὸ Κράτος.

Και τώρα θα μου επιτρέψετε να άπευθύνω όλίγα λόγια εις τās άποφοιτώσας μαθητριάς.

'Αγαπητά μου παιδιά, είναι ή πρώτη φορά που άποφοιτώσαι μαθήτριάι τής Σχολής δέν άποχωρίζονται αυτής με τās σοφάς νοηθείσας και τήν εκδήλωσιν τής αγάπης του μεγάλου μας Προέδρου

Κων(τίνου) Γεωργακοπούλου προς «τούς λευκούς άγγέλους» ή «τις 'Αδελφούλες», όπως συνήθιζε να σās άποκαλῇ.

'Αλλά και σήμερα θα βρῆτε τήν ίδίαν πάντοτε στοργήν και ενδιαφέρον τόσον από τήν Διοίκησιν του 'Ερυθρού Σταυρού όσον και από τὸ Κράτος.

Σās είναι αυτά άπαραίτητα, διότι εγκαταλείπουσαι τήν Σχολήν σās άναμένουν αντιμετώπισις τής οδύνης, του πόνου, τής δυστυχίας, τήν όποίαν καλείσθε να άπαλύνετε.

Παρά τὸ πλευρόν των «'Ασκληπιάδων» σεις θα έχετε τήν φροντίδα του άσθενούς, σεις θα τόν περιθάλψετε, σεις θα τόν παρηγορήσετε. Προς σās θα στρέφεται τὸ ικετευτικό του βλέμμα και από σās θα ζητῇ αγάπην.

'Εντός όλίγου θα δώσετε τόν καθηγιασμένον όρκον σας. Από τήν στιγμήν αυτήν θα ανήκετε εις τήν μεγάλην έρυθροσταυρικήν οικογένειαν. Πάντοτε πρό οφθαλμῶν, οιάδήποτε και αν είναι ή εξέλιξις σας και εις όποιαδήποτε ιδρύματα και αν ύπηρετήσετε, θα έχετε ως φωτεινόν οδηγόν, αλλά και παντοτινόν

Στιγμιότυπον από τήν 'Ορκωμοσίαν των 'Αδελφών.

συμπαραστάτην σας, τόν 'Ερυθρόν Σταυρόν. Ό 'Ερυθρός Σταυρός θα σās δέχεται πάντοτε ως πνευματικά τέκνα του και θα είναι πρόθυμος να σās νοηθεΐση και να σās συμπαρασταθῇ, όπως και σεις συμπαρίστασθε εις τούς έχοντας ανάγκην συνανθρώπους μας.

'Ακολουθως έλαβε τόν λόγον ό κ. 'Υπουργός, ό όποιος είπε μεταξύ άλλων τὰ εξής :

«Είναι άνεγνωρισμένον από όλους τὸ παμμέγιστον πράγματι και πολυπλευρον άνθρωπιστικόν έργο του 'Ελληνικοῦ 'Ερυθρού Σταυρού, από τήν άπήχησιν του όποιου εγεννήθη τὸ ύψηλόν ιδανικόν, που ωδήγησεν εις τήν έθελουσίαν προσφοράν ύπέρ των πασχόντων και άδυνάτων, που έδημιούργησε τὰ τέγματα των έθελοντών αίμοδοτών και των έθελοντών άδελφών και που προεκάλεσε τās συνεχείς δωρεάς των φιλανθρώπων και τήν πρόθυμον συνεισφοράν όλου του ελληνικοῦ λαοῦ.

'Υπό τήν έμπνευσμένην διοίκησιν διαπρεπών άνδρων ό 'Ελληνικός 'Ερυθρός Σταυρός εξέπληρώσε μέχρι σήμερα μίαν έξοχον άποστολήν.

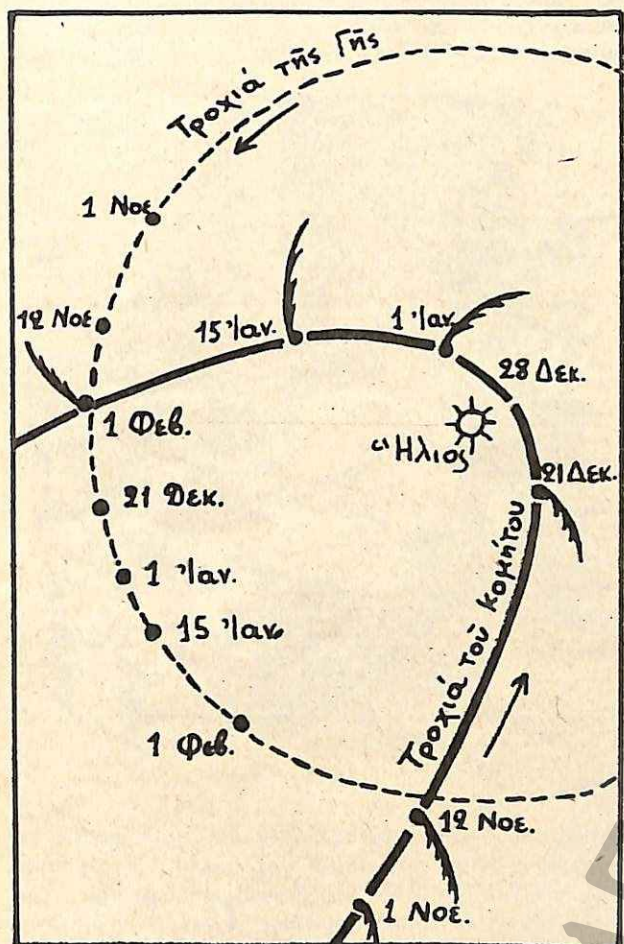
Τήν μεγάλην αυτήν άποστολήν συνεχίζει και σήμερα ό 'Ελληνικός

(Συνέχεια στήν σελίδα 28)

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Ο ΚΟΜΗΤΗΣ ΚΟΧΟΥΤΕΚ

Ό άστρονόμος Κοχούτεκ του άστεροσκοπίου του 'Αμβούργου διέκρινε τόν Μάρτιον 1973 πρώτος εις τόν ούρανόν τήν προσέγγισιν του κομήτου, ό όποιος επῆρε τὸ όνομά του. 'Ητο ένα άσθενέστατον ίχνος φωτός 16ου μεγέθους. Ό άνθρωπος οφθαλμός δύναται να διακρίνῃ άστρον μόνον μέχρι του 6ου μεγέθους. 'Ερχεται από τὰ έσχατα άκρα του πλανητικοῦ μας συστήματος, πολὺ έξω από τήν τροχίαν του μακρινότερου πλανήτην μας, του Πλούτωνος, εκεί όπου πιστεύεται ότι χιλιάδες κομητῶν ξεκινούν δια να πε-

ράσουν κάποτε πολὺ κοντά από τόν ήλιον προεσόμενοι εις τροχίαν παραβολικήν, ως είναι τὸ περιγράμμα ενός άγλαδιού ή αυγοῦ. Κάμνουν τήν επίσκεψίν των εις τόν ήλιον, ως εις πρωτεύουσαν, κατ' άραιά διαστήματα δεκάδων ή εκατοντάδων ετών. Κάμνουν μίαν στροφήν ήμικυκλίον γύρω από τόν ήλιον και εξαφανίζονται και πάλιν προς τās έσχατίας του πλανητικοῦ συστήματος.

Οί κομήται άποτελούνται από άέρια και κοινωτόν. Είναι τὰ όλικά του σύμπαντος, από τὰ όποια έχει πλασθῇ και ό ήλιος και ή γῆ και όλα τὰ άστρα. Τὸ κύριον σώμα του πλανήτην έχει σφαιρικὴν μορφήν, ή όποία ένιότε, όπως εις τήν περίπτωση του Κοχούτεκ, είναι πολὺ, πάρα πολὺ μεγαλυτέρα από τήν γῆν, και από μίαν τεραστίαν ούράν, τήν κ ό μ η ν, από τήν

όποιαν λέγονται και κομήται. 'Η κόμη λαμβάνει πάντοτε κατεύθυνσιν αντίθετον προς τόν ήλιον.

'Επειδή οί κομήται έρχονται από άγνωστα μακρινά σημεία και άμέσως εξαφανίζονται και πάλιν, δέν επιτρέπουν εις τούς άστρονόμους λεπτομερείς παρατηρήσεις. Μόνον όταν πλησιάσουν μετροῦν τήν πορείαν των και ύπολογίζουν τὰ σημεία τής διαδρομής των, τόν χρόνον και τās άποστάσεις από τόν ήλιον. 'Ετσι ύπελογίσθη ότι ό Κοχούτεκ θα πλησιάσῃ προς τόν ήλιον, θα κάμῃ μίαν άνοικτήν στροφήν όπίσω από αυτόν και θα άπομακρυνθῇ προς τήν αντίθετον κατεύθυνσιν.

Όπίσω από τόν ήλιον θα εῦρεθῇ τήν 28 Δεκ. 1973. Πρωτότερα όταν θα έρχεται προς τόν ήλιον και θα πλησιάσῃ κοντά μας, θα διαστανωδῇ τήν τροχίαν τής γῆς προς τὰ μέσα, προς τόν ήλιον, τήν 12 Νοε. Και όταν εν συνεχείᾳ θ' άπομακρυνθῇ, θα διασχίσῃ τήν γῆν τήν τροχίαν προς τὰ έξω κατά τήν 1 Φεβρ. 1974. Τήν 12 Νοε. θα είναι ορατός τὸ πρωτὶ πριν φωτίσῃ εις τὰ ΝΑ του ορίζοντος, εις τόν άστερισμόν τής Παρθένου ως άστήρ 6ου μεγέθους, θα είναι δέ ορατός τὸ πρωτὶ και τās έπομένας ήμέρας έως ότον μετα τήν 21 Δεκ. θα είναι πολὺ κοντά εις τόν ήλιον δια να άνατείλῃ μετῇ με αυτόν τήν 28 Δεκ. Μετά τήν Πρωτοχρονιά θα ακολουθῇ τόν ήλιον και μετά τινες ήμέρας θα τόν βλέπωμεν τὸ βοράν εις τήν Δύσιν ολόκληρον και πολὺ λαμπρόν ως τήν 'Αφροδίτην. Τὸ θέαμα επί σειράν ήμερῶν θα είναι θαυμάσιον. 'Επειδή όμως διαρκῶς θα άπομακρύνεται από τόν ήλιον, ή λαμπρότης του Κοχούτεκ θα ελαττώνεται. Τήν 23 'Ιαν. 1974 θα είναι ορατός ως άστήρ 2ου μεγ., όπως ό Πολιρκός. Περὶ τὰ μέσα Φεβρουαρίου 1974 ύπολογίζεται ότι θα είναι πλέον πολὺ μακριά μας, δυσδιάκριτος και πάλιν δια τόν ανθρώπινον οφθαλμόν.

Διά να ήμπορέσῃ κανείς να τόν παρακολουθήσῃ ας έχῃ ύπ' όφει του μερικὰς λεπτομερείας. Τὸ πρωτόν δεκαήμερον του 'Ιανουαρίου θα εῦρίσκειται εις τήν περιοχὴν του Αἰγόκερω, κατά τὸ δεύτερον εις τόν 'Υδροχόον, κατά τὸ τρίτον των 'Ιχθύων και κατά τās άρχάς Φεβρουαρίου του Κριοῦ. Μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ή εμφάνισις του κομήτου δέν προβλέπεται έντυπωσιακή κατά τās πρωινὰς ώρας. 'Αλλά από του 'Ιανουαρίου 1974 και ιδίως κατά τὰ μέσα αυτού ύπολογίζεται ότι τὰ βοράνα μετά τήν δύσιν του ήλιου θα έχωμεν να απολαύσωμεν θαυμάσιον θέαμα.

Ό προηγούμενος λαμπρός κομήτης που έπέρασε κοντά μας και τόν ένθυμούνται οί παλαιότεροι ήτο ό κομήτης του Χάλεϋ τὸ 1910. Τότε όμως ό κόσμος είχε τρομοκρατηθῇ από τās γνώμας μερικῶν άστρονόμων, ότι ήτο πολὺ πιθανή ή σύγκρουσις του κομήτου με τήν γῆν, όποτε τὰ δηλητηριώδη άέρια του κομήτου θα εξαφανίζαν τὰ όντα τής γῆς. Οί άνθρωποι τότε έθεύμασαν τὸ κάλλος του κομήτου και έχάρησαν ότι τίποτε δέν συνέβη. Ό Κοχούτεκ ύπολογίζεται ως πολὺ λαμπρότερος του κομήτου Χάλεϋ.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

'Αμέσως όταν βραδυνάσῃ, ό ούρανός στολίζεται με τρία διαμάντια. Εις τὰ ΝΑ ή 'Αφροδίτη με τήν μεγαλύτερη λαμπρότητά της, — 4,4 μεγ. 'Ολίγον πιο πίσω και ύψηλότερα ακολουθεῖ ό Ζεύς, λαμπρός

(Συνέχεια στήν σελίδα 16)

ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΨΩΜΟ

Διήγημα

ΜΕΤΑΞΥ τῶν πολλῶν δημοδῶν τύπων, τοὺς ὁποίους θὰ ἔχῃσι νὰ ἐκμεταλλεῖσιν οἱ μέλλοντες διηγηματογράφοι μας, διατρεπῇ κατέχει θέσιν ἡ κακὴ πενθερά, ὡς καὶ ἡ κακὴ μητρὺ. Περὶ μητρὺς ἄλλοτε θὰ ἀποπειραθῶ νὰ διαλάβω τινὰ πρὸς ἐποικοδόμησιν τῶν ἀναγνωστῶν μου. Περὶ μιᾶς κακῆς πενθερᾶς σήμερον ὁ λόγος.

Εἰς τὴν ἔπταιεν ἡ ἀτυχὴς νέα Διαλεχτή, ὅπως ὠνομάζετο, θυγάτηρ τοῦ Κασανδρέως μπάρμπα - Μανώλη, μεταναστεύσαντος κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν εἰς μίαν τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, εἰς τὴν ἔπταιεν ἂν ἦτο στεῖρα καὶ ἄτεκνος; Εἶχε νυμφευθῇ πρὸ ἑπταετίας, ἔκτοτε δις μετέβη εἰς τὰ λουτρά τῆς Αἰδηψοῦ, πεντάκις τῆς ἔδωσαν νὰ πῇ διάφορα τελεσιουργὰ βότανα, εἰς μάτην, ἡ γῆ ἔμενεν ἄγονος. Δύο ἢ τρεῖς γύφτισαι τῆς ἔδωκαν νὰ φορέσῃ περίσπαστα¹ θαυματουργὰ περὶ τὰς μασχάλας, εἰποῦσαι αὐτῇ, ὅτι τοῦτο ἦτο τὸ μόνον μέσον, ὅπως γεννήσῃ, καὶ μάλιστα υἱόν. Τέλος καλὸγερός τις Σιναΐτης τῇ ἐδῶκεν ἡγιασμένον κομβολόγιον, εἰπὼν αὐτῇ νὰ τὸ βαπτίσῃ καὶ νὰ πῇ τὸ ὕδωρ. Τὰ πάντα μάταια.

Ἐπιτέλους μὲ τὴν ἀπελπισίαν ἦλθε καὶ ἡ ἀνάπανσις τῆς συνειδήσεως καὶ δὲν ἐνόμιζεν ἑαυτὴν ἔνοχον. Τὸ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐφρόνει καὶ ἡ γραῖα Καντάκαινα, ἡ πενθερά της, ἥτις ἐπέροισεν εἰς τὴν νύμφην αὐτῆς τὸ σφάλμα τῆς μὴ ἀποκτήσεως ἐγγόνου διὰ τὸ γῆρας της.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Διαλεχτῆς ἦτο τὸ μόνον τέκνον τῆς γραίας ταύτης, καὶ οὗτος δὲ συνεμερίζετο τὴν πρόληψιν τῆς μητρὸς του ἐναντίον τῆς συμβίας αὐτοῦ. Ἄν δὲν τῷ ἐγέννα ἡ σύζυγός του, ἡ γενεὰ ἐχάνετο. Περίεργον δὲ ὅτι πᾶς Ἕλληνας ἐποχῆς μας ἱερώτατον θεωρεῖ χρέος καὶ ὑπερτάτην ἀνάγκην τὴν διαιώνισιν τοῦ γένους του.

Ἐκαστοτε, ὁσάκις ὁ υἱὸς τῆς ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ ταξιδίου του, ὅστις εἶχε βρατσέραν, καὶ ἦτο τολμηρότατος εἰς τὴν ἀκτοπλοΐαν, ἡ γραῖα Καντάκαινα ἤρχετο εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ, τὸν ὠδήγει εἰς τὸν οἰκίσκον της, τὸν ἐδιάβαζε, τὸν ἐκατήχει, τοῦ ἔβαζε μαναφούνια² καὶ οὕτω τὸν προέπεμπε παρὰ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ. Καὶ δὲν ἔλεγε μόνον τὰ ἐλαττώματά της, ἀλλὰ τὰ ἀντάγχιζε. Δὲν ἦτο μόνον «μαρμάρα», τοντέστι στεῖρα, ἡ νύμφη της, τοῦτο δὲν ἤρκει, ἀλλ' ἦτο ἀπαστορη, ἀπασσάλωτη³, ξεστσίπωτη κτλ. Ὅλα τὰ εἶχεν ἡ «ποῖσα, ἡ δέιξα, ἡ ἀκλήρη...».

Ὁ καπετὰν Καντάκης, σφλομμωμένος, θαλασσοπνιγμένος, τὰ ἤκουεν ὅλα αὐτὰ, ἡ φαντάσία του ἐφοῦσκωνεν, ἐξερχόμενος εἰς συνήντια τοὺς συναδέλφους του ναυτικούς, ἤρχετο τὰ καλῶς ὠριες, καλῶς σὰς ἦρα, ἐπινεν ἐπὶ ἡ ὀκτὼ ῥώμια, καὶ μὲ τριπλὴν

σκοτοδίνην, τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης, τὴν ἐκ τῆς γυναικείας διαβολῆς καὶ τὴν ἐκ τῶν ποτῶν, εἰσῆρχετο οἰκαδε καὶ βάμβαροι σκηναὶ συνέβαινον τότε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου του.

ΟΥΤΩΣ εἶχον τὰ πράγματα μέχρι τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἔτους 186.... Ὁ καπετὰν Καντάκης πρὸ πέντε ἡμερῶν εἶχε πλεύσει μὲ τὴν βρατσέραν του εἰς τὴν ἀπέναντι νῆσον μὲ φορτίον

ἀμνῶν καὶ ἐρίφων, καὶ ἠλπίζεν ὅτι θὰ ἐώρταζε τὰ Χριστουγεννα εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἀλλὰ τὸν λογαριασμόν τὸν ἔκαμνεν ἄνευ τοῦ ξενοδόχου, δηλ. ἄνευ τοῦ Βορρά, ὅστις ἐφύσησεν αἰφνιδίως ἄγριος καὶ ἐκλείσεν ὅλα τὰ πλοῖα εἰς τοὺς ὅρους, ὅπου εὐρέθησαν. Εἶπομεν ὅμως ὅτι ὁ καπετὰν Καντάκης ἦτο τολμηρὸς περὶ τὴν ἀκτοπλοΐαν.

Περὶ τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων ὁ ἄνεμος ἐμετριάσθη ὀλίγον, ἀλλ' οὐκ ἦν ἐξηκολούθει νὰ πνέῃ. Τὸ μεσονύκτιον πάλιν ἐδυνάμωσε.

ΤΙΝΕΣ ΝΑΥΤΙΚΟΙ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐστοιχημάτιζαν, ὅτι ἀφοῦ κατέπεσαν ὁ Βορρᾶς, ὁ καπετὰν Καντάκης θὰ ἐφθανε περὶ τὸ μεσονύκτιον. Ἡ σύζυγός του ὅμως δὲν ἦτο ἐκεῖ νὰ τοὺς ἀκούσῃ καὶ δὲν τὸν ἐπερίμενεν. Αὐτὴ ἐδέχθη μόνον περὶ τὴν ἐσπέραν τὴν ἐπίσκεψιν τῆς πενθερᾶς της, ἀσυνήθως φιλόφρονος καὶ μειδιώτης, ἥτις τῇ εὐχρίθη τὸ ἀπαραίτητον «καλὸ δέξιμο», καὶ διὰ χιλιοστήν φορὰν τὸ στερότυπον «μ' ἔναν

καλὸ γυῖο». Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ τῇ προσέφερε καὶ ἐν χριστόψωμο.

— Τὸ ζύμωσα μοναχὴ μου, εἶπεν ἡ θεῖα - Καντάκαινα, μὲ γειὰ νὰ τὸ φᾶς.

— Θὰ τὸ φυλάξω ὥς τὰ Φῶτα, διὰ ν' ἁγιασθῇ, παρετήρησεν ἡ νύμφη.

— Ὅχι, ὄχι, εἶπε μετ' ἄλλοκότον σπουδῆς ἡ γραῖα, τὸ δικό της φυλάει ἡ καθεμιὰ νοικοκυρὰ διὰ τὰ Φῶτα, τὸ πεσκέσι τρώγεται.

— Καλὰ, ἀπήντησεν ἡρέμα ἡ Διαλεχτή, τοῦ λόγου σου ξέρεις καλλίτερα.

Ἡ Διαλεχτή ἦτο ἀγαθωτάτης ψυχῆς νέα, οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ἢ νὰ ὑποπτεύσῃ κακὸν τι.

— Πῶς τῷπαθε ἡ πεθερά μου καὶ μοῦ ἔφερε χοιστόψωμο, εἶπε μόνον καθ' ἑαυτήν, καὶ ἀφοῦ ἀπῆλθεν ἡ γραῖα, ἐκλείσθη εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τινος δεκαετοῦς παιδείας γειτονοπούλας, ἥτις τῇ ἔκαμνε συντροφίαν, ὁσάκις ἔλειπεν ὁ σύζυγός της.

Ἡ Διαλεχτή ἐκοιμήθη πολὺ ἐνωρίς, διότι σκοπὸν εἶχε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν περὶ τὸ μεσονύκτιον. Ὁ ναὸς δὲ τοῦ Ἁγίου Νικολάου μόλις ἀπέειχε πεντήκοντα βήματα ἀπὸ τῆς οἰκίας της.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐσήμαναν παρατεταμένως οἱ κώδωνες. Ἡ Διαλεχτή ἠγέρθη, ἐνεδύθη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ παρακοιμημένη αὐτῇ κόρη ἦτο συμπεφωνημένη, ὅτι μόνον μέχρις οὐ σημάνη ὁ ὁρὸς θὰ ἔμενε μετ' αὐτῆς, ὅθεν ἀνυπνίσασα αὐτὴν τὴν ὠδήγησε πλησίον τῶν ἀδελφῶν της. Αἱ δύο οἰκίαι ἐχωρίζοντο διὰ τοίχου κοινού.

Ἡ ΔΙΑΛΕΧΤΗ ἀνῆλθεν εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ μόλις παρῆλθεν ἡμίσεια ὥρα, καὶ γυνὴ τις πτωχὴ καὶ χωλὴ δυστυχὴς, ἥτις ὑπηρετεῖ ὡς νεοκόρος τῆς ἐκκλησίας, ἔλθοῦσα τῇ λέγει εἰς τὸ οὖς:

— Δῶσε μου τὸ κλειδί, ἦλθε ὁ ἄντρας σου.

— Ὁ ἄντρας μου! ἀνεφώνησεν ἡ Διαλεχτή ἐκ πληκτος.

Καὶ ἀντὶ νὰ δώσῃ τὸ κλειδί, ἔσπευσε νὰ καταβῇ ἡ ἰδία. Ἐλθοῦσα εἰς τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας, βλέπει τὸν σύζυγόν της κατὰβρεκτον, ἀποστάζοντα ὕδωρ καὶ ἀφρόν.

— Εἶμαι μισοπνιγμένος, εἶπε μονομουρίζων οὗτος, ἀλλὰ δὲν εἶναι τίποτε. Ἀντὶ νὰ τὸ ρίξωμε ἔξω, τὸ καθήσαμε στὰ ρηχά.

— Πέσατε ἔξω; ἀνέκραξεν ἡ Διαλεχτή.

— Ὅχι, δὲν εἶναι, σοῦ λέγω, τίποτε. Ἡ βρατσέρα εἶναι σίγουρη, μὲ δύο ἄγκουρες ἀραγμένη καὶ καθισμένη.

— Θέλεις ν' ἀνάψω φωτιά;

— Ἄναψε καὶ δῶσε μου ν' ἀλλάξω.

Ἡ Διαλεχτή ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κιβωτίου ἐνδύματα διὰ τὸν σύζυγόν της καὶ ἤραψε πῦρ.

— Θέλεις κανένα ζεστό;

— Δὲν μ' ὀφελεῖ ἐμένα τὸ ζεστό, εἶπεν ὁ καπετὰν Καντάκης. Κρασὶ νὰ βγάλῃς.

Ἡ Διαλεχτή ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ βαρελίου οἶνον.

— Πῶς δὲν ἐφρόντισες νὰ μαγειρεύσῃς τίποτε, εἶπε γογγύζων ὁ ναυτικός.

— Δὲν σ' ἐπερίμενα ἀπόψε, ἀπήντησε μετὰ ταπει-

νότητος ἡ Διαλεχτή. Κρέας ἐπῆρα. Θέλεις νὰ σοῦ ψήσω προῖζολα;

— Βάλε στὰ κάβουρα, καὶ πῆγαινε σὺ στὴν ἐκκλησίαν σου, εἶπεν ὁ καπετὰν Καντάκης. Θὰ ἔλθω κι ἐγὼ σὲ λίγο.

Ἡ Διαλεχτή ἔθεσε τὸ κρέας ἐπὶ τῆς ἀνθοκαυῆς, ἥτις ἐσχηματίσθη ἤδη, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ συζύγου της, ἥτις ἦτο καὶ ἰδικὴ τῆς ἐπιθυμία, διότι ἤθελε νὰ κοινωνήσῃ. Σημειωτέον ὅτι τὴν φράσιν «πῆγαινε σὺ στὴν ἐκκλησίαν σου ἔβαφε ὁ Καντάκης διὰ στεινότητος χορείας.

— Ἡ μάνα μου δὲν θὰ τῷμαθε βέβαια ὅτι ἦλθα, παρετήρησεν αὐτῆς ὁ Καντάκης.

— Ἐκεῖνη εἶναι στὴν ἐνορία της, ἀπήντησεν ἡ Διαλεχτή. Θέλεις νὰ τῆς παραγγείλω;

— Παραγγεῖλὲ της νὰ ἔλθῃ τὸ πρωῒ.

Ἡ Διαλεχτή ἐξῆλθεν. Ὁ Καντάκης τὴν ἀνεκάλεσεν αἴφνης.

— Μὰ τώρα εἶναι τρόπος νὰ πᾶς ἐσὺ στὴν ἐκκλησίαν, καὶ νὰ μὲ ἀφήσῃς μόνον.

— Νὰ μεταλάβω κι ἐγώ, ἀπήντησε ἡ γυνή. Ὁ Καντάκης δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀντεῖπῃ τι, διότι ἡ ἀπάντησις θὰ ἦτο βλασφημία. Οὐχ ἦν ὅμως τὴν βλασφημίαν ἐνδιαθέτως τὴν ἐπρόφερον.

Ἡ Διαλεχτή ἐφρόντισε νὰ στεῖλῃ ἀγγελιαφόρον πρὸς τὴν πενθεράν της ἕνα δωδεκαετὴ παῖδα τῆς αὐτῆς ἐκείνης γειτονικῆς οικογενείας, ἥς ἡ θυγάτηρ ἐκοιμήθη ἀφ' ἐσπέρας πλησίον της, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ναόν.

Ὁ Καντάκης, ὅστις ἐπεῖνα τρομερά, ἤρχισε νὰ καταβροχθίζῃ τὴν προῖζολαν. Καθήμενος ὀκλαδὸν παρὰ τὴν ἐστίαν, ἐβαρύνετο νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ ἀνοίξῃ τὸ ἐρμάρι διὰ νὰ λάβῃ ἄρτον, ἀλλ' ἀριστερόθεν αὐτοῦ ὑπεράνω τῆς ἐστίας ἐπὶ μικροῦ σανιδώματος ἐνύσκειτο τὸ χριστόψωμο ἐκεῖνο, τὸ δῶρον τῆς μητρὸς του πρὸς τὴν νύμφην αὐτῆς. Τὸ ἐφθασε καὶ τὸ ἔφαγε ὀλόκληρον σχεδὸν μετὰ τοῦ ὀπτοῦ κρέατος.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΑΥΓΗΝ, ἡ Διαλεχτή ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ ναοῦ, ἀλλ' εὗρε τὴν πενθεράν της περιβάλλουσαν διὰ τῆς ὀλένης τὸ μέτωπον τοῦ νιού αὐτῆς καὶ γοερῶς θορνοῦσαν.

Ἐλθοῦσα αὐτὴ πρὸ ὀλίγων στιγμῶν, τὸν εὗρε κοκκαλωμένον καὶ ἄπνον. Ἐπάρασα τοὺς ὀφθαλμούς, παρετήρησε τὴν ἀπουσίαν τοῦ χριστοψώμου ἀπὸ τοῦ σανιδώματος τῆς ἐστίας, καὶ ἀμέσως ἐνόησε τὰ πάντα.

Ὁ Καντάκης ἔφαγε τὸ φαρμακωμένο χοιστόψωμο, τὸ ὅποιον ἡ γραῖα στοίγλα εἶχε παρασκευάσει διὰ τὴν νύμφην της.

Ἱατροὶ ἐπιστήμονες δὲν ὑπῆρχον ἐν τῇ μικρᾷ νήσῳ οὐδεμία νεκροψία ἐνεργήθη. Ἐνομίσθη ὅτι ὁ θάνατος προῆλθεν ἐκ παρώματος, συνεπεία τοῦ ναυαγίου. Μόνη ἡ γραῖα Καντάκαινα ἤξευρε τὸ αἷτιον τοῦ θανάτου.

Σημειωτέον ὅτι ἡ γραῖα, σναισθανθεῖσα καὶ αὐτὴ τὸ ἔγκλημά της, δὲν ἐμέμφθη τὴν νύμφην της, ἀλλὰ τὸναντίον τὴν ὑπερήσπισε κατὰ τῆς κακολογίας ἄλλων.

Ἐὰν ἔζησε καὶ ἄλλα κατόπιν Χριστουγεννα ἡ ἄστοργος πενθερά καὶ ἀκονίσια παιδοκτόνος, δὲν θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ εὐτυχὴς εἰς τὸ γῆρας της.

1. Φυλαχτά, χαϊμαλιά.
2. Ζιζάνια, τοῦ ἔβαζε λόγια.
3. Ἀπειθαρχη, ἄτασλη.

Τ' ΑΓΚΑΘΙΑ ΤΩΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΩΝ

Παράμυθοι

Μιά βραδυά, ο Θύμιος, ο τσοπανάκος, καθισμένος στη ρίζα ενός γέρον πλάτανου και κοιτάζοντας το διάβα του φεγγαριού μέσ' απ' τὰ μπαμπακένια σύννεφα του Αύγουστου, δεν κατάλαβε τὸν ἀγκαθωτό σκαντζόχοιρο, πὸν ἦρθε καὶ κάθησε σιγὰ - σιγὰ κοντά του, βγαλμένος ἀπ' τὸ καβούκι του.

Χωρὶς ἄλλο θάθελε κουβέντα, γιατί ἐνῶ μποροῦσε νὰ μείνῃ ἐκεῖ γιὰ πολλήν ὥρα, χωρὶς νὰ δώσῃ εἴδηση στὸν τσοπανάκο, σκοντάβοντας τάχα στὴν ἀκρὴ τῆς ἀγκλίτσας του, τοῦ γνώρισε τὴν παρουσία του.

Ὁ Θύμιος δὲν ξαφνιάστηκε καθόλου, γιατί τὸ γέρο - σκαντζόχοιρο τὸν ἤξεραν περισσότερο κι ἀπ' τίς πέτρες, οἱ θεριστές κ' οἱ τσοπάνοι οἱ γειτονικοί.

— Καλῶς τον, τοῦ εἶπε ὁ Θύμιος. Πῶς ἀπὸ δῶθε;

— Ἐμ ποὺ νὰ πάω; Τὰ παιδιὰ μου δὲ θέλουν νὰ μὲ ξέρουν γιὰ τὸ κακὸ πὸν τοὺς ἔκανα νάμαι πατέρας τους! Τὴν κυρά μου ἐσεῖς μοῦ τὴ θάψατε. Κι ἔτσι γρονῶω σὰ μαγκούφης, ὅπως κάθε βράδυ, γιὰ νὰ βροῦ κανένα καλὸ κρεβάτι. Ἄ, ἐσεῖς τὰ παιδιὰ! Ποτὲ δὲν παραδεχόσαστε τὰ ὅσα κάναμε γιὰ σᾶς.

— Μὴν παραπονιέσαι τόσο, τὸν παρηγόρησε ὁ τσοπανάκος, καὶ τὰ παιδιὰ σου θὰ ξαναγυρίσουν μετανοωμένα. Γιατὶ ὅμως δὲν τοὺς ἀρέσεις γιὰ πατέρα τους; Γιὰ τ' ἀγκάθια; Ἀλλὰ αὐτὸ ἀπὸ καιρὸ τὸ σκεπτόμουν καὶ ἤθελα νὰ σὲ ρωτήσω. Τὶ χρειάζονταν, ἀλήθεια, αὐτὰ τ' ἀγκάθια; Δὲ σᾶς ἔφταναν τὰ δόντια, τὰ νύχια, τὰ γρήγορα πόδια (γιατὶ τώρα βέβαια δὲν μπορεῖτε νὰ τρέχετε μ' ὀλάκερο σπῆτι στὴν πλάτη σας)... ἢ εἶναι κατάρρα καμμιᾶς μάνας;

— Εὐχὴ ἦτανε, τσοπανάκο μου! Μὰ σὲ σᾶς οἱ εὐχές μας φαίνονται κατάρρες κι οἱ κατάρρες καμμιὰ φορὰ, εὐχές... Καὶ γιὰ νὰ δῆς πὼς αὐτὰ πὸν λέω εἶναι σωστά, θὰ σοῦ πῶ ἕνα μυστικὸ τῆς γενιᾶς μας, πὸν ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους μόνο ἐσὺ θέλω νὰ τὸ ξέρης.

Τ' ἄκουσε ὅμως κι ἕνας τζιτζίκας ἀπ' ἀπὸ τὸν πλάτανο κι ἡ φλυαρία του, ἀπ' τ' ἄλλο πρὶν γεμίζοντας τὸν κόσμον, ἔφτασε ὡς τ' αὐτιά του.

— Ἄκου λοιπόν, ἐξακολούθησε ὁ γέρο - σκαντζόχοιρος. Μιά βραδυά ὥραία σὰν κι ἀπόψε, στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ κόσμου, τρεῖς σκαντζόχοιροι ἦταν κρυμμένοι κάτω ἀπὸ μιὰ τριανταφυλλιά, γεμάτη παιδιὰ, μπουμπούκια ὠριμασμένα. Τὴ στιγμή πὸν ὁ γεροντότερος ἀπ' αὐτοὺς ἄρχισε νὰ κανχίεται γιὰ τὰ πολλὰ τὸν ἐγγόνια, νάσου καὶ σιμώνουν στὴν τριανταφυλλιά τρεῖς θεριστές, παλληκάρια σὰν καὶ σένα. Ὁ γέρο κανχισιάρης ἀναγκάστηκε νὰ πάψῃ, γιὰ νὰ μὴν τοὺς πάρουν μυροδιά. Γιατὶ μὴν κοιτᾶς τώρα πὸν δὲν φοβόμαστε τίποτα μέσ' ἀπ' τὸ καβούκι μας. Τότε εἴμαστε κι ἐμεῖς σὰν ὅλα τ' ἄλλα ζωντανά. Οἱ θεριστές λοιπόν, κοιτάζοντας τὴν τριανταφυλλιά, στοιχημάτιζαν πὼς σὲ δυὸ - τρεῖς μέρες θὰ ἔχαν τὰ τριανταφυλλιά, πὸν περιμέναν τόσο καιρό. Ξανακοίταξαν

πάλι τὰ σκασμένα μπουμπούκια στὴν τριανταφυλλιά κι ἔφυγαν, χωρὶς νὰ καταλάβουν τοὺς τρεῖς γέροντες.

«Μὴν κανχίεσαι, γέρο μου, εἶπε τότε ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δυὸ ἄλλους, κι ὅπως αὔριο - μεθαῦριο δὲ θὰ βρίσκονται τὰ μπουμπούκια στὴν τριανταφυλλιά, ἔτσι κι ἐσὺ μπορεῖ νὰ μὴν ἔχῃς ἐγγόνια. Ἄκουσες πὼς περιμένουν οἱ θεριστές πότε ν' ἀνοίξουν τὰ μπουμπούκια; Ποιὸς ξέρει καὶ πόσοι περιμένουν νὰ μεγαλώσουν τὰ ἐγγόνια σου;»

«Δίκιο ἔχεις, ἀπάντησε ὁ πρῶτος· μὰ τί θὲς νὰ κάνουμε; Τὸ πολὺ - πολὺ νὰ μὴ δίνουμε θέσι γιὰ τὸ κακὸ στὸ μυαλό μας.»

«Τὶ νὰ κάνουμε; ρώτησε κι ὁ τρίτος, πὸν δὲν εἶχε πάρει μέρος ἀκόμη στὴ συζήτηση. Ἀλλὰ καὶ νὰ πῇ κανεὶς κανένα λόγο, μπορεῖ νὰ τὸν βλαστημᾶνε ἔπειτα ὅσο ὑπάρχουν οἱ εὐεργετημένοι...»

«Καλέ, πὲς το ἐσὺ, εἶπε ὁ πρῶτος, καὶ τί σὲ νοιάζει; Ἀμα εἶναι μάλιστα καλὸ, τὸ λέμε καὶ στοὺς ἄλλους καὶ βλέπουμε.»

«Ἀκοῦστε λοιπόν, ἄρχισε ὁ τρίτος. Σκέπτονται πὼς ἂν μαζευόμαστε ὅλοι μας καὶ ζητάγαμε ἀπ' τὸ Θεὸ μία χάρη, δὲν πιστεύω νὰ μὴ μᾶς ἄκουγε. Ἀμα τοῦ μιλάγαμε μὲ τὴν καρδιά μας, ἐκεῖνος θάξερε πὼς νὰ μᾶς προστατεύσῃ.»

Τὴν ἴδια βραδιὰ πῆραν τὴν ἀπόφαση ὅλοι οἱ σκαντζόχοιροι καὶ τὴν ἄλλη μέρα νόμισες πὼς ἡ Γῆ πλουτίστηκε μ' ἕνα νέο εἶδος ζώων. Τοὺς ἄκουσε ὁ Θεός, πὸν τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς προστατεύσῃ, καὶ βρέθηκαν καθένας μέσα στ' ἀγκάθια αὐτά, πὸν ἄσχημοι, ἀλλὰ πὸν ἦσαν γιὰ τὸ τομάρι τους.

Οἱ γέροι, οἱ τρεῖς πρωτεργάτες μάλιστα, δὲν μίλησαν. Μὰ οἱ νιοὶ χάλασαν τὸν κόσμον. Λίγο ἔλειπε νὰ τοὺς σκοτώσουν τοὺς κακόμοιρους. Ἐπείσε ὅμως σὲ λίγο ἕνα τέτοιο κακὸ στὰ φυτὰ, πὸν ἐξόπισσε στὴ ράχη τῶν ζώων. Καὶ τὸ χέρι τῶν ἀνθρώπων μόνο μπρὸς στ' ἀγκάθια μας σταμάταγε. Τότε οἱ νέοι τρέχοντας στοὺς γέροντες, τοὺς, συνετοὺς, ζήτησαν συγγνώμην καὶ τοὺς κήρυτταν σωτήρες τῆς γενιᾶς. Γιατὶ μέσα σὲ τόσες ράτσες πὸν χάθηκαν τότε ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς Γῆς, σίγουρα θάταν κ' ἡ δική μας. Ἐρεῖς τώρα πὼς γίναμε ἔτσι, καὶ πὲς μου ἂν δὲν ἔχω δίκην νὰ λέω πὼς ἐσεῖς οἱ νέοι ἔτσι εἴσατε: Ἡ γνώση σᾶς ἐρχεται πολὺ ἀργά. Γιατὶ καὶ στὴ γενιά σας τὰ ἴδια καὶ χειρότερα κάνουντε.»

Ἔτσι μίλησε ὁ σκαντζόχοιρος κι ἀπομακρύνθηκε, ἀφήνοντας τὸ νιὸ νὰ σκεφτῇ ὅσα τοῦπε. Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο νὰ πῇ πὼς στοὺς ἀνθρώπους τὰ ἴδια γίνονται. Γιατὶ πόσοι στὴ ζωὴ δὲν ἔχουν γίνῃ κακοί, δὲν ἔχουν πέσει θύματα μιᾶς καλῆς συμβουλῆς πὸν δὲν ἔδωσαν, ἐνὸς καλοῦ πὸν ἔκαναν καὶ πὸν δὲν τοὺς τὸ ἀναγνωρίζουμε, παρὰ ὅταν πιά ἐρθῇ ἡ σειρά μας νὰ κάνουμε κι ἐμεῖς τὸ ἴδιο!

ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ὁταν ἀποφασίσαμε τὸ Χριστουγεννιάτικο ταξίδι στὸ νησί, ὁ καιρὸς ἦταν καλός. Τὸ μετεωρολογικὸ δελτίο προμηνόυσε γαλήνη σχεδὸν — «θάλασσα ἤρεμος ἕως ὀλίγον τεταραγμένη» — κ' ἔτσι μὲ ἡσυχὴ τὴν καρδιά ξεκινήσαμε τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων πρῶτ' πρῶτ' μὲ ἐλαφρότατο ἀεράκι, ἀλλὰ μὲ τὸν οὐρανὸ τῆς Ἀθήνας ὀλόγαλανο καὶ τὸν χειμωνιάτικο ἥλιο ξεστὸ καὶ φωτεινόν. Ὁμως, ὥσπου νὰ φτάσῃ τὸ ταξί μας στὸν Πειραιᾶ λίγα ἀραιότατα λευκὰ σύννεφα σχεδιάστηκαν στὸν οὐρανὸ καὶ ὅταν κατεβήκαμε στὴν προκυμαία τοῦ λιμανιοῦ οἱ σημαίες τῶν καραβιῶν ἐκυμάτιζαν κάπως αἰσθητὰ καὶ ὁ καπνὸς ἀπὸ τίς καπνοδόχους τῶν πολυκατοικιῶν καὶ τῶν πιὸ κοντινῶν ἐργοστασίων ἀντὶ νὰ ὑψώνεται, εὐθύς, πρὸς τὰ ἐπάνω τρεμόπαυζε ἀρκετὰ, δείγμα κι αὐτὸ κάποιας ἀλλαγῆς τοῦ καιροῦ, ἀλλαγῆς εὐκολῆς τοὺς χειμωνιάτικους μῆνες.

Θυμηθῆκαμε τότε ἕνα ἄλλο Χριστουγεννιάτικο ταξίδι τῶν παιδικῶν μας χρόνων, ταξίδι πὸν τὸ ἔχω περιγράψῃ σὲ παλαιότερο κείμενό μου. Ἦταν τότε ἡ ὥραία παλιὰ ἐποχή, πὸν κατεβαίναμε στὸν Πειραιᾶ ὅχι μὲ ταξί, ἀλλὰ μὲ τὸν Ἠλεκτρικὸ καὶ ταξιδεύαμε γιὰ τὰ νησιά μας χωρὶς προηγούμενες μετεωρολογικὲς πληροφορίες καὶ ὅχι μὲ τὰ ὀχηματαγωγά — πάει νὰ πολιτογραφηθῇ στὴ γλῶσσά μας ἡ λέξι «φέρυ - μπῶτ» — ἀλλὰ μὲ τὰ βραδυκίνητα καράβια τῆς ἀκτοπλοίας, πὸν ξεκινούσαν ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ τὸ βράδυ κ' ἔφταναν σχεδὸν τὸ μεσημέρι τῆς ἐπόμενης ἡμέρας στὸ δικὸ μας τὸ νησί.

Κατὰ τὸ ταξίδι ἐκεῖνο πολὺ μᾶς ταλαιπώρησε καὶ μᾶς καθυστέρησε ἡ τρικυμία καὶ κάναμε Χριστοῦγεννα ἀντὶ στὸ νησί στὴ θάλασσα, συγκεκριμένα, δηλαδή, στὸ σαλόνι τοῦ πλοίου! Ὅταν, τελειώνοντας τὴν περιγραφή ἐκεῖνου τοῦ ταξιδιοῦ, ἔγραφα πὼς «ἀπὸ τότε ἔχω ζήσει πολλὰ εὐτυχισμένα — φυσικὰ καὶ μερικὰ πονεμένα — Χριστοῦγεννα, μὰ ἐκεῖνα τὰ Χριστοῦγεννα στὴ θάλασσα θὰ τὰ θυμᾶμαι πάντα μὲ νοσταλγία καὶ συγκίνηση», δὲν ἔφανα ταξιδιό μου, πὼς, μεγάλος, σχεδὸν γέρος πιά, θὰ ξαναζήσω Χριστοῦγεννα στὴ θάλασσα!

Βέβαια τότε, μὲ τὴν παιδικὴ τρυφερότητα καὶ τὴν ἐκπληκτικὴ ἀποδοχὴ κάθε νέας ἐντυπώσεως καὶ πείρας, τὰ ἀπρόσμενα ἐκεῖνα Χριστοῦγεννα μοῦ ἔκαμαν βαθύτατη ἐντύπωση. Ὁμως τώρα ἡ ἰδέα πὼς ἐνδεχομένως μπορεῖ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ παλιὰ ἐκείνη ἱστορία μὲ τρόμαξε. Ἦθελα νὰ βρεθῶμε ὅπωςδήποτε τὰ Χριστοῦγεννα στὸ νησί μας, νὰ τὰ γιορτάσουμε μαζὶ μὲ τοὺς καλούς μας συγγενεῖς, πὸν μᾶς περιμέναν, κυρίως μὲ τὸν μικρὸν ἀνιψιὸ μας, πὸν ἀταξίδευτος ἐκεῖνος ἀκόμη καὶ ἄπειρος, θεωροῦσε τὴν ἀφιξί μας στὴν πατρίδα μιὰ εὐκολὴ καὶ ἀνεμπίδιστη μετακίνησι.

Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν φαίνονταν τόσο φοβερά. Τὸ ταξίδι τώρα ἦταν ἡμερήσιο — γι' αὐτὸ καὶ ξεκινήσαμε τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ ὅχι τὴν προπαραμονὴ ὅπως ἔπρεπε ἴσως γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια — τὸ πλοῖο μεγαλύτερο καὶ ὁ καιρὸς, γιὰ τὴν ὥρα τουλάχιστον, ὅχι τόσο κακός, ὥστε νὰ προβλέπουμε διακοπὴ τοῦ ταξιδιοῦ μας. Ἔτσι ἐπιβιβάστηκαμε στὸ πλοῖο, πὼς ἦταν ἄλλωστε δυνατό νὰ γυρίσουμε ἄδωξ καὶ «ἀναυλα» στὴν Ἀθήνα;

Οἱ καμαρότοι μὲ τὴν ἐπαγγελματικὴ τους ἀταραξία μᾶς πληροφόρησαν ἀπλῶς:

— Ἐ, θὰ ἔχουμε θαλασσίτσα...

Ἐκλείναν ὅμως ἐν τῷ μεταξύ ἐρημητικὰ τὰ φιλοστρίνια στὶς καμπίνες καὶ ὁ λοστρόμος μὲ τοὺς βοηθοὺς του ἐστερέωναν καλὰ τὰ ἀυτοκίνητα στὸ γκαράζ τοῦ πλοίου:

— Ἀνησυχητικὰ σημεῖα... εἶπε κάποιος ἀπὸ τὴ συντροφιά μας.

Φυσικὰ, ὥσπου νὰ φτάσουμε στὸ Σούνιο, στὶς «Κάβο-κολώνες», ὅπως τὸ λένε οἱ ναυτικοί, ὁ καιρὸς δυνάμωσε, ὁ κλυδωνισμὸς τοῦ πλοίου ἔγινε πολὺ αἰσθητὸς καὶ ὅταν ἀνοιχτήκαμε πιά πρὸς τὸν «Κάβο-ντόρο» τὰ κύματα ἔφταναν νὰ πηδοῦν ἕως τὰ κρύσταλλα τῶν παραθυριῶν τοῦ σαλονιοῦ τῆς πρώτης θέσεως καὶ νὰ ἐμποδίζουν γιὰ ἕνα λεπτὸ τὴ θέα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς ἄγριας σκούρας θάλασσας!

Ὁ καλὸς συμπατριώτης, πὸν δὲν τὸν πείραζε ἡ τρικυμία καὶ βρίσκονταν ἐπάνω στὴ γέφυρα μὲ τὸν καπετάνιο — ἦταν πιά φίλος μὲ τοὺς νησιώτες ὁ καπετάνιος, ὅπως ἄρκε-

τὰ τώρα χρόνια ταξίδευε μὲ τὸ ἴδιο πλοῖο στὰ νησιά μας — ψιθύρισε στὸν... γενναϊότερον ἀπὸ μᾶς:

— Ἐκτακτὸν δελτίον θυέλλης!...

Σιγὰ - σιγὰ ἡ εἰδήσι μεταδόθηκε. Ὅσοι ἀντεχαν στὴ θάλασσα κι ἐμεῖς στὸ σαλόνι ἀνησύχησαν περισσότερο ἀπὸ ἐκείνους, πὸν τοὺς εἶχε ἐξουθενώσει ἡ ναυτία. Καὶ ὅλοι σχεδὸν ὁμόφωνα σκέφτηκαν πὼς κινδυνεύουμε νὰ κάμουμε Χριστοῦγεννα, ποιὸς ξέρει σὲ ποιὸν ἀπάνεμον, ὅμως ἔρημον ὄρμον κανενὸς μικροῦ, ἴσως καὶ ἀκατοίκητου νησιοῦ!

Ἔτσι καὶ ἔγινε. Ὁ ἐπιδέξιος καπετάνιος μας ἔφερε τὸ πλοῖο μὲ πορεία ὅσο τὸ δυνατόν λιγότερο ἀντίθετη πρὸς τὸν σφοδρὸν ἄνεμο σὲ κάποιον ὄρμον τῆς Τζιάς, ὅπου καὶ ρίξαμε ἄγκυρα. Τὴ λύπη μας γιὰ τὴν ἀπροσδόκητὴ αὐτὴ ἐξέλιξι τοῦ ταξιδιοῦ μας ἀπάλυνε ἡ σιγουριά καὶ ἡ γαλήνη, πὸν αἰσθανθήκαμε ὅταν ἔπαψαν πιά νὰ δέρνουν τὸ πλοῖο τὰ ἄγρια κύματα κ' ἐμείνε μόνο νὰ τὸ χαϊδεύῃ μὲ ἐλαφρὸ τραγουδιστὸ παφλασμὸ τὸ τρεμοσάλεμα τῆς θάλασσας, πὸν ὁ ἄνεμος κ' ἐδῶ ἀκόμη κάπως δημιουργοῦσε.

Τὸ βράδυ μᾶς βρῆκε στὸν ὄρμον. Ὁ καπετάνιος στὶς παρακλήσεις κάποιων τοιμηρῶν νὰ ξεκινήσουμε, γιατί τοὺς φαίνονταν πὼς ὁ καιρὸς κάπως «ἐσπασε» γέλασε συγκαταβατικὰ:

— Τὶ λέτε, βρε παιδιά! Καὶ τὴ διαταγὴ τοῦ Λιμεναρχεῖου τί τὴν κάνουμε;

— Τὰ Λιμεναρχεῖα βρῆκαν τώρα πρόχειρη δουλειὰ νὰ ἐξαπολύουν «δελτία θυέλλης» μὲ τὴν πρώτη κάπως αἰσθητὴ θαλασσοταραχή... μουρμούρισε ὁ μεμφίμοιρος τοῦ σαλονιοῦ τοῦ πλοίου. Στὰ παλιὰ τὰ χρόνια δὲν εἶχαμε τέτοια ταξιδεύαμε ὑπ' εὐθύνῃ μας καὶ μὲ τί καράβια; Μὲ τὸ «Πανελλήνιον», μὲ τὸν ἀρχαῖο τὸν «Πέλοπα», μὲ τὴν «Πύλαρον», ἀργότερα μὲ τὸ «Μοσχανθάκι» καὶ τὸν «Κωστάκη Τόγια»...

Στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος τοῦ «Πέλοπος» ἡ καρδιά μου σκίρτησε. Θυμήθηκα ὅλαζάντα τὸ παιδικὸ Χριστουγεννιάτικο ταξίδι μου μὲ ἐκεῖνο τὸ βαπόρι. Ἔτσι καὶ τότε ὁ «Πέλοψ» «πόδισε» σὲ κάποιον λιμανάκι καὶ ὁ καπετάνιος σῶναξε τὴν νύχτα τῶν Χριστουγέννων ὅλους τοὺς ἐπιβάτες καὶ τὸ πλήρωμα στὸ σαλόνι τῆς πρώτης θέσεως κι ἐκεῖ ἐψάλαμε τὸ χαρμόσυνο τροπάριο:

«Ὁ Γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεὸς
ἡμῶν

ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ
τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἀστροῖς
λατρεύοντες

ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο
σὲ προσκυνεῖν τὸν Ἥλιον τῆς
Δικαιοσύνης...»

Διηγῆθηκα στὸν πλοίαρχο, ποὺ
εἶχε κατέβει γιὰ λίγο στὸ σαλόνι,
τὴν ἱστορία ἐκείνη. Χαμογέλασε,
φάνηκε πὼς ἀποδέχεται τὴν ὑπό-
δειξι καὶ ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὴν ὥρα,
ὅταν βεβαιώθηκε πὼς πρὶν ἀπὸ τὰ
ξημερώματα δὲν θὰ σαλπάρουμε,
μᾶς συγκέντρωσε στὸ σαλόνι, ἀνα-
ψε τὸ ἡλεκτρικὸ καντήλι, ποὺ κρέ-
μονταν ἐμπρὸς στὸ εἰκόνημα τῆς
Θεοτόκου μετὰ τὸ Θεῖον Βρέφος, ἔκα-
με νόημα στὸν λογιστὴ τοῦ πλοίου
— ἕνα νέον συμπαθέστατον — καὶ
αὐτὸς ἄρχισε νὰ ψέλνῃ, με ἀρκετὰ
καλὴ φωνή, τὰ Χριστουγεννιάτικα
τροπάρια. Ὑστερα ὁ πλοίαρχος πρό-
σταξε τοὺς καμαρώτους νὰ μᾶς
προσφέρουν — φυσικὰ σὲ ὅσους εἶ-
χαν τὴ δύναμι νὰ πιοῦν — κρασί
καὶ κατόπιν ἀνέβηκε πάλι στὴ γέ-
φυρά του, ἄγρυπνος φύλακας τοῦ
καραβιοῦ καὶ τῶν ἐπιβατῶν, ποὺ ἡ
τύχη τους ἦταν ἐμπιστευμένη στὰ
ἄξια χέρια του.

Τὰ ξημερώματα ὁ καιρὸς malá-
κωσε. Καὶ τὸ ἀπομεσήμερο τῆς
ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων ἀποβι-
βαστήκαμε στὸ νησί μας, ἀρκετὰ
βέβαια «τσαλακωμένοι» ἀπὸ τὴν τα-
λαιπωρία, ἀλλὰ εὐτυχεῖς γιὰ τὸ αἶ-
σιο τέλος τῆς.

— Τὸ δις ἐξαμαρτεῖν, οὐκ ἀν-
δρὸς σοφοῦ... μοῦ εἶπεν ὁ καλὸς
συμπολίτης καθηγητῆς, ποὺ τοῦ εἶ-
χα διηγηθῇ ἐν τῷ μεταξὺ τὸ παρό-
μοιο παλιό μου ταξίδι.

— Ἐξαμαρτεῖν;... διαμαρτυρή-
θηκα. Εἶναι λοιπὸν ἀμάρτημα νὰ
ἐπιθυμῇ κανεὶς νὰ κάμῃ Χριστού-
γεννα στὸ νησί του καὶ νὰ τὰ ἐορ-
τάζῃ ἔστω καὶ στὴ θάλασσα;...

Ὁ καθηγητῆς, ποὺ ἄλλωστε καὶ
ἐκεῖνος, κάνοντας χρῆσι τῶν σχο-
λικῶν διακοπῶν τῶν ἐορτῶν, ἔρ-
χονταν στὸ νησί γιὰ τὰ Χριστού-
γεννα, φάνηκε πὼς κλονίστηκε: Καὶ
ὅταν ἀποβιβαστήκαμε στὸ στερεὸ
ἔδαφος τοῦ νησιοῦ, τὴ στιγμὴ, ποὺ
χωρίζομαστε, μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι
καὶ μοῦ εὐχῆθηκε:

— Ἄντε, Ἄντε!... Καλὰ Χριστού-
γεννα! Καὶ τοῦ χρόνου!...

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀκαδημαϊκοῦ

Η ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΟΥΡΗ

Φίλοι καὶ θαυμαστές του ἔκαμαν
τὰ ἔξοδα, ὁ φιλολογικὸς Σύλλογος
τοῦ «Παρνασσοῦ» πῆρε τὴ φρον-
τίδα, καὶ ἡ προτομὴ τοῦ Σουρῆ στή-
θηκε στὴ λεωφόρο Ὁλγας, ἀπέξω
ἀπὸ τὸ Ζάππειο. Οἱ «μεγάλοι κρι-
τικοὶ» ξόνισαν πάλι τὰ μούτρα τους:
Τὶ ἦταν καὶ αὐτὸς ὁ Σουρῆς γιὰ νὰ
τὸν τιμοῦν με ἀγάλματα; Ποιητῆς;
Δὲ βαριέστε! Σατυρικός; Δὲ μᾶς
ἀφήντε! Ἕνας κοινὸς στιχοπλό-
κος, ἕνας δημοσιογράφος με μέτρα

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

καὶ ὁμοιοκαταληξίες, τὸ πολὺ - πολὺ
ἕνας ἔξυπνος εὐθυμογράφος, σὰν τοὺς
ἀμέτρητους ποὺ ἔκαναν καὶ κάνουν
τὸ κοινὸ νὰ γελᾷ ἀπὸ τίς στήλες
τῶν ἐφημερίδων ἢ ἀπὸ τὴ σκηνὴ
τοῦ ἐλαφροῦ θεάτρου. Σατυρικός
ποιητῆς ἦταν... ὁ Γιουβενάλης!

Ἀλλὰ τί βλέπουν ποτε αὐτοὶ οἱ
«κριτικοὶ» καὶ μάλιστα στὴν Ἑλ-
λάδα; Μόνον ὁ κόσμος βλέπει, ἀκό-
μα καὶ στὴν Ἑλλάδα: Κι ὁ κόσμος
δὲν ἔπαψε ποτὲ νὰ διαβάζῃ καὶ νὰ
θαυμάζῃ τὸν Γεώργιο Σουρῆ. Ὅπως
καὶ τότε ποὺ ζοῦσε καὶ ἔβγαζε τὸ
«Ρωμῆό» του, ἔτσι καὶ τώρα ὁ
σατυρικός ποιητῆς εἶναι κοσμογά-
πητος, πανελλήνιος. Τὰ βιβλία του
ἐξαντλοῦνται καὶ ἀνατυπώνονται, ἡ
σειρὰ τοῦ «Ρωμῆοῦ» εἶναι πολυ-
ζήτητη — καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ κείνους
ποὺ τὴν παίρνουν ὡς ἱστορικὸ δο-
κουμέντο — καὶ μολονότι πέρασαν

τόσα χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατό του,
κοινὴ γνώμη εἶναι πὼς ὁ Σουρῆς
δὲν ἀντικαταστάθηκε ἀκόμα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς πολλοὶ ἄλ-
λοι τῆς γενεᾶς του ἔμειναν ἀναντι-
κατάστατοι. Γιατὶ ἡ γενεὰ ἐκείνη
εἶχε πολλὰ ἀληθινὰ ταλέντα, ποὺ
ἄφησαν ἔργο, ἐνῶ ἡ κατοπινὴ, δυ-
στυχῶς, δὲν παρουσίασε παρὰ δυο-
τορία. Ἀλλὰ οὔτε καὶ ἡ μέλλουσα
δὲν πιστεύουμε νὰ βγάλῃ ἕνα Σου-
ρῆ. Γιατὶ ὁ ποιητῆς τοῦ «Ρωμῆοῦ»
καὶ τοῦ «Φασουλῆ Φιλοσόφου» ἦταν
φαινόμενο ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ δὲν πα-
ρουσιάζονται στὴ ζωὴ τῶν ἐθνῶν
παρὰ κατὰ μεγάλες χρονικὲς περιό-
δους, ἀπὸ ἕνα σὲ κάθε μεγάλη ἢ
σημαντικὴ ἐποχὴ. Κι ὅπως πέρασαν
ἐκατὸ χρόνια ἀπὸ τὴν ἐμφάνισή του
Σολωμοῦ γιὰ νὰ φανῇ ἕνας Πα-
λαμᾶς, τόσα ἴσως θὰ περάσουν
καὶ ἀπὸ τὴν ἐμφάνισή του Σουρῆ
γιὰ νὰ ξαναφανῇ ἕνας τόσο μεγάλ-
ος σατυρικός — ἕνας μαγικὸς κα-
θρέφτης τῆς ἐποχῆς του, ἀπ' ἐκεί-
νους ποὺ ξαναδίνουν τὰ πρόσωπα
καὶ τὰ πράγματα ἀλλοιωμένα σὲ
ὑπέροχες καλλιτεχνικὲς γελοιογρα-
φίες, πρὸ πιαστὲς καὶ ἀπὸ τὸ πρᾶ-
γματικό.

Κ' ἐπειδὴ τὸ φέρνει ἐδῶ ὁ λό-
γος, ἄς ποῦμε — καὶ μὴ πρὸς κακο-
φανισμό κανενός — πὼς καὶ ὁ ἔξο-
χος ἐκεῖνος σατυρικός καλλιτέχνης,
ὁ μοναδικὸς συνεργάτης τοῦ Σου-
ρῆ, ποὺ στόλιζε κάθε φύλλο τοῦ
«Ρωμῆοῦ» με μιά ἀμίμητη γελοιο-
γραφία, — ὁ Θέμος Ἀννίος, δὲν
ξαναφάνηκε ἀκόμα...

Ὁ κόσμος λοιπὸν ποὺ βλέπει, με
ἀγαλλίαση εἶδε στημένῃ στὴν Ἀθή-
να καὶ μιά προτομὴ τοῦ Σουρῆ. Οἱ
φίλοι του, ὅσοι τὸν γνώρισαν στὴ
ζωή, βρῆσκον πὼς τὸ μάρμαρο δὲν
τὸν ἀποδίδει τόσο πιστὰ. Δὲν πει-
ράζει! Κ' ἐδῶ ἀκόμα μπορεῖ νὰ
ἐφαρμοσθῇ τὸ ρητό: «Ὁ δεχόμενος
προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μι-
σθὸν λήφεται», ποὺ μεθερμηνεύεται
ἔτσι: «Εἶναι πολὺ ἀξιεπαινοὶ ἐκεῖ-
νοι ποὺ τίμησαν τὸν ποιητῆ, ἔστω
καὶ με μιά προτομὴ ποὺ δὲν τοῦ
μοιάζει».

(«Νέα Ἑστία» 1)6(1932).

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ, Ἀκαδημαϊκοῦ

ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΜΟΛΥΒΕΝΙΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Ἦταν μιὰ φορὰ ἕνας μολυβένιος
στρατιώτης. Καὶ μ' ὅλο ποὺ
ἦταν ἀρκετὰ νέος καὶ εὐθυτενής, μ'
ὅλο ποὺ ὁ φωνητωτὸς σκοῦφος τοῦ
γρεναδιέρου, ποὺ φοροῦσε στὸ κε-
φάλι, ἦταν ἀκόμη ἀρκετὰ περήφα-
νος καὶ οἱ μπόττες του ἀρκετὰ γνα-
λιστερές — μ' ὅλα αὐτὰ ὁ μολυβένιος
στρατιώτης ἦταν ἀποστρατευμένος.

Ὁ μικρὸς τὸν κύριος — ἔτσι πα-
ράξενῃ εἶναι, βλέπετε, συχνὰ ἡ ἀν-
θρώπινη τύχη: ὁ γενναῖος αὐτὸς
γρεναδιέρου, ποὺ εἶχε ἴσως πολε-
μήσει στὸ Ἀούστερλιτς καὶ στὸ
Οὔλμ, εἶχε τώρα ἀφέντῃ ἕνα μικρὸ
ἀγόρι ὀκτῶ χρόνων — ὁ μικρὸς τὸν
λοιπὸν κύριος τὸν εἶχε βαρεθῇ πιά
καὶ τὸν εἶχε ἀφήσει σ' ἕνα κοντι-
μαζὶ με ἄλλα ἄχρηστα παιγνίδια.
Κ' ἔτσι ὁ πολεμιστῆς τῆς Αὐτο-
κρατορίας περνοῦσε τώρα μιὰ ζωὴ
ἀσήμαντη καὶ ἀχρηστη, χωρὶς καμ-
μιὰ δόξα. Μὰ οἱ στρατιωτικοὶ εἶναι
μαθημένοι στὶς ἀπότομες μεταστρο-
φὲς τῆς τύχης, καὶ τὰ ὑπόμεινε ὅλα,
δίχως ποτέ του νὰ παραπονεθῇ, μή-
τε νὰ σκεφθῇ νὰ χαλαρώσῃ τὴν εὐ-
θυτενὴν τὸν στάσι.

Μὰ ἦρθε μιὰ ἐποχὴ ποὺ ὁ μι-
κρὸς ἔπιασε στὰ χέρια του ἕνα βι-
βλίο καὶ ἄρχισε νὰ τὸ διαβάζῃ. Τὸ
διάβαζε ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ
καὶ αὐτὸ βάσταζε κάμποσες μέρες καὶ
τὰ παιγνίδια του ὅλες τίς ἡμέρες
ἐκεῖνες εἶχαν διακοπῆς. Ὁ μικρὸς
δὲν τὰ πρόσχε πιά, γιατί ὁ νοῦς
τον ταξίδευε ἄλλου, στὶς ὁμορφες
χώρες ἐκεῖνου τοῦ βιβλίου, καὶ τὰ
παιγνίδια δὲν τοῦκαναν πιά ἐντύπωσι.

Σ' ἐκεῖνο τὸ βιβλίον λοιπὸν διά-
βασε ὁ μικρὸς γιὰ ἕνα μολυβένιο
στρατιώτη, ποὺ ἕνας ἄλλος μικρὸς
ἀφέντῃ τὸν ἔβαλε μέσα σὲ μιὰ
χάρτινη βαρκούλα καὶ ἄφησε τὴ βαρ-
κούλα στὸ ρυάκι τοῦ δρόμου καὶ
τὸ ρυάκι τὴν παρέσυρε ὡς τὸν ὑπό-
νομο καὶ ἀπὸ κεῖ ὡς τὴ θάλασσα,
ὅπου τὸν ἔφαγε τὸ στρατιωτάκι ἕνα
ψάρι καὶ τὸ ψάρι τὸπιασαν οἱ ψα-
ράδες καὶ τὸ πούλησαν στὸ ἴδιο τὸ
σπίτι καὶ ἡ μαγεύρισσα βρῆκε μέσα
στὰ σπλάχνα του τὸ μολυβένιο στρα-
τιώτη, καὶ ἔτσι τὸν ξαναπῆρε ὁ μι-
κρὸς τὸν κύριος καὶ τὸν ἔβαλε στὴ
φωτιά καὶ τὸν ἔλυσε.

Ἔ, ναί, ὅλ' αὐτὰ εἶναι ὠραία,
ὅλοι τὸ ξέρουμε ὅτι οἱ ἱστορίες εἶναι
τὸ διασκεδαστικώτερο πρᾶγμα τοῦ
κόσμου, εἴτε στὸ σπῆτι τοῦ βρῆσκε-

ται κανεὶς, εἴτε στὴν ἐκστρατεία.
Μὰ τὰ παραμῦθια εἶναι παραμῦθια
καὶ ἡ ζωὴ εἶναι ζωὴ, καὶ πολλὲς
φορὲς τὰ μικρὰ παιδάκια δὲν ξέρον
νὰ ξεχωρίσουν καθαρὰ αὐτὰ τὰ δυό.

Ὁ μικρὸς ἐκλείσει κάποτε τὸ βι-
βλίο καὶ πῆγε ἴσια στὸ κοντινὸ με-
τ' ἄχρηστα παιγνίδια. Ἐβγαλε τὸ
στρατιώτη καὶ τὸν ἔστησε ὀρθίω.
Κάτι μονορούρισε τ' ἀγόρι μέσα
στὰ δόντια του, κάτι λόγια ποὺ μι-
σολένε τὰ παιδιὰ, ὅταν μονολογοῦν
ἀπάνω στὸ παιγνίδι τους. Μὰ ὁ
στρατιώτης δὲ μπόρεσε ν' ἀκούσῃ
παρὰ τὴ φράσι:

— Ὁ ἴδιος εἶναι, ὁ ἴδιος εἶναι.

Τοῦκαμε ἔτσι μιὰ ἐπιθεώρησι —
αὐτὸ δὲν τὸν πείραξε τὸ στρατιώτη,
μαθημένος ἦταν νὰ περιμένῃ ὥρες
δολιχῆς στὶς μεγάλες ἐπιθεω-
ρήσεις, — καὶ ὕστερα τὸν ἄφησε
ἐκεῖ δὲ καὶ ἔφυγε.

Δὲν ἄργησε νὰ γνωρίσῃ μ' ἕνα
κομματί χαρτί. Κ' ἔκατσε ὁ μικρὸς
κατὰ γῆς καὶ ἄρχισε νὰ τσαλίζῃ καὶ
νὰ διπλώνῃ τὸ χαρτί ἀπ' ὅλες τίς
γωνίες, μονολογώντας πάντα μονο-
μυριστὰ κάτι ποὺ εἶχε στὸ νοῦ του.

Γρήγορα κατάλαβε ὁ μολυβένιος
στρατιώτης ὅτι ὁ μικρὸς πολεμοῦσε
νὰ κάμῃ μιὰ χάρτινη βαρκούλα. Μὰ
δὲν καταλάβαινε τί εἶχε νὰ κάμῃ
μετὰ τὴ βαρκούλα αὐτὸς, ποὺ δὲν
ἦταν διόλου θαλασσινός. Ὡστόσο
ἡ βαρκούλα ἐτοιμάστηκε καὶ ὁ μι-
κρὸς τὴν πῆρε ἀμέσως καὶ τὴν
ἔστησε ὀρθία μέσα στὴ βαρκούλα
καὶ τὸν καμάρωνε. Πάλι ξεχώριζαν
μέσα στὰ λόγια του οἱ φράσεις:

— Ἔτσι... ἔτσι... ἴδιος εἶναι.

Κι αὐτὸ τὸ ὑπόμεινε ὁ μολυβένιος
στρατιώτης. Ἦταν ἀρκετὰ γελοῖος
νὰ στέκεται, μετὰ τὴ λόγῃ στὸ ὄπλο,
σὰν καπετάνιος σὲ μιὰ χάρτινη βαρ-
κούλα, ποὺ πλέει στὸ πάτωμα ἐνὸς
δωματίου.

Μὰ ξαφνικὰ, μιὰ σκέψη πέρασε
σὰ φῶς μέσα στὸ νοῦ του. Ἦ στά-
ση του αὐτὴ τοῦ θύμισε, ναί, τοῦ
θύμισε τὸ περίφημο παραμῦθι τοῦ
ἄλλου μολυβένιου στρατιώτη. Τὸ
παραμῦθι αὐτὸ τὸ ξέρον, βλέπετε,
ὅλοι οἱ μολυβένιοι στρατιώτες τοῦ
κόσμου, ὅπως οἱ θαλασσινοὶ ξέρον
τὸ θρύλο γιὰ τὸ φίδι τοῦ ὠκεανοῦ,
καὶ ὅπως ὅλοι οἱ ἐξολοβῶποι ξέρον
τὸ στοιχειωμένο πεῦκο ποὺ βογγᾷ
καὶ ὅλες οἱ βασιλοπούλες τὸ παρα-
μῦθι τῆς κοιμισμένης βασιλοπούλας.

Σὲ τέτοιες περιστάσεις, ἕνας μο-
λυβένιος στρατιώτης εἶναι τὸ πιὸ
δυστυχισμένο πλάσμα τοῦ κόσμου.
Θέλει νὰ προλάβῃ, νὰ μιλήσῃ, νὰ
πῇ ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι ὅμοια μετὰ τὰ
παραμῦθια καὶ ὅτι, ἀντὶ νὰ ξανα-
φτιάξῃ μιὰ ἱστορία, ὁ μικρὸς θὰ
ἐπνίγε ἄδικα ἕναν ἄξιο στρατιώτη
τοῦ καθήκοντος — ἀλλὰ φωνὴ δὲν
εἶχε καὶ τρόπο δὲν εἶχε νὰ τὰ πῇ.

Ἄλλωστε ὁ μικρὸς τὸν ἔχωσε
γρήγορα στὴν τσέπη του καὶ ἀπὸ
ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ σκοτάδι μισομάντενε
ὁ στρατιώτης ὅτι κατέβαιναν τὴ
σκάλα καὶ ἔβγαιναν στὸ δρόμο. Ὅταν
ὁ μικρὸς ἔχωσε τὸ χέρι στὴν τσέπη
καὶ τὸν ἔβγαλε στὸ φῶς, εἶδε ὅτι
ἀληθινὰ ἦταν ὅλα του τὰ προαισθή-
ματα. Ὁ μικρὸς στεκόταν στὴν
ἄκρῃ ἐνὸς μεγάλου ρυακιοῦ κρα-
τώντας ἀπὸ τὸνα χέρι τὴ χάρτινη
βαρκούλα καὶ ἀπὸ τ' ἄλλο τὸ μολυ-
βένιο στρατιώτη. Ἄ, ἡ στιγμὴ,
ἦταν τραγικὴ, ὁ θάνατος ἦταν κοντὰ,
ἕνας θάνατος θλιβερός, δίχως δόξα,
μέσα στὸ βυθὸ ἐνὸς ρυακιοῦ. Γιὰ
τελευταία φορὰ προσπάθησε νὰ φω-
τάξῃ:

— Μικρὲ μου φίλε, μὴν κάνῃς ἀ-
νοησίες! Οὔτε στὴ θάλασσα θὰ πάω,
οὔτε ψάρι θὰ με φάῃ. Θὰ χάσῃς
ἀδικα ἕνα σου στρατιώτη, ἕναν πι-
στό στρατιώτη. ποὺ θὰ μπορούσε
νὰ σὲ ὑπηρετήσῃ ἀκόμη, ἴσως πολὺν
καιρό. Θὰ τὸν χάσῃς ἀδικα.

Γιατί, βλέπετε, ὅλοι οἱ μολυβέ-
νιοι στρατιώτες δὲν μποροῦν νὰ εἶναι
τόσο ἀτάραχοι μπροστὰ στὸ θά-
νατο καὶ τόσο ἰδανικοὶ, ὅσο ἐκεῖ-
νος τοῦ παραμυθιοῦ. Ἄλλο, εἶπαμε,
ἡ ζωὴ καὶ ἄλλο ἡ ἱστορία.

Μὰ αὐτὰ τὰ λόγια δὲν ἀκούστη-
καν, καὶ ὁ μικρὸς ἔκανε ἡσυχὰ τὴ
δουλειά του, σιγοφιθυρρίζοντας πάν-
τα κάτι τί, σὰ νὰ ἔβλεπε ἕνα ἐσω-
τερικὸ ὄνειρο.

Ἔ, τὸ δρᾶμα δὲν ἐκράτησε καὶ
πολύ. Μόλις ἡ ἐλαφρὴ βαρκούλα
ἔμεινε μόνῃ στὸ νερό, ἔγειρε ἀμέ-
σως, μπατάρισε, καὶ ὁ μολυβένιος
στρατιώτης βυθίστηκε μονοκόμμα-
τος μετὰ τὴ λόγῃ ἐμπρός, στὸ νερό
τοῦ ρυακιοῦ, ἐνῶ ἡ βαρκούλα ἐξα-
κολοῦθοῦσε νὰ φεύγῃ ἀναποδογυ-
ρισμένη πρὸς τὸ ρέμα.

Ὁ μικρὸς προσπάθησε νὰ τὸν
σώσει, μὰ δὲν τὸν ἤρε πονεμένα. Κ'
ἔτσι ἡ ἱστορία αὐτοῦ τοῦ μολυβένιου
στρατιώτη, ποὺ ἔπεσε θύμα τῆς φή-
μης τοῦ ἄλλου, τοῦ διάσημου μολυ-
βένιου στρατιώτη, τελειώνει ἀδοξα
καὶ κοινὰ — ἴσαμε ἐδῶ. Γιατί, εἶπα-
με, ἄλλο ἡ ζωὴ καὶ ἄλλο ἡ φιλολογία.

τέχνη τέχνασμα, ο Παπαδιαμάντης σά μορφή μπορεί να μᾶς βοηθήσει σε μιὰ κάθαρση.

Ο Παπαδιαμάντης είναι ένας ἀληθινός νέος Ἑλληνας, δηλαδή ζῇ ὅλη τὴ ζωὴ πὸν σχηματίζεται στὴν Ἑλλάδα ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀπόχτηση τῆς ἐλευθερίας, καὶ τὴ ζῇ ἄμεσα στὴν πηγὴ τῆς, στὸ λαό. Ὅμως εἶναι, θάλεγε κανεὶς, ὁ ἴδιος ἄνθρωπος καὶ βυζαντινός. Καὶ ἀπὸ καταγωγή καὶ ἀπὸ κλίση εἶναι δεμένος μὲ τὴ βυζαντινὴ χριστιανικὴ παράδοση. Ἀγαπάει τρυφερὰ κάθε ἐκδήλωση τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς. Καὶ λατρεύει τὸ μυστικὸ τῆς βάθος. Ἰδιαίτερη εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ πρὸς τὴν Ἀγία Γραφή. Ἡ ψυχὴ τοῦ καὶ ὁ λόγος τοῦ εἶναι θερμμένα ἀπ' αὐτὴν, ὅπως καὶ ἀπ' ὅλα τὰ φιλολογικὰ ἔργα τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Εἶναι χαρακτηριστικὴ μιὰ κλίση τῆς παιδικῆς του ζωῆς. Ζωγραφίζει, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν διδάξει, προφήτες, ἁγίους καὶ ὅτι ἄλλο σχετίζεται μὲ τὴ χριστιανικὴ θρησκεία. Ἡ παιδικὴ αὐτὴ κλίση εἶναι προμήνυμα. Ὅταν πιά εἶναι ὥριμος, ἀρχίζει νὰ ζωγραφίζει μὲ τὴν τέχνη τοῦ λόγου ὅλο τὸ βάθος τῆς χριστιανικῆς παράδοσης.

Ο Παπαδιαμάντης ὅμως εἶναι γενικὰ ὁ ζωγράφος τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ μας. Οἱ ἀποχρώσεις τῆς λαϊκῆς ψυχῆς δουλεύονται ἐδῶ ἀδιάκοπα καὶ φανερόνται πάντα, ὅμως μὲ βάση τὸ φῶς τῆς πατρικῆς νησιωτικῆς γῆς. Ἡ Ἀθήνα, ὅπου ζῇ τὸν πιὸ πολὺν καιρὸ ὁ Παπαδιαμάντης, τὸν βοηθεῖ γιὰ νὰ κρατᾷ τὴν ἀπόσταση ἀπὸ τὸ ἄμεσο βίωμα τῶν παιδικῶν του χρόνων ἐκεῖ στὸ νησί του καὶ νὰ ἐξιδανικεύῃ τὰ θεάματα τῆς πρώτης ἐκείνης ζωῆς.

Ο χριστιανὸς ὅμως αὐτὸς δὲ θέλησε νὰ δεχθῇ τὸ σχῆμα τῆς ἱερωσύνης. Γνωστὴ εἶναι ἡ περιφημὴ ἐκείνη φράση τοῦ: «Θέλω νὰ γίνω κοσμοκαλόγηρος», δηλαδή καλόγηρος μέσα στὴν κοινωνία, στὴ ζωὴ. Τοῦτο εἶναι χαρακτηριστικὸ πολλῶν διαλεκτῶν νέων Ἑλλήνων, νὰ δέχονται τὴν οὐσία, ὅχι ὅμως καὶ τὸν τύπο τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ τύπος αἰσθάνονται ὅτι τοὺς ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθερία, πὸν τόσο βαθιὰ τὴ ζοῦνε.

Δημιούργημα τοῦ Παπαδιαμάντη εἶναι τὸ διήγημα. Μέσα του ἔχομε μιὰν ἀβίαστη τέχνη, πὸν μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἀκροασθοῦμε τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ, τὸν ἐσωτερικὸ τῆς βίᾱς, καθὼς καὶ τὸ φυσικὸ πλαίσιο ὅπου μέσα ἀπλώνεται. Ἀγάπη πρὸς τὸ λαὸ εἶναι τὸ κύριο γνώρισμα τοῦ Παπαδιαμάντη. Αὐτὸν νοσταλγεῖ πάντα ὄντας ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, καὶ αὐτὸν ἀναζητεῖ, αὐτοῦ γίνεται καὶ ἐδῶ μέσα στὴν πόλιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σύντροφος. Ὁ λαός, ἡ πατρικὴ γῆ, λίγοι διαλεκτοὶ φίλοι, μέσα σ' αὐτὰ ἀπλώνεται ἡ ψυχὴ τοῦ Παπαδιαμάντη.

καὶ αὐτός, καὶ πολὺν πιὸ πίσω εἰς τὰ ΝΑ ὁ λαμπρὸς ἐπίσης τρίτος πλανήτης Ἀρῆς. Δὲν θὰ βραδύνῃ καὶ πολὺ νὰ ἀνατείλῃ καὶ τέταρτος πλανήτης ὁ Κρόνος, πρῶτον μεγέθους καὶ αὐτός, ὁ ὁποῖος μαζί μὲ τὴν Αἴγα τοῦ Ἡνιόχου πρὸς τὰ ἄνω ἀριστερὰ καὶ τὸν Λαμπαδιαν τοῦ Ταύρου ἄνω δεξιὰ σχηματίζει τρίγωνον ἰσόπλευρον. Δεξιὰ τοῦ τριγώνου ἔρχονται τὰ λαμπρὰ ἄστρα τοῦ Ὁρίωνος μὲ τοὺς τρεῖς μάγους εἰς τὸ μέσον τοῦ τετραπλεύρου καὶ πιὸ κάτω ἀκολουθοῦν ἀριστερὰ ὁ Προκύων καὶ δεξιὰ ὁ Κύνων ἡ Σείριος, ὁ λαμπρότερος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου ὁ Ζεὺς θὰ πλησιάζῃ πολὺ τὴν Ἀφροδίτην, διὰ νὰ ἀπομακρυνθοῦν καὶ πάλιν τὸν Ἰανουάριον. Εἶναι ὁ Γιάννος τῆς λαϊκῆς φαντασίας πὸν ἀγαπιέται μὲ τὴν Μάρω καὶ πλησιάζει διὰ νὰ φιληθῶν. Ὁ πλανήτης Ἑρμῆς, πὸν εὐρίσκεται πολὺ κοντὰ εἰς τὸν ἥλιον, μόνον κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Δεκεμβρίου ἀπομακρύνεται κάπως ἀπὸ αὐτὸν καὶ δύναται νὰ παρατηρηθῇ ὡς ἀστὴρ πρῶτου μεγέθους ΝΑ τοῦ ὁρίζοντος τὸ πρωῒ 1 1)2 ὥραν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.

Ἡ Σελήνη τὴν 6ην Δεκ. θὰ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἀρεως. Τὴν 11ην πλησίον τοῦ Κρόνου, τὸν ὁποῖον καὶ θὰ σκεπάσῃ κατὰ τὸ μεσονύκτιον. Τὴν 24ην Δεκ. ἔχομε Νέαν Σελήνην καὶ τὸ βράδυ τῆς 27ης ἡ Σελήνη θὰ εὐρίσκεται πολὺ κοντὰ μὲ τὰ δνὸ λαμπρὰ ἄστρα, τὸν Δία καὶ τὴν Ἀφροδίτην. Τὴν 22αν Δεκ. ἔχομε τὸ χειμερινὸν ἡλιοστάσιον καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμῶνος διὰ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον τῆς γῆς.

ΠΑΛΑΙΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Πολλὰ εἶναι τὰ θύματα, κυρίως μεταξὺ τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἀπὸ ἄγνοια τοῦ σοβαρωτάτου κινδύνου περιεργάζονται ἐγκαταλελειμμένα πολεμοφόδια (χειροβομβίδες, νάρκες κ.λ.π.). Γι' αὐτὸ τονίζομεν καὶ πάλιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιεργάζονται τέτοια ἀντικείμενα, οὔτε ν' ἀφήνουν ἄλλους νὰ τὰ πλησιάζουν, ἀλλὰ μόλις τ' ἀντιρρῶν νὰ εἰδοποιοῦν ἀμέσως τὴν πλησιεστέραν ἀστυνομικὴν ἢ στρατιωτικὴν Ἀρχήν.

Τέρπει, διδάσκει, καλλιεργεῖ τὸ καλλιτεχνικὸ συναίσθημα

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Κυκλοφορεῖ εἰς 320.000 ἀντιτύπων

Η ΜΕΓΑΛΗ ΝΥΧΤΑ

("Αγραφον)

Τὸν οὐρανὸ τῆς παγερῆς χειμωνιάτικης νύχτας τὸν φώτιζε ἓνα ἀστὲρι μεγάλο καὶ λαμπερὸ ὅσο κανένα ἄλλο. Περνοῦσε μὲς ἀπὸ τὰ γκριζομαυρὰ σύννεφα καὶ οὔτε στιγμὴ δὲν ἔπαυε νὰ καταυγάξῃ μὲ τὴν ἀσημόχρυσον ἀκτῖνα τοῦ δρόμο πὸν τρεῖς ἄρχοντες, ντυμένοι κάπως παράξενα, πάνω σὲ γεροδεμένες καμῖλες ἀκολουθοῦσαν, θέλοντας νὰ φτάσουν στὸ μεγάλο τους προορισμό.

— Ἀτέλειωτος εἶναι ὁ δρόμος, στέναξε κάποια στιγμὴ ὁ πιὸ μεγάλος.

— Κάνε λιγάκι ὑπομονή, τὸν παρηγόρησε ὁ νεώτερος. Κάτι μοῦ λέει πὼς πλησιάζουμε στὸ τέρμα.

Ὁ τρίτος ταξιδιώτης, πὸν βρισκόταν λίγο πιὸ μπροστά, σῶπαινε καὶ ὅλο ψηλά κοιτοῦσε. Ξαφνικά φώναξε:

— Φτάσαμε! Κοιτάχτε τὸ ἄστρο. Στάθηκε ἀσάλευτο δείχνοντάς μας μιὰ σπηλιά.

— Σπηλιά; Γίνεται νὰ γεννηθῇ ἓνας θεὸς σὲ σπηλιά;

— Νὰ πὺ γίνεται!

Κράτησαν ὅλοι τὴν καμῖλην τους, ξεπεζέψανε, καὶ τραβώντας τες ἀπὸ

τὰ γκέμια, προχώρησαν ἀργοκίνητοι ἀνιχνεύοντας τὸ ἔδαφος πρὸς τὸ μέρος πὸν ἔχασκε τὸ ἀνοιγμα μιᾶς σπηλιάς, στὰ ριζὰ τοῦ βουνοῦ.

Νοιώσανε ξεκούραστοι τώρα. Δὲν τουρτουρίζανε πιά ἀπὸ τὸ κρύο, δὲν εἶχανε τὴν πρωτινὴν ἀνησυχίαν καὶ ἀμφιβολίες. Ὁ καιρὸς εἶχε καλῶς συνέψει ἀπότομα. Μιὰ εὐωδία ἀνοίξιᾶς βασιλεῦσε, μὴ ἄφραστη γλυκά.

Δὲν εἶχαν κάνει περισσότερα ἀπὸ εἴκοσι βήματα ὅταν ἀκούστηκε μιὰ μελωδία μαγευτικὴ πὸν ἐρχόταν ἀπὸ τὰ οὐράνια. Μέσα σ' ἄγνο-φωτο ξεκρίνανε κάτι αἰθέρια πλάσματα μὲ φεγγερὲς μορφές καὶ διάφανα πλούσια φτερά πὸν ἔψαλλαν:

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ...»

Σταθήκανε. Σταυρώσανε τὰ χέρια καὶ ἀπόμειναν ἀκίνητοι κοιτάζοντας μὲ μάτια ὀρθάνοιχτα τὸ ὑπερκόσμιον ὄραμα καὶ ἀκούγοντας τὴν ἐξαίσια φωνή, πὸν τὴν συνάδευαν ἑναρμόνιοι ἤχοι μουσικῶν ὀργάνων.

Ὅταν, μερικὲς στιγμὲς ἀργότερα, σβήστηκαν ἀγάλλοι - ἀγάλλοι τὸ ὄραμα καὶ οἱ μελωδίες, προχώρησαν μὲ ὁλόρθες, γεμάτες ἀπὸ ἔκστασι τὴν

ψυχές, μὲ χεῖλη πὸν πασχίζανε νὰ ψιθυρίσουν ἐκεῖνον τὸν τρισάγιον ὕμνο.

Κοντοζυγώνοντας στὸ ἀνοιγμα τοῦ σπηλαίου νοιώσανε νὰ τοὺς μεθάῃ ἓνα μύρο ἀσύγκριτο πὸν ἐρχόταν ἀπὸ μέσα, νοιώσανε καὶ μιὰ θαλπωρὴ παρόμοια μ' ἐκείνη πὸν χαίρεται καμμιὰ φορὰ ὁ ἄνθρωπος τὴν γενναριὰτικὴν ἀλκυονίδες ἡμέρας.

Μόλις μπήκανε μέσα στὴ βουλή σπηλιά πὸν οἱ βουκόλοι χρησιμοποιοῦσαν γιὰ στάνη, θαμπώθηκαν ἀπὸ τὴν φεγγαβολὴ ἑνὸς πεντάμορφου ξανθοῦ βρέφους πὸν σκιρτοῦσε στὰ στοργικὰ χέρια μιᾶς γλυκειᾶς, πολὺ νέας μητέρας.

— Ὁ Χριστὸς! σιγοψιθύρισε καὶ οἱ τρεῖς τρέμοντας ἀπὸ συγκίνησι.

Πέσαν εὐθὺς στὰ γόνατα καὶ προσκυνήσανε, δίχως νὰ προσφέρουν λέξι. Ἐπειτα βγάλανε ἀπὸ τὸν κόρφο τοὺς καὶ ἀποθέσανε στὰ ποδαράκια τοῦ τὰ δῶρα πὸν κομίζανε: σμύρνα ὁ πρῶτος, χρυσὸν ὁ δεύτερος καὶ λίβανον ὁ τρίτος.

Σύγκαιρα προβάλλανε κάποιοι βοσκοὶ μ' ἄκουρα γένεια καὶ μακρὰ ραβδιά, ὠδηγούμενοι ἀπὸ τὴν ψαλμωδίαν, ἀπὸ τ' ἀστὲρι καὶ ἀπὸ τὴν μυρωμένη ζέστη τῆς σπηλιάς. Εἶδαν τὸ Θεῖο Βρέφος καὶ τὴν Μητέρα, πὸν τὸ κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά τῆς, εἶδαν παράμερα τὴν εὐγενικὴ μορφή ἑνὸς ἄντρα ἡλικιωμένου, εἶδαν καὶ κάποια ἀγαθὰ ζῶα πὸν ζεσταίνανε μὲ τὴν ἀνάσες τοὺς τὸ νεογέννητο. Καὶ ἀκόμα τοὺς τρεῖς ἀρχοντικὰ ντυμένους ἄντρες, πὸν προσκυνοῦσαν γονατισμένοι. Καὶ ἀφοῦ βγάλαν τὰ σκουφία τοὺς καὶ προσκυνήσαν εὐλαβικά καὶ αὐτοί, ἄρχισαν νὰ ψάλλουν τὸν ὕμνον ἐκεῖνον τὸν ὑπερκόσμιον πὸν εἶχαν ἀκούσει ἀπὸ τὰ φτερωτὰ πλάσματα:

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ...»

Βελάσματα προβάτων, πουλιῶν λαλίες, αὐρὰς μουρμουρητὰ μὲς ἀπὸ τὰ κλαδιά τῶν ξέγυμων δέντρων καὶ κελαρύσματα λειωμένου χιονιοῦ στὰ πέτρινα αὐλάκια τοῦ βουνοῦ στὰ πέτρινα αὐλάκια τοῦ βουνοῦ φτάναν ἀπ' ἔξω, ἐνῶ μὴ ἀόρατη φωνὴ διαλαλοῦσε πὼς ἦρθε πιά στὴ γῆ ὁ Παράκλητος, ὁ Λυτρωτὴς τοῦ Κόσμου...

GENTILE PAFABRINO (1423): Ἡ Γέννησις

Η ΦΑΤΝΗ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

Ο Πέτρος ήταν ένας νεαρός βοσκός που σκάλιζε τις ώρες της μοναξιάς του διάφορα μικροαντικείμενα στο ξύλο. Έκανε γκλίτσες, ρόκες, κουτάλια και πηρούνια κι έκανε και πίπες για να τις χαρίσει στον θεό του τον Θόδωρο, τον πιο γέρο βοσκό του Παρνασσού.

Τις γκλίτσες του τις σκάλιζε με φίδια και δράκους, με πουλιά κι άγρια θηρία, με λουλούδια, με σταυρούς και μ' ανθρώπινες μορφές. Πολλοί ξένοι, όταν περνούσαν από το Λειβάδι, σταματούσαν και κουβέντιαζαν φιλικά με τον Πέτρο, που έβασκε τα πρόβατά του λαλώντας την φλογέρα του. Οι περισσότεροι του αγόραζαν τις γκλίτσες και τον κερνούσαν γλυκά.

Κάποτε ένα παιδάκι που τον είδε να σκαλίζει το επάνω μέρος μιας καινούργιας γκλίτσας του έβαλε την ιδέα.

— Αφού ξέρεις να σκαλίζεις στο ξύλο και ανθρώπους, γιατί δεν κάνεις και μια φάτνη να βάλεις μέσα τον Ίωσήφ, την Παναγίτσα, τον Χριστό και τ' αρνάκια;

Αυτό ήταν. Από τη μέρα εκείνη ο Πέτρος λαχτάρησε να κάνει μια δική του φάτνη. Έτσι όπως την παριστάνουν οι ζωγράφοι ποτέ του δεν την είχε δει. Μά τα πρόβατά του τον πήγαιναν συχνά σε τέτοιες σπηλιές, κ' ύστερα... είχε κιόλα μιαν εικόνα της μέσα στο μυαλό του από τα λόγια του παπᾶ στην εκκλησία, τὰ Χριστούγεννα!

Βρήκε τον κορμό ενός πεσμένου δέντρου, διάλεξε και τα ξύλα που ήθελε, άρπαξε τον σουγιά του κι άρχισε να δημιουργεί. Καθόταν με τις ώρες έξω από το καλυβάκι του θείου Θεόδωρου, ενώ τα πρόβατα βοσκούνταν στην πεδιάδα. Τα χιόνια δεν τους άφηναν να πλησιάσουν στα ψηλάματα. Το μυαλό του δούλευε μαζί με τα χέρια του.

— Είδες; Οι βοσκοί ήταν οι πρώτοι που προσκύνησαν τον Χριστό την νύχτα που γεννήθηκε. Κ' εσύ, Πέτρο, είσαι βοσκός. Αφού δεν μπόρεσες τότε να τον προσκυνήσεις στο σπήλαιο της Βηθλεέμ, κάνε μια φάτνη δική σου να τον προσκυνᾷς νύχτα και μέρα.

Ήταν συνεπαρμένος και προσπαθούσε δουλεύοντας να φέρη στο

μυαλό του την βιβλική εκείνη εποχή. Ασφαλώς, σκεφτόταν, πέτρες κ' έρημοι λόγοι θα στόλιζαν τον τόπο της Αγίας Γῆς. Κάπου κάπου θα πρασίνιζε λίγη χλόη, μικροί

Σχεδιάσμα Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

θάμνοι, χορτάρι άπάτητο και κανένα ξεμοναχιασμένο δέντρο. Η σπηλιά θα ήταν στην αρχή ένας μονοκόμματος βράχος. Ύστερα σιγά σιγά με την ύγρασία θα έσπασε ή σκληρή πέτρα κι ο βράχος θα γινε συντρίμια.

Ο Πέτρος σκάλιζε και σκεφτόταν. Έτσι λοιπόν θα δημιουργήθηκε ή σπηλιά που θα γινόταν αργότερα το άπανεμο καταφύγιο των βοσκών και των ζώων, όπου γεννήθηκε ο γιός του Θεού. Ποιά τύχη τάχα, που δάχτυλο έδειξε τον δρόμο στην Μαρία και στον Ίωσήφ για να σύρουν τα βήματά τους μέχρι την σπηλιά της Βηθλεέμ; Τ' άψυχα έχουν την μοίρα τους όπως κ' οι άνθρωποι, έλεγε ο θεός Θόδωρος ρουφώντας την πίπα του. Ποιός λοιπόν διάλεξε αυτή την έρημη φάτνη, όπου ζεσταίνονταν τα ζώα τις κρύες χειμωνιάτικες νύχτες, για να γίνει ο πιο δοξασμένος τόπος του κόσμου; Τό πιο μεγάλο προσκύνημα; Κανείς δεν θά 'ξερε να το πῇ. Ένα μόνον ήξερε: Πώς ή άγια νύχτα θα έπρεπε πολύ να μοιάζει με τις γλυκές νύχτες του Παρνασσού, όταν τ' αστέρια σιγοδιαβαίνουν στον ουρανό χαμογελώντας στα έλατα που κουβεντιάσουν

με την δική τους σιωπηλή γλώσσα.

Ο Πέτρος σκάλιζε και σκεφτόταν.

Εκείνο το βράδυ ασφαλώς θά έκανε μεγάλη ήσυχία. Αυτό το ήξερε καλά. Μια ήσυχία που προμηνούσε κάτι πολύ σπουδαίο. Δεν θ' άκουγόταν τίποτε άλλο εκτός από τα νυχτοπερπατήματα των άρνιων που πάσχιζαν να βρουν λίγη χλόη για να χορτάσουν την πείνα τους. Ξαφνικά θά παρουσιάστηκαν στο άνοιγμα της σπηλιάς ο Ίωσήφ και ή Μαρία. Η Παναγία θά ήταν κουρασμένη και με κόπο θά κρατιόταν στα πόδια της. Και τότε μέσα στη σκοτεινή σπηλιά θ' άστραψε ξαφνικά ένα δυνατό φως που δεν θ' άφηνε τίποτε στην σκιά. Όλα θά τὰ έδειχνε καθαρά κι όμορφα. Κ' εκεί μπροστά σ' ένα βόδι, ένα γαϊδούρι, λίγα αρνιά, τους συντρόφους του ανθρώπου στον καθημερινό του μόχθο, θά γεννήθηκε ο γιός του Θεού.

Ο Πέτρος δεν ήξερε πια αν βρισκόταν στους ουρανούς ή στη γῆ. Σκάλιζε, σκάλιζε με τον σουγιά του και παραμιλούσε:

— Πώς θά ήθελα να ήμουν ένας από τους βοσκούς της Βηθλεέμ! Αλλά αφού αυτό δεν μπορεί να γίνει, ας μπορούσα τουλάχιστον να πήγαινα στο σπήλαιο της Βηθλεέμ!

— Θέλεις αλήθεια να πᾶς; άκούστηκε μια φωνή, που δεν ήξερε να πῇ αν βγήκε από μέσα του ή από γύρω του.

— Πολύ! είπε με πραγματική λαχτάρα στη φωνή του.

— Έλα, είπε και πάλι ή φωνή. Πᾶμε.

Όλα όσα έγιναν μετά ήταν πάρα πολύ παράξενα. Ο Πέτρος δεν ξέρει ακόμα να εξηγήσει πώς εκεί στο καλυβάκι του θείου Θεόδωρου, στους πρόποδες του Παρνασσού, ήρθε να τον βρῇ τό σπήλαιο της Βηθλεέμ. Μήτε και τό λέει σε κανένα για να μην τον περάσουν για τρελλό. Κι όμως είναι σίγουρος πώς τό είδε:

Ήταν λέει μεσάνυχτα κι άρχισε ή λειτουργία των Χριστουγέννων. Ο Πατριάρχης έφτασε με μια μεγάλη πομπή από τὰ Ίεροσόλυμα. Ο δρόμος είχε λιόδεντρα, άμπέλια και άνθισμένες μυγδαλιές. Ο Πέτρος μπῆκε μέσα στην βασιλική που έκτισε τό 315 μετά τῇ γέννησι του Χριστού ή Αγία Έλένη, ή μητέρα του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Ήταν τό Μεγάλο Κωνσταντίνου, ο πιο παμια ύπέροχη εκκλησία, ο πιο πα-

(Συνέχεια στη σελίδα 29)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΥΡΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Νύχτα

Χριστουγεννιάτικη

Τὴν ἅγια νύχτα τὴ Χριστουγεννιάτικη
λυγούν τὰ πόδια,
καὶ προσκυνοῦν γονατιστὰ στὴ φάτνη τους
τ' ἄδολα βόδια.

Κι ὁ ζευγολάτης, ξάγρυπνος, θωρώντας τα
σταυροκοπιέται
καὶ λέει με πίστη ἀπ' τῆς ψυχῆς τ' ἀπόβαθα
«Χριστὸς γεννιέται».

Τὴν ἅγια νύχτα τὴ Χριστουγεννιάτικη
κάποιοι ποιμένες
ξυπνοῦν ἀπὸ φωνὲς ὕμνων μεσοῦρανες
στὴ γῇ σταλμένες,
κι ἀκούγοντας τὰ «ὠσαννὰ» ἀπ' Ἀγγέλων στόματα
στὸ σκόρπιο ἄερα,
τὰ διαλαλοῦν σὲ χειμαδιὰ λιοφώτιστα
με τὴ φλογέρα.

Τὴν ἅγια νύχτα τὴ Χριστουγεννιάτικη
— ποῖός δὲν τὸ ξέρει; —
τῶν Μάγων κάθε χρόνο τὰ μεσάνυχτα
λάμπει τὸ ἀστέρι.

Κι ὅποιος τὸ βρῇ μες στ' ἄλλα ἀστέρια ἀνάμεσα
καὶ δὲν τὸ χάσει,
σὲ μ' ἄλλη Βηθλεέμ ἀκολουθώντας το
μπορεῖ νὰ φτάσῃ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ
Ἀκαδημαϊκός

Τὸ Ἀστέρι τῶν Μάγων

Ἡ γέννησή Σου τὸ ἁγίασε τὸ καθετὶ στὴ φάτνη,
τ' ἄψυχα καὶ τὰ ζωντανά. Μονγκανητὰ σκορπίζον
τὰ βόδια καὶ τ' ἀλόγατά μ' ἀγάπη χλιμιντρίζουν!...
Ἡ γέννησή Σου τὸ ἁγίασε τὸ καθετὶ στὴ φάτνη.

Καὶ τὸ Ἀστρο πὺν δὲ θὰ φανῇ ποτὲ στὸν κόσμον πιά,
ἀπὸ τοῦ στερεώματος τ' ἀμέτοχτα τὰ βάθη
ἤρθε κι ἀπὸ τὴ φάτνη Σου, Χριστέ μου, ἐπάνω ἐστάθη.
Τὸ Ἀστέρι, πὺν δὲ θὰ φανῇ ποτὲ στὸν κόσμον πιά.

Τὸ Ἀστέρι αὐτὸ πὺν ὁδήγησε τοὺς μάγους νὰ Σὲ
βροῦνε,
κάθε πιστὸς με τῆς ψυχῆς τὰ μάτια τὸ θωρεῖ.
Τὸ ἀστέρι αὐτὸ στὴ φάτνη Σου κ' ἐμένα μ' ὁδηγεῖ,
τὸ Ἀστέρι αὐτὸ πὺν ὁδήγησε τοὺς μάγους νὰ Σὲ
βροῦνε.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ
Ἀκαδημαϊκός

Ἰ. Ἀπὸ τὴν «ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» τοῦ ΣΠ. ΚΟΚΚΙΝΗ, πὺν κυκλοφορεῖ σὲ καλαίσθητὴν ἔκδοσιν τοῦ Οἴκου Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑ Ι.

Κελαδήματα

Στὴ νεροφόρα τοῦ σπιτιοῦ
λαλοῦν τὰ χελιδόνια,
οἱ στέρφοι βᾶτοι ἀνθίζοντε
γλωσσίστρες ἀπ' ἀηδόνια,

σπᾶν τοῦ κλουβιοῦ τὰ κάγκελα
νὰ βγῇ τὸ καναρίνι,
κι ὅλοι τοὺς ἑνας γίνονται
σκοποὺς μες στὴ γαλήνη!

Ρυάκι

Μὲ τὶ χαρὰ τὸ ἀστεῖρεντο
ρυάκι μονομουρτζίζει!
Ἀρθοὺς ἐδῶ, ἱτιὲς ἐκεῖ
κι ἀλλοῦ σπαρτὰ ποτίζει.

Ψηλὰ δουλεύει φτερωτές,
πλένει προικιὰ πὺν κάτω.
— Μὰ πάντα ἔχει τὴ χάρη του
λυωμένη στὰ νερά του.

Γ. ΑΘΑΝΑΣ
Ἀκαδημαϊκός

«Κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ»

Γιὰ τὴν Ραμὰ ξεκίνησαν οἱ Μάγοι
καὶ στὸ μυαλό τους φτερουγίζει ἡ σκέψι:
πὺν λώσαν τῆς καρδιᾶς τοῦ Ἡρώδη οἱ πάγοι,
ἀφοῦ ἄλλον βασιλιὰ ἐτοιμάζαν στέψι;

Ήταν Ἡρώδεις πονηρίας ἡ ἀρπάγη,
κοιμίζοντάς τους, τὸν Μιχρὸ νὰ κλέψῃ,
δειλία, φόβος, αἵματα πελάγη,
ἡ πόθος: δάφνη ὁ γέροντας νὰ δρῇ;

Στῶν Γραμματέων τί τὸν νοῦ κρυβόταν,
στὸ βάθος τῶν ἀλόγιστων ματιῶν τους,
καθὼς Προφήτου ἡ ἀπάντησις δινόταν;

Ὅμως γιὰ τῆς ἐρήμου τοὺς Ἀρχόντους
σκέψεις φευγάτες τοῦτα, τὸν σκοπὸν τους
ψηλὰ ζητοῦν, καὶ «ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ» φαινόταν.

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

**ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ
ΤΟΥ ΝΟΡΒΗΓΙΚΟΥ Ε.Σ.Ν.**

Την 15ην Νοεμβρίου έ.ε. ο 'Αντιπρόεδρος του Νορβηγικού Ε.Σ.Ν. κ. Qvigstad, προερχόμενος εκ Τεχεράνης, έπεσκέφθη εις τὰ Κεντρικά Γραφεία του Ε.Ε.Σ. την Διοίκησιν αυτού, ως και τὸν Ε.Ε.Σ. Νεότητος, ἐπὶ τῆς ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας του ὁποίου ἐνημερώθη. 'Εν συνεχείᾳ, συνοδευόμενος ὑπὸ εκπροσώπων του Ε.Ε.Σ.Ν., έπεσκέφθη Σχολεία τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν Σχολὴν Νοσοκόμων του Ε.Ε.Σ., ἀποκομίσας ἐκ τῶν ἐπισκέψεων καὶ ἐπαφῶν τὰς ὁποίας εἶχεν ἀρίστας ἐντυπώσεις.

Ὡς ἐδήλωσεν ὁ κ. Qvigstad, ἡ ἐπίσκεψίς του ἀπέδλεπεν εἰς τὴν μελέτην του ὑπὸ του Ε.Ε.Σ. ἐφαρμοζομένου προγράμματος στενῆς συνεργασίας μετὰ του 'Εκπαιδευτικοῦ κόσμου καὶ του 'Υπουργείου Παιδείας, περὶ τῶν ὁποίων ἐπληροφόρηθη σχετικῶς.

*

**Η 22α ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ
Ε.Σ. ΕΝ ΤΕΧΕΡΑΝΗ**

'Επαγγέλθεν ἡ 'Αντιπροσωπεία του Ε.Ε.Σ. ἡ ὁποία, ἀποτελουμένη ἀπὸ τὴν Σύμβουλον Καν 'Αλ. Μαντζουλίνο, τὸν 'Αναπληρωτὴν 'Αντιπρόεδρον κ. Εὐστ. Σπηλιωτόπουλον καὶ τὴν Διευθύνουσαν Νοσοκόμων δεσπ. Στ. Παπαμικρούλη, μετέσχε τῆς ἐν Τεχεράνῃ ('Ιράν) συνελθούσης 22ας Διεθνούς Διασκεψέως τῶν 'Ερυθρῶν Σταυρῶν. Εἰς τὴν Διάσκεψιν ἔλαβον μέρος 'Αντιπροσωπείαι 110 'Ερυθροσταυρικῶν Συλλόγων ἐξ ὧν τῶν ἡπείρων, ὡς καὶ ἰσάριθμοι 'Αντιπροσωπείαι Κυβερνήσεων τῶν ἀντιστοίχων χωρῶν. Κατ' αὐτὴν ἐλήφθησαν ἀποφάσεις ἀναφερόμεναι εἰς τρεχοῦσας φύσεως ἐρυθροσταυρικά ζητήματα (ὁργάνωσις παροχῆς βοήθειας εἰς περιπτώσεις καταστροφῶν, κοινωνικὴ πρόνοια, αἰμοδοσία, νεότης κτλ.), καθὼς καὶ ἄλλαι σχετικαὶ μετὰ τὸ διεθνὲς ἀνθρωπιστικὸν δίκαιον καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν Συμβάσεων τῆς Γενεύης.

Τὴν ἐπίσημον ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διασκεψέως ἐκήρυξεν αὐτοπροσώπως ἡ Α.Μ. ὁ Σάχης, τοῦ

ὁποίου ἡ ἀδελφὴ Πριγκίπισσα Σάμς τυγχάνει Πρόεδρος τοῦ 'Ερυθροῦ Λέοντος καὶ 'Ηλίου, τοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὸν 'Ερυθρὸν Σταυρὸν Συλλόγου τοῦ 'Ιράν. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς τελετῆς ἐγένινεν ἡ παρουσίασις ὧν τῶν 'Αντιπροσωπειῶν πρὸς τὸ Αὐτοκρατορικὸν ζεύγος. 'Επὶ κεφαλῇ τῆς 'Ελληνικῆς 'Αντιπροσωπείας εὐρίσκετο ὁ ἐν Τεχεράνῃ Πρέσβυς τῆς 'Ελλάδος κ. Γ. Παπαδόπουλος, εκπροσώπων παρὰ τῇ Διασκεψί τὴν 'Ελληνικὴν Κυβέρνησιν.

*

ΠΡΩΤΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑΙ

Ὁ Σταθμὸς Πρώτων Βοηθειῶν τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ ἐξυπρέτησε διὰ τῶν διαφόρων 'Υπηρεσιῶν του κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ὀκτώβριον 1973, 8.624 ἀσθενεῖς καὶ τραυματίαι.

Οἱ ἐξυπηρετηθέντες κατὰ κατηγορίας ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α) Τραύματα, κατάγματα 3.773.
β) Παθολογικά νοσήματα 3.689. γ) Λοιπαὶ περιπτώσεις (δηλητηριάσεις, ἐγκαύματα κλπ.) 1.162.

Χαρακτηριστικαὶ περιπτώσεις: Δηλητηριάσεις τροφικαί, φαρμακευτικαὶ 110, Καρδιολογικὰ νοσήματα 583, Λοιμώδη νοσήματα 13. 'Εγκαύματα 101. Μῆθη 63.

'Ελήφθη αἷμα πρὸς ἐξέτασιν ἀπὸ ὁδηγούς Αὐτοκινήτων, ὑπόπτων μέθης 8. Παροχὴ διὰ τοῦ ἀσυρμάτου ἱατρικῶν ὁδηγῶν εἰς ποντοπόρα πλοῖα δι' ἀσθενούντα μέλη τῶν πληρωμάτων των 47. Τὸ Κέντρον Αἰμοδοσίας Ε.Ε.Σ. παρέσχε δωρεὰν δι' ἀπόρους 186 φιάλας αἵματος.

★ ★

**ΕΛΕΓΧΟΣ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ
ΧΡΗΣΕΩΣ 1970**

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΕΝΤΥΧΙΟΝ

'Εν Ἀθήναις τῇ 19.11.1973

ΘΕΜΑ: 'Αποτελεσμα ἐλέγχου.

Πρὸς: Περιοδικὸν «'Ελληνικὸς 'Ερυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος».

Κατὰ τὸν γενόμενον ἐλεγχον τοῦ ἰσοζυγίου χρήσεως 1970 τῆς ὑμετέρας ἐπιχειρήσεως δὲν διεπιστώθησαν ἀθέμιτοι συναλλαγαί.

Τὸ παρὸν κείμενον εἶναι ὑποχρεωτικῶς δημοσιεύσιμον, συμφώνως τῷ ἀρθρῳ 31 τοῦ περὶ τύπου νόμου, εἰς ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς ὑμετέρας ἐπιχειρήσεως ἐκδιδόμενα τυχόν ἡμερήσια ἢ περιοδικὰ ἐντυπα.

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ

Σύμβουλος 'Ελ. Συνεδρίου

**ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΑΠΟΝΟΜΗΣ
ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ
ΚΩΝΣΤ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ προκηρύσσει, εἰς μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Προέδρου οὗτοῦ Κωνσταντίνου Γεωργακοπούλου, τὴν ἀπονόμην τῶν ἀκολουθῶν ἀτομικῶν βραβείων διὰ τὸ σχολ. ἔτος 1973/74:

α) Βραβεῖον Ἀρετῆς καὶ 'Ερυθροσταυρικῆς Δραστηριότητος: Κύπελλον καὶ δραχμαὶ 3.000

β) Βραβεῖον Φιλαλληλίας καὶ Ἀνθρωπισμοῦ: Κύπελλον καὶ δραχμαὶ 3.000

γ) Βραβεῖον Καθαριότητος καὶ Ὑγείας: Κύπελλον καὶ δραχμαὶ 3.000

Οἱ Διευθυνταὶ τῶν Σχολείων, οἱ ὅποιοι ἔχουν νὰ προτείνουν 'Ερυθροσταυρικὰς μαθητὰς διὰ τὴν ἀπονόμην τῶν ἐν λόγω Βραβείων, θὰ ἐπιλέξουν τὸν καλῶτερον δι' ἕκαστον τῶν Βραβείων καὶ θὰ ἀποστείλουν τὸ ὀνοματεπώνυμον τούτου, μετὰ προτάσεως τῶν ἐπαρκῶς ἡτιολογημένων, εἰς τὸν κ. 'Επιθεωρητὴν τῆς περιφερείας των. 'Επὶ ἐξαιρετικῆς περιπτώσεως δύνανται νὰ προτείνουν καὶ δεύτερον πρόσωπον.

Οἱ κ.κ. 'Επιθεωρηταί, μετὰ τὸν προσήκοντα ἐλεγχον τῶν υποβληθσομένων προτάσεων, θὰ γνωρίσουν εἰς τὸν Ε.Ε.Σ. Νεότητος (ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 1) μέχρι τέλους 'Ιουλίου 1974 τὸ ὀνοματεπώνυμον τῶν, κατὰ τὴν κρίσιν των, καλῶτερον 'Ερυθροσταυριτῶν δι' ἕκαστον τῶν Βραβείων.

**ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΔΡΑΣΕΩΣ
ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ. ΝΕΟΤΗΤΟΣ**

'Η 'Εφορεία τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος προκηρύσσει διαγωνισμὸν μετὰ τῶν ὁμάδων Ε.Ε.Σ.Ν. διὰ τὴν καλῶτεραν 'Ερυθροσταυρικὴν δραστηριότητα κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1973-74 διὰ Βραβεῖον Α' δραχμῶν 3.000 καὶ Βραβεῖον Β' δραχμῶν 2.000.

Τὰ ποσὰ καὶ τῶν δύο Βραβείων θὰ δοθοῦν εἰς σχολικά εἶδη ἢ γεωργικά ἐργαλεῖα τῆς προτιμήσεως τῶν βραβευθησομένων.

Αἱ ὁμάδες Ε.Ε.Σ.Ν. αἱ ὁποῖαι ἐπιθυμοῦν νὰ μετάρχων τοῦ διαγωνισμοῦ θὰ ἀποστείλουν ἐκθεσιν τῆς δράσεώς των, διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Σχολείου των πρὸς τὸν κ. 'Επιθεωρητὴν τῶν Σχολείων τῆς περιφερείας των, πρὸς διαβίβασιν μέχρι τέλους 'Ιουλίου 1974 εἰς τὰ Γραφεία τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. (ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 1 — Ἀθήνας).

ΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ
(Ἀποστολαὶ εἰδῶν μέσω ἡμῶν)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

15) Τὸ 3ον Δημ. Σχολ. Ν. Φιλαδέλφειας Ἀθηνῶν, εἰς «Σπίτι Γαλήνης» τῆς ἐνορίας του 180 χιλ.)μα τροφίμων καὶ δέματα μετὰ τρόφιμα καὶ εἶδη ἱματισμοῦ εἰς 25 ἀπόρους οἰκογενεῖας συμμαθητῶν.

16) Τὸ Οἰκονομικὸν Γυμνάσιον 'Ηρακλείου Κρήτης, ἀνὰ ἕνα δέμα μετὰ εἶδη γραφικῆς ὕλης εἰς τὰ Δημ. Σχολ. Καλοχωρίου, Πλατανιακίων Σεργῶν καὶ Δροσάτου Κιλκίς.

17) Τὸ Δημ. Σχολ. Γκούρας Σικυῶνος, εἰς ἀπορον Σχολεῖον, διὰ τοῦ Συνδέσμου τῶν Φίλων τῶν Μαθητῶν τοῦ Χωριοῦ, ἕνα δέμα μετὰ γραφικὴν ὕλην.

18) Τὸ Δημ. Σχολ. Ποντοκώμης Κοζάνης, Πασχαλιάτικα δῶρα εἰς Στρατιωτικὰ Φυλάκια Κούλας, Πρεσπῶν καὶ Λαιμοῦ Φλωρίνης.

19) Τὸ Δημ. Σχολ. Λυκοποριᾶς Κορινθίας, εἰς ἀπορον συμμαθητρίαν δέμα μετὰ εἶδη ἱματισμοῦ καὶ εἰς ἐνδεῆ Σχολεῖον, διὰ τοῦ Συνδέσμου τῶν Φίλων τῶν Μαθητῶν τοῦ Χωριοῦ, ἕνα δέμα μετὰ γραφικὴν ὕλην.

20) Τὸ 2ον Δημ. Σχολ. Γαστούνης Ἀμαλιάδος, εἰς Δημ. Σχολ. Κώσικα Φιλιατῶν, 3 χαρτοκιβώτια μετὰ εἶδη ἱματισμοῦ καὶ γραφικῆς ὕλης.

21) Τὸ 32ον Δημ. Σχολ. Πειραιῶς, εἰς Δημ. Σχολ. Θαλαρίων Ἀμοργοῦ, 12 δέματα μετὰ διάφορα εἶδη βοήθειας.

22) Τὸ Δημ. Σχολ. Πραγματεῦτης Κυνουρίας, εἰς ἀπόρους μαθητὰς τροφίμα, γραφικὴν ὕλην καὶ παιγνίδια.

23) Τὸ 21ον Δημ. Σχολ. Ἀθηνῶν, εἰς Δημ. Σχολ. Στουρνερεῖκων Τρικάλων, 27 δέματα μετὰ εἶδη βοήθειας.

24) Τὸ 54ον Δημ. Σχολ. Ἀθηνῶν, εἰς διαφόρους Ἀφρικανούς εἰς Ἀφρικὴν, 5 δέματα μετὰ μεταχειρισμένον ἱματισμόν.

25) Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Κερασινίου Πειραιῶς, εἰς Ὀρφανοτροφεῖον «Ἀγ. Χαράλαμπος» 4 δέματα μετὰ τρόφιμα. Εἰς «Φίλους τῶν Μαθητῶν τοῦ Χωριοῦ» 6 δέματα μετὰ τρόφιμα καὶ γραφικὴν ὕλην. Εἰς δύο ἀπόρους οἰκογενεῖας Κερασινίου ἀπὸ 2 δέματα μετὰ εἶδη τροφίμων, ἱματισμοῦ κλπ. Εἰς «Ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἀδελφότητα Πειραιῶς» 7 δέματα μετὰ τρόφιμα.

26) Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Φιλιατρῶν, εἰς Ἀσυλὸν Ἀνιάτων Φιλιατρῶν, γλυκίσματα καὶ σιγαρέττα τὰ Χριστούγεννα καὶ 186 τεμάχια ἱματισμοῦ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα.

27) Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. 'Ιεραπέτρας, ἀνὰ ἕνα δέμα μετὰ γραφικὴν ὕλην εἰς τὰ Δημ. Σχολ. Ἀχλαδιάς καὶ Περάσματος Δράμας καὶ 35 δέματα βοήθειας εἰς ἰσαριθμούς ἀπόρους οἰκογενεῖας τῆς πόλεως.

28) Τὸ Δημ. Σχολ. Πετροκεφαλίου Ἡρακλείου Κρήτης, εἰς Ἐκκλησίαν Γηροκομείον «Ἁγιοὶ Δέκα» Μοιρῶν, 4 καφάσια ἀγκινάρες, 160 ὠὰ, 2 κυτία γλυκισμάτων καὶ 3 κιβώτια φρούτα.

29) Τὸ 5ον Δημ. Σχολ. 'Ιεραπέτρας Κρήτης, εἰς 15 ἀπόρους οἰκογενεῖας ἀνὰ ἕνα δέμα μετὰ τρόφιμα.

30) Τὸ Γυμνάσιον Οἰκισμοῦ Παπάγου Ἀθηνῶν, 18 δέματα μετὰ διάφορα εἶδη βοήθειας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Πετρωτῶν Ἐβρου.

31) Τὸ Δημ. Σχολ. Κανάλου Ἀμφιλοχίας, γραφικὴν ὕλην εἰς ἀπόρους μαθητὰς.

32) Τὸ Δημ. Σχολ. Ἀμπελακίων Ἀμφιλοχίας, εἰς πτωχὴν οἰκογένειαν τοῦ χωριοῦ δέμα μετὰ 15 χιλ.)μα τρόφιμα, καὶ εἰς δύο ἀπόρους συμμαθητὰς εἶδη γραφικῆς ὕλης.

33) Τὸ Δημ. Σχολ. Κομποθέκλας Ἀμφιλοχίας, δέματα βοήθειας εἰς πτωχὰς οἰκογενεῖας τοῦ χωριοῦ. Ἐνίσχυσις ἀπόρου συμμαθητρίας.

34) Τὸ Γυμνάσιον Θηλέων 'Ιεραπέτρας, εἰς Δημ. Σχολ. Ρίζης καὶ Μαλλῶν 'Ιεραπέτρας δέματα μετὰ γραφικὴν ὕλην.

35) Τὸ 22ον Δημ. Σχολ. Πειραιῶς, 110 δέματα βοήθειας εἰς ἐνδεῆ Σχολεῖα τῆς ὑπαίθρου καὶ εἶδη ἱματισμοῦ καὶ γραφ. ὕλης. εἰς ἀπόρους μαθητὰς.

36) Τὸ Δημ. Σχολ. Κομποτίου Ἀρτῆς, 12 δέματα μετὰ τρόφιμα διάφορα

εἰς Γηροκομείον Ἀρτῆς. Εἰς ὁρεῖνὸν χωρίον Ἀρτῆς ἕνα δέμα γραφικῆς ὕλης καὶ εἰς 10 ἀπόρους συμμαθητὰς ἀνὰ ἕνα δέμα μετὰ εἶδη ἱματισμοῦ.

37) Τὸ 7ον Γυμν. Θηλέων Ἀθηνῶν εἰς 30 ἀπόρους οἰκογενεῖας τῆς Συνοικίας Ἀκαδημίας Πλάτωνος ἀνὰ ἕνα δέμα μετὰ εἶδη τροφίμων, ὡς καὶ χρήματα. Εἰς Παιδικὸν Σταθμὸν Ροῦφ γλυκὰ, παιγνίδια καὶ ὕφασμα διὰ 40 παιδικὰ σινδόνια.

38) Τὸ Γυμνάσιον Δεσκάτης Γρεβενῶν, εἰς ἀπόρους κατοίκους Δεσκάτης καὶ ἐνδεῖς μαθητὰς. δέματα μετὰ διάφορα εἶδη βοήθειας.

39) Τὸ Δημ. Σχολ. Ἀσίνης Ἑρμιονίδος σχολικά εἶδη ἀξίας 800 δρχ. εἰς Δημ. Σχολ. Γρατίνης Κομοτινῆς.

40) Τὸ Δημ. Σχολ. Παλαιοχωρίου Σταγείρων εἰς ἀσθενὴ κάτοικον τοῦ χωριοῦ, φάρμακα καὶ τρόφιμα καὶ εἰς τὸ Στρατιωτικὸν φυλάκιον Χολομώντος, πασχαλιάτικα δῶρα (αὐγά, τσουρέκια, γλυκίσματα κλπ.) ἀξίας 1.000 δρχ.

41) Τὸ 7ον Δημ. Σχολ. Χαλκίδος, εἰς Γηροκομείον Χαλκίδος 9 γλάστρες

Παρακαλοῦμε, σχεδιάστε μας ἐδῶ κάτι...

...καὶ στείλτε τὸ μας

Σὰς ὁρέσει νὰ σχεδιάζετε:

Ἄν ναι, θὰ θέλαμε νὰ οἶς γνωρίσωμε. Πάρτε ἕνα μολύβι ἢ ἕνα στυλό, κοινὸ ἢ διαρκείας, καὶ σχεδιάστε στὸν λευκὸ χῶρο ὅ,τι θέλετε: Ἐνα δέντρο, τὸ σπῆι σας, ἕναν φίλο σας, κάτι φανταστικόν, ὁδίαφορο τί...

Ἔστω καὶ ἂν τὸ σχέδιόν σας ἐχῇ ὀδυνάμεις, θὰ λάβετε ἕνα γράμμα μας μετὰ κρίσεις καὶ μετὰ ὑποδείξεις γιὰ νὰ ἀναπτύξετε καὶ νὰ σταθεροποιήσετε γρήγορα τὴν ἱκανότητά σας.

Μαζὶ θὰ λάβετε καὶ ἕνα πολυτελὲς ἐνημερωτικὸ τεύχος γιὰ τὰ μαθητὰς μας σχεδίου-ζωγραφικῆς δι' ἀλληλογραφίας, πού, ὂν τὸ θελήσετε, θὰ οἶς κάνουν νὰ περάσετε πολὺ σύντομα ἀπὸ τὸ συνηθισμένον ἐρασιτεχνικὸ σκισμὸν ἀπὸ γερὸ καὶ θετικὸν σχέδιον τοῦ ἐξεληγμένου καλλιτέχνη.

Θὰ γνωρίσετε τὰ τόσα ἐνδιαφέροντα τεχνικὰ μέσα καὶ τὰ μυστικὰ σχεδίου

καὶ τῆς ζωγραφικῆς καὶ γρήγορα τὸ σχέδιόν θὰ γίνη γιὰ οἶς τὸ μέσο ἐκφράσεως τῆς προτιμήσεώς σας. Ἐμπρός, λοιπόν. Σχεδιάστε ὁμέσως τώρα κάτι ὅ,τι αὐτὸν τὸ χῶρο καὶ στείλτε τὸ μας. Θὰ εἶναι ἴσως τὸ ἐκίνημά σας γιὰ ἕναν νέο κόσμο, μονικόν...

ΔΕΟ
ΣΧΟΛΗ ΣΧΕΔΙΟΥ — ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ
Ἀθῆναι: Πα-επιστημίου 10
(Τηλ. 617.811)

Θεσσαλονίκη: Τημιακή 68 (Τηλ. 32.370)

ΟΝΟΜΑ.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

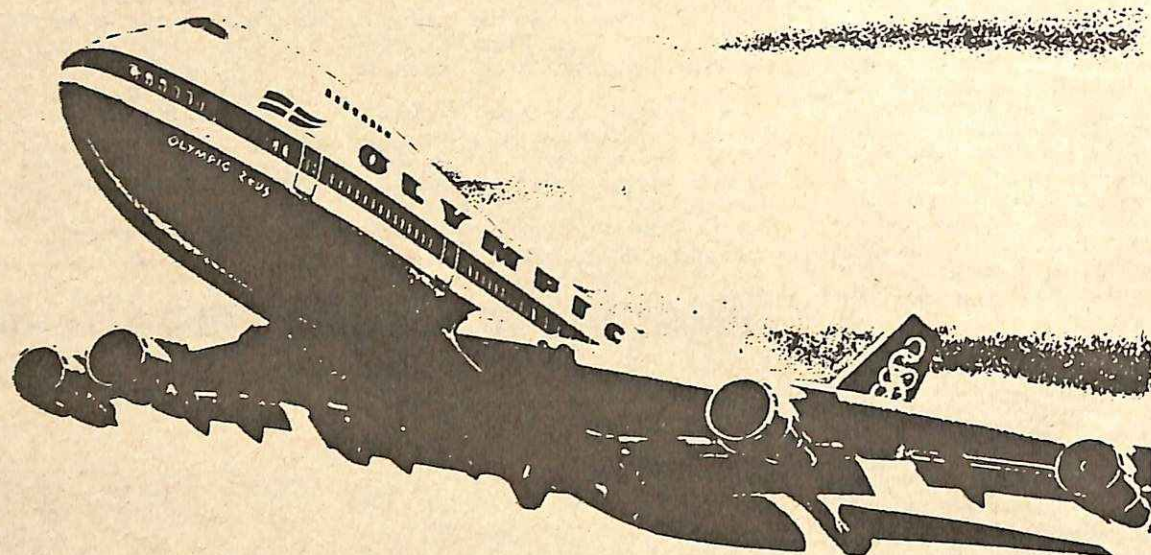
.....

.....

Γιὰ κάτω τῶν 18 ἐτῶν, ἡλικία.....
(ἔσωκλείστε δρχ. 4 σὲ γραμματόσημα γιὰ ἔξοδα ἀποστολῆς)

καρῆτε τῶρα τὸ ταξίδι στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὸ νέο μας

**BOEING 747-200B
JUMBO JET**

**ΑΘΗΝΑΙ-ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΝΕΥ ΣΤΑΘΜΟΥ**

- Είναι τὸ μόνο BOEING 747-200B πού συνδέει τὴν ΑΘΗΝΑ μὲ τὴ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ κατ' εὐθείαν, χωρίς ἐνδιάμεσο σταθμό.
- Είναι τὸ πιδ σύγχρονο καὶ τεχνικῶς τελειότερο ἀεροσκάφος, τὸ ἰσχυρότερο τῆς οἰκογενείας τῶν 747, μὲ κινητήρες JT9D-7A.
- Τὸ νέο μας BOEING 747-200B προσφέρει τίς πιδ σύγχρονες ἀνέσεις, εὐρυχωρία καὶ πολυτέλεια στοὺς 389 ἐπιβάτες του.
- Χαρῆτε λοιπὸν καὶ σεῖς ἓνα ἀξέχαστο ταξίδι στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὸ γιγαντιαῖο μας JUMBO-JET.

**ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ**

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες ἐπευθυνθῆτε στὸν Ταξιδιωτικὸ σας Πράκτορα ἢ στὴν «ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ».

ΧΑΡΑΛ. ΨΩ-ΓΝΟΥ

Ἐπιθεωρητοῦ Δημ. Ἐκπαιδεύσεως

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

«ΔΟΞΑ ΕΝ ΥΨΙΣΤΟΙΣ...»

Ἦταν προχωρημένη ἡ νύχτα καὶ τὸ σκοτάδι βαθύ. Ἐπέφταν κιόλας οἱ πρῶτες σταγόνες τῆς βροχῆς καὶ στοὺς δρόμους κυκλοφοροῦσαν ἀραιὰ οἱ διαβάτες. Ὁ Γιαννάκης, ἓνας μαθητὴς τῆς Ε' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ, ἀφῆσε πίσω του τὴν κεντρικὴ λεωφόρο τῆς μικρῆς πολιτείας. Ἐστρίψε ἀριστερὰ καὶ ἀνηφόριζε στὸ πλακόστρωτο στενοδρόμι πού ὠδηγοῦσε στὸ ψῆλωμα, πάνω στὰ τελευταῖα στίβια τῆς παλιᾶς συνοικίας. Κάποιος πέρασε μὴ στιγμὴ δίπλα του, τυλιγμένος στὸ χοντρό του ἐπανωφόρι. Εἶδε τὸν σκοτεινὸ ὄγκο νὰ πλησιάζει, νὰ προσπερνᾷ, νὰ πετᾷ μπροστά του τὸ ἀναμμένο τσιγάρο. Διέγραψε ἡ φλογίτσα ἓνα φωτεινὸ ἡμικύκλιο στὸ πικρὸ σκοτάδι. Ὑστερα ἔπεσε στὶς βρεγμένες πλάκες, ἔσβησε. Ὁ ἄγνωστος ἔκατηφόριζε. Ἀκούγονταν γιὰ πολλὴ ὥρα τὰ βήματά του, μέσα στὴν ἀπόλυτὴ ἡσυχία τῆς νύχτας.

— Λίγο ἀκόμα καὶ θὰ φτάσω, συλλογίστηκε ὁ μικρός. Τριγύρω του αὐλές, κήποι καὶ στὸ βάθος τοὺς κλειδαμπαρωμένα χαμόσπιτα. Οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς ἐπύκνωναν ὀλοένα. Τὶς διάκρινε νὰ χορεύουν μπροστά του, σὰν συνέβαινε νὰ συναντήσῃ τὸ φῶς πού χυνόταν στὸ δρόμο του ἀπὸ κάποιο μισοφωτισμένο παράθυρο.

Ἦταν παγωμένη ἡ ἀτμόσφαιρα. Ὁ Γιαννάκης ὅμως αἰσθανόταν ζεστός. Τὸ βάρος πού σήκωνε στὴν ἀνηφορία τοῦ ζέσταινε τὸ σῶμα, καὶ τὴν καρδιά του τὴ φλόγιζε ἡ ὁμορφιά τῆς ἀποστολῆς του. Εἶχε ἰδρῶσει λίγο καὶ ἀκούγε καθαρὰ τῆς καρδιάς του τοὺς χτύπους. Θυμήθηκε τότε, τὴ χθεσινὴ συζήτηση στὸ Σχολεῖο. Τὰ παιδιά καὶ τὴ δασκάλα του. Τὸν ἀγαποῦσε πολύ, ἡ κυρία... Ὅλα τὰ παιδιά τ' ἀγαποῦσε. Πρόβαλλε ἐμπρός του ὀλοφώτειν ἡ γλυκεῖα μορφή της. Ὑστερα ἄκουσε τὰ λόγια της. Μιλοῦσε, ἔτσι, σὰν χθές, τὴν ἀκούγε ὀλοκάθαρα:

— Πρέπει, παιδιά μου, νὰ βοῇ ζεστὴ τὴ σπηλιά, ὁ Χριστὸς μας πού θὰ γεννηθῇ. Καὶ τὴ φάνη στρωμένη.

— Θὰ γεννηθῇ πάλι, κυρία... ψιθύρισε δειλὰ ἡ Μαρία. Τὸ γλωμὸ κοριτσάκι μὲ τίς κοτσίδες πού ἔκαθόταν ἀριστερὰ, κοντὰ στὸ παράθυρο.

— Γεννιέται γιὰ μᾶς, κάθε χρόνο, παιδί μου...

— Στὴ σπηλιά; ἐτόλμησε νὰ ρωτήσῃ πάλι ἡ μικρή.

— Εἶναι ἡ ψυχὴ μας ἡ σπηλιά πού θὰ ἀξιώθῃ νὰ τὸν φιλοξενήσῃ. Κ' ἡ καρδιά μας ἡ ταπεινὴ φάνη. Πρέπει ὅμως, σὰς τὸ εἶπα, νὰ βοῇ ζεστὴ τὴ σπηλιά καὶ τὴ φάνη στρωμένη.

— Μὰ, κυρία... πῶς εἶναι δυνατόν... εἶπε ὁ Γιαννάκης πού ἦταν πολὺ καλὸς μαθητὴς, ἀλλὰ πάντα διατύπωνε ἀπορίες στὴν τάξη. Ὅμως ἡ δασκάλα του αὐτὴν τὴ φορὰ τὸν σταμάτησε.

— Δὲν ἔχει μὰ, καὶ πῶς, Γιάννη! Ὁ Χριστὸς μας, μεθύριο, τὴ νύχτα θὰ γεννηθῇ. Πρέπει νὰ προετοιμάσωμε τὴν ὑποδοχὴ του. Ἐρεῖ ἡ μητέρα σου. Θὰ σοῦ ἐξηγήσῃ ἐκείνη.

Ὑστερα ἀπ' αὐτό, τὰ μάτια τοῦ μικροῦ ἔπεσαν ἀντίκρου, στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο. Καρφώθηκαν στὴν εἰκόνα «Τοῦ Χριστοῦ ἀτενίζοντες». Στεκόταν ψηλὰ στὸ βράχο καὶ ἡ γαλήνια μορφή του ἀτένιζε πέρα μακριὰ, στὸ βάθος. Ἐκεῖ πού διαγράφονταν οἱ λόφοι θολοί, σκοτεινὴ ἡ ἀτμόσφαιρα, δέντρα καὶ πύργοι καὶ σύννεφα κ' ἓνα φῶς παράξενο, πού χυνόταν ἀπὸ ψηλὰ καὶ σχηματικοῦσε ἀρμονικὰ τὴ μορφή τοῦ κόσμου.

Ἐλαμπαν τὰ μάτια τῆς δασκάλας καθὼς διαισθάνονταν πῶς ἀνάστανε στὶς ψυχὰς τῶν μαθητῶν της, μὲ τὴ βοήθεια κάποιας μυστικῆς δύναμης, τὸν Θεό...

— Ἐλάτε τώρα. Ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς, εἶπε. Οἱ μικροὶ σηκώθηκαν σιωπηλοί. Ἐπλημύρυνε τὸν σχολικὸ χώρο ὁ χριστουγεννιάτικος ὕμνος.

— Κάπου ἐδῶ κοντὰ πρέπει νὰ βρίσκεται τὸ σπίτι τῆς γερόντισσας, συλλογίστηκε ὁ Γιαννάκης κ' ἤρθαν στὸ νοῦ του οἱ συμβουλές πού τοῦ ἔδωσε ἡ μητέρα του, πρὶν ξεκινήσῃ:

— Θὰ συναντήσῃς ἓνα πεῦκο μεγάλο, ὀλομόναχο, τοῦ εἶπε. Θὰ προχωρήσῃς λίγο ἀκόμα. Ἐκεῖ θὰ δῇς τὴν ρημαγμένη ξυλόπορτα τῆς αὐλῆς. Στὸ βάθος εἶναι τὸ μικρὸ τῆς χαμόσπιτο. Χτύπα, καὶ πρόσεξε νὰ τὴν ἀκούσης. Ποιὸς ἔρεῖ, παιδί μου, ἴσως σ' ἐκείνη τὸ ταπεινὸ τὸ χαμόσπιτο, ὁ Χριστὸς μας νὰ γεννηθῇ...

— Μὰ ὁ πατέρας, ἐτόλμησε νὰ παρατηρήσῃ τὸ παιδί, εἶπε, πῶς στὶς ἡμέρες μας δὲν ὑπάρχουν φτωχοί!

— Δὲν ἔρερε, παιδί μου, ὁ πατέρας σου. Πήγαινε τώρα καὶ πρόσεξε. Δὲν χρειάζεται νὰ μᾶθη τίποτα κανένας.

— Μήτε ὁ πατέρας; ἐρώτησε ὁ μικρός. Ἡ μητέρα του δὲν ἀποκρίθηκε. Πῆρε τότε στὰ χέρια του τὴν τσάντα ὁ Γιαννάκης καὶ κατέβηκε στὶς σκάλες προσεχτικὰ. Βγήκε ὕστερα στὸν κεντρικὸ δρόμο καὶ προχώρησε.

Ἡ ξυλόπορτα τῆς αὐλῆς ἦταν πεσμένη καὶ τοῦ ἐφράζε τὸ δρόμο. Ἀπίθαισε τὴν τσάντα κατάχαμα καὶ τὴν μετατόπισε λίγο. Ὑστερα τὴν ἐνασθῆκωσε καὶ κατευθύνθηκε στὴν αὐλὴ τὸ βάθος. Χτύπησε κάπως δειλὰ καὶ περίμενε. Δὲν ἄκουσε καμμιά φωνή. Σαναρτύπησε δυνατὰ.

— Ποιὸς εἶσαι; εἶπε μὴ γυναικεία βραχνιασμένη φωνή. Σπρώξε τὴν πόρτα.

Ὁ Γιάννης ἐσπρώξε καὶ μπήκε. Ἦσαν ξαπλωμένη, ἡ γερόντισσα, στὸ ξυλοκρέβατό της.

— Καλησπέρα, γιγαῖα, ἐψιθύρισε τὸ παιδί. Τὴν εἶδε μέσα σ' ἐκείνη τὴν ἐρημιὰ της καὶ φοβήθηκε. Τὰ ὀλόλευκα μαλλιά της πού χυνόνταν ἀχτένιστα πρόφτασε νὰ κοιτάξῃ, τὸ εἰκονοστάσι δίχως φῶς καὶ τὸ σῆπτο τέλει.

— Ποιὸς εἶσαι; Δὲν σὲ γνωρίζω, εἶπε ἡ γερόντισσα. Τὶ γυρεύεις τέτοιαν ὥρα;

— Νά, κάτι μοῦ ἔδωσαν νὰ σοῦ φέρω γιγαῖα, εἶπε τὸ παιδί κ' ἔδειξε τὴν τσάντα.

— Τὶ εἶναι; Ποιὸς τὸ στέλνει; Ἐγὼ δὲν ἔχω κανέναν στὸν κόσμο.

Ὁ μικρὸς ἀκούμπησε τὰ πράγματα στὸ τραπέζι.

— Καληνύχτα, γιγαῖα, εἶπε. Καλὰ Χριστούγεννα.

Ἐκαμε ἡ γερόντισσα μὴ κίνησιν ν' ἀνασχωθῇ στὸ κρεβάτι της.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως ἔβγαλε κιόλας στὴν αὐλή, κλείνοντας πίσω του τὴν πόρτα.

— Ἀ, ἐφυγες; Ἐψιθύρισε ἐκείνη. Χαίντε στὸ καλὸ. Στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ...

Εὐχαριστημένος ὁ μικρὸς ἔπαιρνε τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Ἐβρεγε δυνατὰ τώρα, κ' εἶχε πικνώσει πρὸ πολὺ τὸ σκοτάδι. Τὰ μισάνοιχτα παράθυρα τῶν σπιτιῶν εἶχαν κλείσει. Ἐκείνος κατηφόριζε βιαστικὰ. Ἡ βροχὴ ὀλοένα δυνάμωνε. Κάπου, σ' ἓνα πέτρινο σκαλὶ παραπάτησε κ' ἔπεσε τὸ παιδί στὶς σκάλες...

Στὴν αἴθουσα ἀναμονῆς τῆς κλινικῆς «Ἡ Παντάνασσα», δύο νέοι ἄνθρωποι κάτι περιμένον πολὺ παραγμένοι. Ἡ γυναίκα κοιτάζει ἔξω, ἀπὸ τ' ἀνατολικὸ τὸ παράθυρο. Ὁ ἄνδρας ἀκριβῶς ἀντίθετα. Κοιτάζει ἔξω κ' ἐκείνος ἀπ' τ' ἄλλο παράθυρο, κατὰ τὴ δύση. Καθένας τοὺς εἶναι βυθισμένος στοὺς λογισμοὺς τοὺς δικούς του. Ὡρα τώρα περιμένουν, δίχως ν' ἀλλάξουν οὔτε μὴ κοιμούνται. Γυρίζουν κάπου-κάπου, κοιτάζουν τὴν κλειστὴ πόρτα τοῦ «Ἰατρείου» ἀνήσυχτοι, ὕστερα κοιτάζουν πάλι, καθένας στὸ δικό του βάθος.

Ἡ δύση εἶναι θολή. Τὰ σύννεφα βαριά, στοιβαγμένα στὸ πρόσωπο τῆς Γῆς. Ὅλα τὰ τυλίγει ἡ καταχνιὰ καὶ ἡ θλίψη.

— Εἶναι πολὺ σοβαρὰ, συλλογίζεται ἐκείνος. Θυμᾶται τὰ λόγια τῆς ἐπιστήμης. «Κατάστασις κρίσεως». Δὲν ὑπάρχει ἐλπίδα!

Στὴν ἀνατολή, τὰ σύννεφα ἀραιώσαν σιγὰ-σιγὰ καὶ πρόβαλε γαλάζια τ' οὐρανοῦ τὸ μάτι. Φωτίστηκε στὸ βάθος ἡ θάλασσα καὶ διαγράφθηκαν ὀλοκάθαρα οἱ γραμμὲς τῶν ἀντικρινῶν λόφων. Τ' ὀλόλευκο ἑωκκλήσι τοῦ Παντοκράτορα ἄστραψε στὴν κορυφὴ τοῦ βράχου πλημμυρισμένο στὰ χρώματα καὶ στὸ φῶς.

— Θεέ μου... ἐψιθύρισε ἡ γυναίκα. Ἐσὺ εἶσαι ἡ δύναμις, ἡ ἀλήθεια, ἡ ζωὴ.

Ἀκριβῶς τότε, ἐγέμισε τὴν ἐρημιὰ τῆς σιωπῆς ὁ ἦχος τῆς καμπάνας.

— Χριστοῦγεννα αὔριο, συλλογίστηκε ἐκείνη καὶ ἔκανε τὸ σταυρὸ της.

Ὁ ἄνδρας ἔβγαλε τὸ πακέτο καὶ ἀνάψε ἀπὸ τὸ τσιγάρο του, πού ἔκαψε ἀκόμα, ἄλλο τσιγάρο.

Ἐστρίξε ἡ πόρτα τοῦ «Ἰατρείου» καθὼς ἀνοίγε σιγὰ-σιγὰ. Τὰ μάτια καὶ τῶν δύο καρφώθηκαν ἐπάνω της μὲ ἀγωνία. Ὁ γιατρὸς τοὺς κοιτάζε χαμογελώντας:

— Λοιπὸν... εἶπε.

— Γιατρέ... ζεστόμισαν κ' οἱ δύο τοὺς μὲ μὴ φωνή.

— Ὁ κίνδυνος πέρασε, συμπλήρωσε ἐκείνος μὲ ἔμφαση. Σὲ λίγο θὰ εἶναι πάλι κοντὰ σας...

Ἀστράφτει ἀπόψε ὁ παμπάλαιος ναὸς τῆς μικρῆς ἐπαρχιακῆς πολιτείας. Ὅσοι καὶ μάρτυρες, ἀσκητὲς καὶ πατέρες, ἀρχάγγελοι καὶ προφῆτες προσμένουν ἀτάραχοι, σιωπηλοί. Ὅμως ἀν προσέξῃ κανεὶς περισσότερο, θὰ διακρίνῃ τὴν θέρμη καὶ τὴν κατανύξιν, τὴν γαλήνη καὶ τὴν ψυχικὴ εὐφορία. Καίνε τὰ κεφάλια, μισοβολᾷ τὸ λιβάδι καὶ ψηλὰ στὸ ὅλο ἀχτινοβολεῖ γεμάτῃ δύναμις καὶ μεγαλοπρέπεια

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 30)

ΤΑ ΑΡΠΑΚΤΙΚΑ ΖΩΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΣΑΒΑΝΑΣ

Τα μεγάλα κοπάδια των αντιλόπων, των ζέβρων και των άλλων θηλαστικών, που ζουν στις σαβάνες της Αφρικής, αποτελούν τη λεία πολλών αρπακτικών, τα οποία έχει βρούκουν άφθονη τροφή. Μερικά μάλιστα από τα αρπακτικά αυτά ζώα κυνηγούν κατά προτίμηση ώριμο έλδος ζώων. Αντίθετα όμως προς τα χοροφάγα θηλαστικά, που όπως είδαμε στα προηγούμενα, σχηματίζουν τεράστια κοπάδια, κυρίως για λόγους ασφαλείας, τα

Δύο σκύμνοι σε ζωολογικό κήπο.

περισσότερα από τα αρπακτικά ζουν κατά μικρές ομάδες ή και τελείως μόνα.

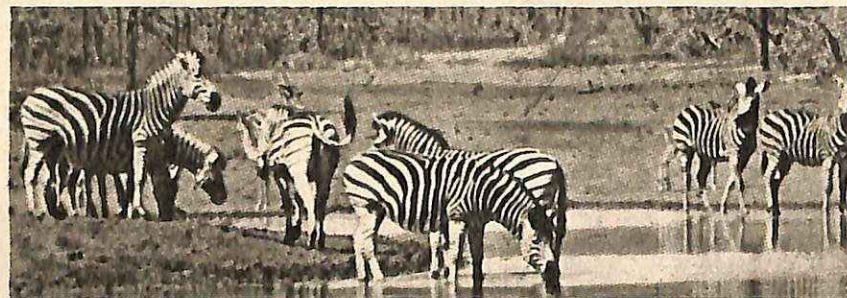
Ανάμεσα στα αρπακτικά της Αφρικής το πιο δυνατό, το πιο μεγαλόσωμο και το πιο επικίνδυνο θεωρείται το λιοντάρι. Το ζώο αυτό, όπως ξέρομε, από τα πανάρχαια χρόνια έχει το χαρακτηρισμό του βασιλιά των ζώων. Ο χαρακτηρισμός αυτός οφείλεται στη μεγαλόπρεπη πραγματικά εμφάνισή του, στη μεγάλη και πυκνή καίτη, που στολίζει το λαμυ του άρσενικού γύρω - γύρω και στη βροντερή φωνή του, που όταν αντηχή μέσα στη σαβάνα, κάνει τα άλλα ζώα να τρέμουν από το φόβο τους, κυρίως τα μικρά θηλαστικά, εκτός βέβαια από τα μεγαλύτερα χοροφάγα.

Τα λιοντάρια σχηματίζουν μικρές ομάδες από πέντε - έξι μέχρι τριάντα το πολύ, αν και οι ομάδες με περισσότερα από δέκα άτομα είναι πολύ σπάνιες. Κάθε ομάδα περιλαμβάνει ένα - δυό άρσενικά, δυό - τρεις λέαινες και μερικά μικρά λιοντάρια. Θα πρέπει όμως να ξέρομε ότι οι συγκροτήσεις μεταξύ των δεν είναι και τόσο σπάνιες, γιατί το λιοντάρι έχει χαρακτηρηστικά επιθετικό. Έξέ άλλου συχνή αίτια συγκρούσεων αποτελεί και η τροφή, όταν δεν είναι άφθονη. Έν τούτοις η ομαδική αυτή διαβίωση έχει και τα πλεονεκτήματά της. Πρώτα - πρώτα το ομαδικό κυνήγι είναι πιο αποτελεσματικό, γιατί κάποιο ζώο, που κατορθώνει να διαφύγει την καταδίωξη του ενός λιονταριού, γίνεται θύμα ενός άλλου της ίδιας ομάδας. Κυρίως όμως η ομαδική διαβίωση εξασφαλίζει μεγαλύτερη προστασία για τα μικρά, τους σκύμνους όπως λέγονται, γιατί την ώρα που μερικά από τα μεγάλα λιοντάρια κυνηγούν, κάποια λέαινα μένει κοντά στα μικρά για να τα προστατεύσει. Παρ' όλα αυτά μόλις τα μισά από τα μικρά λιοντάρια κατορθώνουν να επιζήσουν. Τα άλλα γίνονται θύματα διαφόρων αρπακτικών και κυρίως των υαινών.

Κάθε ομάδα έχει τη δική της περιοχή, όπου κυνηγά. Στην περιοχή αυτή δεν μπορούν να ζουν άλλα λιοντάρια. Η έκταση της περιοχής αυτής μπορεί να φθάσει από 40 χιλιάδες ως 130 χιλιάδες στρέμματα. Κυρίως όμως η έκτασή της εξαρτάται από τον αριθμό των χοροφάγων ζώων, που ζουν εκεί. Υπολογίζεται ότι στην περιοχή μιας ομάδας 3 - 4 λιονταριών πρέπει να ζουν τουλάχιστον 1.000 χοροφάγα, για να μπορούν τα πρώτα να εξασφαλίζουν την απαραίτητη τροφή τους. Μια ομάδα έξι λιονταριών τρώει μέσα σ' ένα χρόνο περί τα 220 ζώα, από τα οποία τα μισά είναι αντιλόπες και τα άλλα μισά ζέβρες, άγριοβούβαλοι, καμηλοπαρδάλεις κλπ. Είναι εντύχημα για τα χοροφάγα ζώα ότι το λιοντάρι κυνηγά μόνο όταν πεινάει. Προσπαθεί να πλησιάσει τα θύματά του χωρίς να γίνη αντιληπτό και όταν βρίσκεται άρεχτά κοντά, με ένα τρομερό πήδημα όρμη στη ράχη του θύματός του. Πάντως πρέπει να ξέρομε, ότι στις πέντε φορές το λιοντάρι σημειώνει τέσσερις αποτυχίες. Και όταν το ύποπτο θύμα κατορθώσει να ξεφύγει το πρώτο αυτό πήδημα, όπως δήποτε θα γλυτώσει, γιατί συνήθως τα χοροφάγα είναι πιο γρήγορα από το διώκτη τους, ο οποίος είναι ανίκανος για μεγαλύτερη καταδίωξη.

Όταν το λιοντάρι συλλάβει κάποιο θύμα τρώγει όσπου να χορτάσει, κάπου 35 κιλά κρέας. Υστερα πέφτει στον ύπνο ή αναπαύεται, ώσπου να ξαναπεινάσει. Όσο μέρος από το θύμα μείνει άφάγωτο, σ' ελίγα λεπτά εξαφανίζεται από τις θαινες, που πάντα παρακολουθούν τα λιοντάρια, για να χορτάσουν με τα αποφάγια τους. Καμιά φορά όμως τα πράγματα αντιστρέφονται. Το λιοντάρι, ιδίως άμα είναι γέριχο και δυσκολεύεται πια να κυνηγή, διώχνει τις θαινες για να χορτάσει εκείνο με το δικό τους το φαγητό.

Ένα άλλο αρπακτικό της αφρικανικής σαβάνας είναι ο γατόπαρδος, ένα ζώο που μοιάζει και σαν γάτα και σαν λιοντάρι και σαν σκύλος. Η κεφαλή του και το ρύγχος του είναι στοργυλά και η ουρά του μακριά σαν της γάτας. Το δέρμα του είναι δλο βούλες, σαν της λεοπαρδάλεως. Τα πόδια του είναι ψηλά σαν του σκύλου, τα νύχια του δεν μαζεύονται μέσα στο δέρμα όπως της γάτας και γανγίζει. Έπι πλέον εξημερώνεται εύκολα, γίνεται φίλος του ανθρώπου και τον βοηθά στο κυνήγι, όπως ο σκύλος. Το μέγιστο που φθάνει 1,20 μ. από την άκρη του ρυγχους ως στην άκρη της ουράς και το βάρος του μέχρι 50 κιλά.

Ζέβροι της Αφρικής στις όχθες μίας λίμνης.

Ο γατόπαρδος κυνηγά κυρίως τις μικρές αντιλόπες, τις οποίες καταδιώκει και συλλαμβάνει κατά τη φωνή τους. Σπανίως δέ το θύμα του κατορθώνει να ξεφύγει, γιατί ο γατόπαρδος μέσα σ' δυό δευτερόλεπτα φθάνει την ταχύτητα των 72 χιλιομέτρων και μπορεί να φθάσει μέχρι των 110. Στο κυνήγι βγαίνει ή κατά την αγγή ή κατά το δειλινό. Την άλλη ημέρα κυνηγεί κάπου παρακολουθεί τα κοπάδια των αντιλόπων, για να ιδη, που θα αναζητήσει τη λεία του. Για να συλλαμβάνη τα θύματά του ο γατόπαρδος ακολουθεί δυό τρόπους. Κατά τον ένα το αρπακτικό προχωρεί σιγά - σιγά αλλά και χωρίς να κινείται προς το κοπάδι, με ύψος τάχα αδιάφορο. Όταν φθάσει σ' απόσταση 75 περίπου μέτρων, τα θηλαστικά ζώα εκδηλώνουν ανησυχία και συνήθως αρχίζουν τη φωνή. Τα άρσενικά, πιο θαρραλέα, αφήνουν το γατόπαρδο να πλησιάσει ως τα 45 μέτρα περίπου. Τότε αρχίζουν το τρέξιμο, αλλά και ο γατόπαρδος έχει διαλέξει το θύμα του, Χάρι στην τρομακτική ταχύτητά του το φθάνει μέσα σ' ελίγα λεπτά, όρμη στη ράχη του και το κατασπαράσσει. Αν ή καταδιώξει κρατήση περισσότερο ο γατόπαρδος εγκαταλείπει την προσπάθειά του. Κατά τον άλλον τρόπο το αρπακτικό προσπαθεί να πλησιάσει το κοπάδι χωρίς να γίνη αντιληπτό. Έρπει ανάμεσα στα χόρτα σαν γάτα και αν καμιά αντιλόπη στρέψη το κεφάλι ανήσυχια προς το μέρος του, μένει τελείως ακίνητο. Όταν φθάσει σ' απόσταση 30 μέτρων περιμένει να του γυρίσει το θύμα του την πλάτη. Τότε με την ταχύτητα της άστρατης όρμη ένωτίον του και σχεδόν ποτέ δεν αποτυγχάνει.

Η αφρικανική σαβάνα φιλοξενεί και άλλα αρπακτικά ζώα, όπως είναι οι θαινες, τα τσακάλια, οι λύκαινες και πολλά άλλα μικρότερα. Τα λιοντάρια και οι γατόπαρδοι και οι λεοπαρδάλεις τρέφονται κυρίως με ζώα τα οποία σκοτώνουν τα ίδια. Τα άλλα αρπακτικά, που αναφέραμε, τρέφονται κυρίως με θησιμαία ή με τα υπολείμματα, που αφήνουν τα άλλα αρπακτικά, όταν χορτάσουν. Τα ζώα αυτά συνήθως ζουν κατά ομάδες από 20 - 30 άτομα. Κατ' αυτό τον τρόπο και ή εξασφάλιση της τροφής είναι πιο εύκολη και ή προστασία από τους έχθρους ασφαλέστερη, μάλιστα οι θαινες, όταν είναι πολλές, εκδιώκουν τις λέαινες, όταν πιάσουν κάποια λεία και την καταβορχθίζουν αυτές. Μονάχα όταν πρόκειται για άρσενικό λιοντάρι το θράσος των δέ φθάνει μέχρις αυτού του σημείου.

Τα παλαιότερα χρόνια αυτά τα ζώα, άφθονούσαν στην Αφρική. Σήμερα ο αριθμός των ελαττώνεται, ώστε, οι διάφορες Κυβερνήσεις έλαβαν προστατευτικά μέτρα και έχουν δημιουργήσει εθνικά πάρκα, όπου τα άγρια ζώα ζουν ανέσθλητα.

Ο ΙΕΟΣ

Μέσα στην παγερή χειμωνιάτικη νύχτα το σκοτάδι που τύλιγε τη χιονισμένη γή μετριαζότανε μονάχα από το φέγγος του λαμπρού αστεριού του Μεσσία. Ο αέρας της Ιουδαίας, έξω από τη Βηθλεέμ, αντηχούσε ακόμα από τις μελωδίες των άγγέλων που ύμνολογούσαν το κατέβασμα του Θεού πάνω στη Γή.

Αμέσως μόλις έφτασε στα βουνά και τους λόγγους το άγγελμα αυτό, όλα τα πλάσματα που ζούσαν εκεί ερίγησαν σύγκορμα από κρυφή χαρά και ξεκίνησαν, συνοδεία άτελειώτη, να δούν με τα μάτια τους το άπιστενο θαύμα και να προσκυνήσουν τον Πλάστη τους που καταδέχτηκε να γίνη παιδί.

Πρώτα απ' όλα σκιρτώντας και βελάζοντας έφθασαν τ' άρνάκια ως τη σπηλιά που έδειχνε το άστέρι. Έκει βλέποντας γυμνό και αδύνατο πάνω στη φάτνη το θείο παιδί, το τριγυρόσανε μ' αγάπη ζητώντας να το ζεστάνουν με το θερμό μαλλί τους. Γι' αυτό και πήραν τη χάρι να στάκωνται στις εικόνες δεξιά του κι ο ίδιος ο Χριστός σγκατατέτηκε να ονομάζεται «Άμνός του Θεού». Το γαϊδούρι, σκυμμένο κ' εκείνο πάνω από τη φάτνη, προσπαθούσε να Τόν θερμάνη με τη πνοή του. Γι' αυτό χρόνια πολλά αργότερα, στην ώρα της μεγάλης του δόξας, θέλησε να μπή στην Ιερουσαλήμ καβάλα σ' ε γαϊδούρι. Πηδηχτός ήρθε κι ένας πιρούλης με κόκκινη τραχηλιά κι αφού προσκύνησε με σεβασμό προσφέρθηκε να νανουρίξη εκείνος με το κελάδημά του το Βρέφος.

Ο κόσμος των φυτών ήρθε κ' εκείνος στο προσκύνημα. Οι γέρικες έλιες κι οι κουμαριές ήρθαν ώσαν γιαγιάδες με τις έγγονούλες τους κι άνάφανε φωτιά μπροστά στη φάτνη να ζεστάνουν το νεογέννητο και πήραν το χάρισμα ως τα βαθιά γεράματα να δίνουν καρπό. Τα ρείκια κι οι μυρτιές που ζούσαν σ' ένα γειτονικό φαράγγι τρέξαν κι αυτά με προθυμία, και βλέποντας τις γυμνές κρύες πέτρες της σπηλιάς, στρώθηκαν σαν ταπέτο μπροστά στα πόδια της Παρθένας, κι από τότε τα φύλλα τους μένουν και τον χειμώνα καταπράσινα. Τα λεβέντικα έλατα που υψώνουν προς τον ούρανό τις κορφές τους τράβηξαν απ' το χόμα τις ρίζες τους κ' ήρθαν και γονατίσανε ταπεινά μπροστά στο Παιδί. Ο πρίνος έβαψε κόκκινους σά ρουμπίνια τους στοργυλούς καρπούς του κ' έντρσε πυκνά - πυκνά τους υγρούς τοίχους της σπηλιάς.

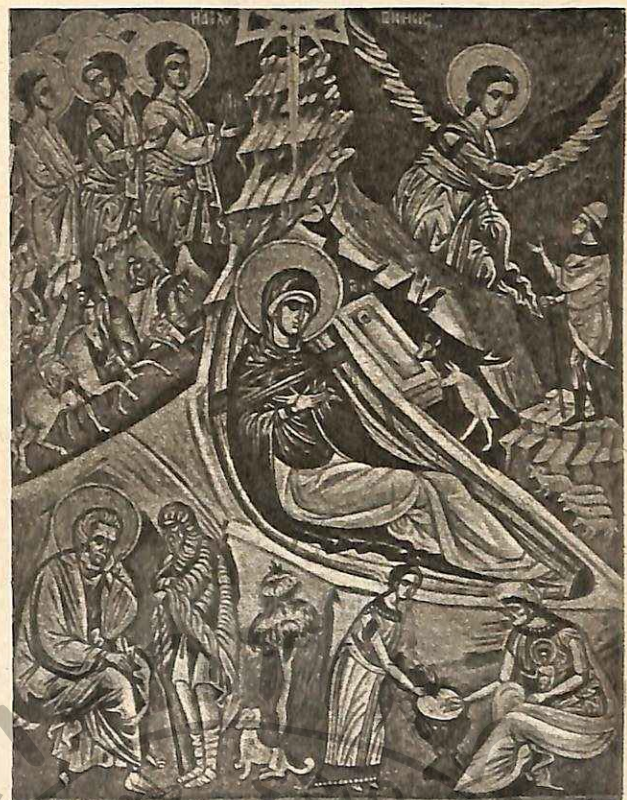
Κοντά στις όχθες των ρυακιών τα πολυτρύχια, τα πάντα διγρασμένα, έμαθαν τη μεγάλη είδησι και πήγαν κ' εκείνα στο προσκύνημα. Μα μόλις είδαν τα χοντρά άχρυα που έστρωναν τη φάτνη, μαδήσανε εδής τα δροσερώτερα τους φύλλα κι έφτιαξαν απαλό σά βελούδινο στρώμα στον μικρό Χριστούλη. Κι όλο έφθαναν νέοι προσκυνητές που ήθελαν κάτι να χαρίσουν στο αδύναμο γυμνό Βρέφος.

Εάφρον κλάμματα άκούστηκαν έξω από τη σπηλιά. Η Μάνα του Χριστού σηκώθηκε γεμάτη καλωσύνη να δη ποιός ήταν εκείνος που θρηγολλογούσε τέτοια νύχτα χαράς κι έλπίδας. Έκει κοντά στην είσοδο αντίκρυσε ένα μικρό άσχημο φυτό.

— Ποιός είσαι; τ' ρώτησε γλυκά. Και πές μου γιατί κλαίς;

— Είμαι ο ιξός που ζή πάνω στα έλατα και στις βαλανιδιές. Δεν έχω τίποτε δικό μου — ούτε καν ρίζα, και τρέφομαι από τ' άλλα δέντρα. Ποτέ δεν παραπονήθηκα ούτε για την άσχημία ούτε για τη φτώχεια μου. Μα τώρα... τώρα βλέπω πως δεν είμαι άξιος εγώ ο ταπεινός κι αδύναμος για να παρουσιαστώ μπρος στο Βρέφος που ο ούρανόσ του χάρισε το πιο λαμπρό του άστέρι. Άλλα φυτά, λουλούδια είχαν κάτι να του προσφέρουν... Εγώ δεν έχω τίποτε!.. Ούτε για τη φωτιά δεν κάνω.

Τα δάκρυα κυλούσανε χοντρά ώσαν μαργαριτάρια

Η Γέννησις

έπάνω στα κλωνάρια του και οι ληγμοί έπνιγαν τη φωνή του.

— Φτάνει ή καλή προαίρεσι, είπε ή γλυκεία Παρθένα, κι άπλωσε το κρινένο χέρι της να τον χαϊδέψη. Καί της ταπεινοσύνης σου αυτά τα δάκρυα είναι σπονδαία προσφορά για το Παιδί μου, που ήρθε κοντά στους ταπεινούς.

Άλήθεια! Σπουδαία προσφορά!... Τα δάκρυα του ιξού παρευθός ξεράθηκαν και σχημάτισαν άσπρες σφαιρούλες σαν μαργαριτάρια στις ρίζες των φύλλων του. Από τότε, κάθε χρονιά κοντά στην έποχή που ο Χριστός γεννήθηκε στη Βηθλεέμ, ο ιξός γεμίζει μ' άσπρα μαργαριτάρια — τα δάκρυα της ταπεινοσύνης του. Κ' έχει αυτός ο ταπεινός κι ως τότε καταφρονημένος, τη θέση του μέσα στο Χριστουγεννιάτικο πανηγύρι.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ

Βοήθεια εις σεισμόπληκτους και ένδεεις
Help to the needy

Ε.Σ.Ν. 1ου Γυμν. Θηλέων Καλλιθέας
Juniors of 1st High School for Girls Kallithea Athens

Ε.Σ.Ν. 10ου Δημ. Σχολ. Κατερίνης
Juniors of 10th Elem. School Katerine

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Θηλέων Δράμας
Juniors of High School for Girls Drama

Ε.Σ.Ν. Γυμνασίου Φερών
Juniors of High School Feræ

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Φιλιατρών Μεσσηνίας
Juniors of 1st Elem. School Filiatra Messina

Ε.Σ.Ν. 3ου Δημ. Σχολ. Άργοστολίου Κεφαλληνίας
Juniors of 3rd Elem. School Argostolion Kefalinia

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Καλαμωτής Χίου
Juniors of Elem. School Calamote Chios

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Μαράθου Ήρακλειού
Juniors of Elem. School Marathos Crete

Ε.Σ.Ν. 3ου Δημ. Σχολ. Έδεσσας
Juniors of 3rd Elem. School Edessa

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Άγιας Λαρίσσης
Juniors of 1st Elem. School Agia Larissa

ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

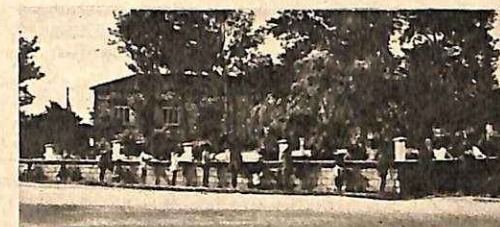
Βοήθεια εις Κοινότητα και σχολεία
Health in the Home

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Λογγάς Τρικάλων
Juniors of Elem. School Longa Trikala

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Θηλέων Σάμου
Juniors of High School for Girls Samos

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Νεοκάστρου Βεροίας
Juniors of Elem. School Neokastron Vereia

Ε.Σ.Ν. 17ου Δημ. Σχολ. Σερρών
Juniors of 17th Elem. School Serres

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Θυρίου Άμφιλοχίας
Juniors of Elem. School Thyri Amfilochia

Ε.Σ.Ν. Γυμνασίου Καστρίου Κυνουρίας
Juniors of High School Kastri Kynouria

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Μαλίων Κρήτης
Juniors of Elem. School Malia Crete

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Έλαιας Πεδιάδος Κρήτης
Juniors of Elem. School Elea Pedias Crete

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Παμφίλων Λέσβου
Juniors of Elem. School Pamfilon Lesvos

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Άγίου Ιωάννου Θηβών
Juniors of Elem. School Ag. Joannis Theve

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΕΙΣ ΑΔΕΛΦΑΣ

(Συνέχεια από την σελίδα 8)

Ερυθρός Σταυρός και υπό την νέαν και αξίαν ήγεσίαν του και είμαι βέβαιος ότι, με την βοήθειαν όλων μας και με την άμεριστον Κυβερνητικήν συμπαράστασιν και στοργήν, τὸ ὥραιον αὐτὸ "Ἰδρυμα θὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐπιτυχῶς οἰανδήποτε δυσχέρειαν καὶ θὰ ἀναπτύξῃ ἐτι περαιτέρω τὴν κοινωνικὴν καὶ ἀνθρωπιστικὴν δραστηριότητά του».

Κατόπιν ἡ Προϊστ. τῆς Σχολῆς δι' Χρόνῃ ἀνέπτυξε τὰ τῆς λειτουργίας αὐτῆς, ἡ δὲ πτυχιούχος δις Ἑλ. Χριστοπούλου ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας τῶν ἐξελεθουσῶν Σπουδαστριῶν καὶ παρέσχε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ὅλαι των θὰ καταβάλουν πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ προσορισμοῦ των.

Ἐν συνεχείᾳ ἐδόθη ὁ νενομισμένος ὅρκος καὶ ἐψάλλῃ ὁ Ἑθνικὸς Ὕμνος.

*

Διπλώματα ἔλαβον αἱ κάτωθι :

Ἀριστοδήμου Δέσποινα, Βαλυράκη Μαρία, Βαρσάνη Θεοδώρα, Βασιλακοπούλου Ὀλυμπία, Γεωργούλη Δέσποινα, Γιαννέλη Ἀναστασία, Γκίκα Κυρατσώ, Γκουτζικίδου Χρυσούλα, Δάγκλα Ἡλέκτρα, Δανιὴλ Εὐθυμία, Δοντᾶ Αἰκατερίνη, Ζαπᾶντη Πολυξένη, Ζικουρίδου Λεμονιά Ἰορδανίδου Μαρία, Καγιούλη Μαρία, Καρατζᾶ Παρασκευή, Κατεκοντάμη Ἐλένη, Κεφαλληνοῦ Παναγιώτα, Κωστάκη Ἐλένη, Μορέλλα Χριστούλα, Μπαμπίλη Ἀσημίνα, Μπατσάρᾶ Βαῖα, Μπατσίλα Ἐλένη, Νταβράζου Ἀντωνία, Πάλλα Βασιλική, Παπαϊωάννου Εὐαγγελία, Παπαδοπούλου Δέσποινα, Ρέκατα Καλλιόπη, Ρούδου Βασιλική, Σελήσιου Μαριάνθη, Σενῆ Γεωργία, Σχίζα Ἐλένη, Τριανταφυλλοπούλου Καλλιόπη, Φλώρου Ὀλυμπία, Χορταρῖα Σταυρούλα, Χριστοπούλου Ἐλένη.

Ἐξ αὐτῶν ἐτιμήθησαν με βραβεῖα αἱ ἑξῆς :

Ἀριστοδήμου (Γεωργακοπούλειον), Βαρσάνη (Βασιλοπούλειον), Κατεκοντάμη, Ρούδου καὶ Ἰορδανίδου (Δρακοπούλειον).

«ΔΟΞΑ ΕΝ ΥΨΙΣΤΟΙΣ...»

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 23)

ἡ ἐπιβλητικὴ μορφή τοῦ Παντοκράτορα.

Ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα στέκονται μπροστὰ στὸ δεσποτικὸ πλάϊ, ἔχοντας στὴ μέση τὸ Γιάννη. Ἡ ἀσκητικὴ μορφή τοῦ Παπᾶ - Ἀντώνη μετὰ τὴν γενειάδα τὴν κατάλευκην προβάλλει στὴν Ὁραία Πύλη. Πλημμυρίζει τὸ ναὸ ἡ βαρεὶὰ ἐκφραστικὴ φωνὴ του :

— «Δεῦτε ἴδωμεν πιστοὶ ποῦ ἐγενήθη ὁ Χριστός...»

Ὁ Γιαννάκης στρίβει λίγο ἀριστερὰ τὸ κεφάλι, κοιτᾷ τὴ μητέρα του καὶ ἐρωτᾷ σιγανά :

— Νὰ σηκώθηκε ἡ γαϊγιά γιὰ νὰ μαζέψῃ τὰ πράγματα;

— Σῶπα, τοῦ ἐψιθύρισε ἐκείνη. Δὲν μιλάνε τώρα.

Ὁ παπᾶς ἐσυνέχισε νὰ ψάλλῃ :

— «Δόξα ἐν Ὑψίστοις λέγοντες τῷ σήμερον ἐν σπηλαίῳ τεχνόντι...».

Μιὰ γερόντισσα μαυροντυμένη, μετὰ ὀλόλευκα μαλλιά προχώρησε ἀργὰ στὸ τέμπλο καὶ ἀσπάστηκε τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

— Νάτη! ἐμουρμούρισε τὸ παιδί καὶ ἔλαμψαν τὰ μάτια του ἀπὸ εὐτυχία, ἐνῶ οἱ γονεῖς του ἔκαναν ἀκίνητοι, εὐλαβικά τὸ Σταυρὸ τους.

ΧΑΡΑΛ. ΨΩ-Ι-ΝΟΣ

ΣΥΣΤΑΣΙΣ

Οἱ Ἐρυθροσταυρίτες μας ποῦ στέλνουν χειρόγραφα γιὰ τὴ Στήλη Συνεργασίας, δὲν πρέπει νὰ γράφουν καὶ ἀπὸ τίς δυὸ ὕψεις τοῦ χαρτιοῦ, γιὰτὶ δυσκολεύουν τοὺς τυπογράφους. Διαβάξομε μόνον τὰ κείμενα ποὺ εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὴ μιὰν ὄψιν.

Ἕνας δίσκος ΔΩΡΕΑΝ σᾶς ἀποκαλύπτει πῶς δά μάθετε εὐκολα, ἀνετα, ΣΕ 3 ΜΗΝΕΣ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΠΑΙΔΙ
ΣΕ 3 ΜΗΝΕΣ ΘΑ ΜΙΛΑΝ ΑΓΓΛΙΚΑ
ἢ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΗ ΓΛΩΣΣΑ

• Τὸ LINGUAPHONE βοηθεῖ τοὺς σπουδαστὰς του, διορθώνοντάς τους δωρεάν, τίς προαιρετικὰς γραπτὰς ἀσκήσεις τους.

• Τὸ LINGUAPHONE εἶναι ὁ μόνος παγκόσμιος ὁργανισμὸς διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν ποὺ σᾶς παρέχει σειρὰς δίσκων καὶ βιβλίων γιὰ 37 γλώσσας!

ΠΛΗΡΕΙΣ ΣΕΙΡΕΣ ΔΙΣΚΩΝ 45 ΣΤΡΟΦΩΝ
Εἴτε ΜΑΓΝΗΤΟΤΑΙΝΙΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΣ Εἴτε ΚΑΣΣΕΤΤΑΣ

Πρὸς τὸ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

Πανεπιστημίου 10 - Ἀθήνας (134)

Τελεφωνικὴ 68 - ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

Παρακαλῶ στείλτε μου δωρεάν καὶ χωρὶς καμιάν ὑποχρέωσιν 1) Τὸν δίσκου σας μετὰ ἀποσπάσματα μαθημάτων LinguaPhone σὲ 4 γλώσσας, γιὰ νὰ σχηματίσω σαφὴ ἀντίληψιν τῆς ἀποτελεσματικότητος τοῦ LinguaPhone. 2) Τὸ ἐντυπο συμπλήρωμά του, μετὰ τὰ κείμενα τῶν ἀποσπασμάτων. 3) Τὸ ἀναλυτικὸν σας Τεύχος. Ἐσώκλειον καὶ δρχ. 7,50 γιὰ ἐξόδα ἀποστολῆς.

ΟΝΟΜΑ

(Εἶρον

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ἢ ἀσχολία

ΤΗΛ.

ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Ἡ ξένη γλῶσσα ποὺ με ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ
Μ' ἐνδιαφέρει γιὰ: ἐπαγγελματικὰς ἀνάγκας, μόρφωσιν, σπουδὰς, ἀπιστημονικὰς μελέτας, ὑποτροφία, ταξίδια (ὑπογραμμίστε δ, τι σᾶς ἀφορᾷ).

Ἄρθρα Εἰδικῶν

Η ΦΥΣΙΣ ΑΝΑΔΑΣΩΝΕΙ

Ὑπὸ Π. ΓΡΙΣΠΟΥ

Ἡ Φύσις δὲν μπορεῖ νὰ βλέπῃ γυμνὰ βουνά. Δασωμένα τὰ θέλει ὅλα, ὀλοπράσινα ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη. Μόλις λοιπὸν ἕνας τόπος χάσῃ τὸ δάσος του, μόλις ἡ φωτιά, λόγου χάριν, καταστρέψῃ ἕνα δάσος, ἀμέσως ἡ Φύσις ἀρχίζει τὸ ἔργον τῆς ἀναδασώσεως. Καὶ νὰ ποῦ ὁ τόπος, ποῦ ἐκάηκε, βρίσκεται σπαρμένος μετὰ σπόρους πεύκου. Γιατὶ τὰ κουκουνάρια δὲν τὰ πειράζει ἡ φωτιά καὶ οἱ σπόροι ποῦ βρίσκονται μέσα τους δὲν παθαίνουν τίποτε. Ἐτσι, ὕστερα ἀπὸ τὴν φωτιά τὰ κουκουνάρια ἀνοίγουν καὶ σπέρνουν ὅλην τὴν καμένη ἔκτασιν. Ἡ στάχτη ἀπὸ τίς φυλλωσιές, ποὺ κάηκαν, εἶναι πρώτης τάξεως λίπασμα καὶ ἔτσι δὲν χρειάζεται παρὰ μιὰ βροχούλα γιὰ νὰ φυτρώσουν οἱ σπόροι καὶ νὰ ξαναγεννηθῇ τὸ δάσος. Κίνδυνος εἶναι μόνον ἂν τὸ νεόφυτο δάσος ξανακαῇ πρὶν προφτάσῃ νὰ καρπίσῃ. Στὴν περίπτωσιν αὕτῃ θὰ μείνῃ ἄσπαρτος ὁ τόπος; Ὀχι. Τὰ γειτονικά δάση, ὅσο μακριὰ καὶ ἂν εἶναι, θὰ στείλουν τὰ σποράκια τους στὴ γυμνὴ πλαγιά. Πῶς; Μὲ τὸν ἀνεμό, μετὰ τὰ πουλιὰ, μετὰ τὰ ζῶα, μετὰ τὸ νερό. Γι' αὐτὸ πολλὰς φορὲς συμβαίνει ἐκεῖ ποῦ ὑπῆρχε πρῶτα ἕνα πευκοδάσος, ὕστερῶτα νὰ φυτρώσῃ ἕνα δάσος ἀπὸ ὀξυές ἢ ἀπὸ δρύς ἢ ἀνάμικτο ἀπὸ διάφορα εἶδη. Γιατὶ στὸν τόπο ποῦ ἔλειψε τὸ δάσος, ὅλα τὰ γειτονικά δάση σπεύδουν νὰ στείλουν τὰ σποράκια τους καὶ ὅλα συναγωνίζονται ποῦ νὰ καταλάβῃ τὸν ἄδειον χώρον.

Ἡ ἀναδάσωσης ὅμως ἐνὸς γυμνοῦ τόπου ἀπὸ ψηλόκορμα δένδρα γίνεται μετὰ μεγάλη ἀργοπορία. Γι' αὐτὸ ἡ φύσις προνοεῖ νὰ σκεπάσῃ γρήγορα τὸν γυμνὸν τόπο μετὰ θαμνώδη φυτὰ ἢ μετὰ φρύγανα, στὴν ἀνάγκη καὶ μετὰ χορτάρια, ποὺ γίνονται ἀμέσως καὶ ποῦ οἱ σπόροι τους βρίσκονται πάντα στὸν τόπο, λὲς καὶ περιμένουν νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τους, νὰ προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες των. Ἐτσι ἡ φύσις δὲν ἀφήνει οὔτε μιὰ στιγμὴ τὸ ἔδαφος χωρὶς νὰ τὸ σκεπάσῃ μετὰ δάσος. Διότι ἡ δασοκάλυψις εἶναι τὸ δέρμα, ποῦ προστατεύει τὸ κορμὶ τῆς γῆς ἀπὸ τὸ θάνατον. Ἀλλοίμονο

ἂν ἕνας τόπος ξεδασωθῇ σὲ τόσο μεγάλο βαθμὸ, ποῦ νὰ ἀπονεκρωθῇ τὸ ἔδαφος. Τότε καὶ τὰ ζῶα καὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ἐγκαταλείψουν αὐτὸν τὸν τόπο καὶ νὰ φύγουν σὲ ἄλλο μέρος. Γιατὶ δὲν μπορεῖ νὰ ζῇ κανεὶς δίπλα σὲ ἕναν νεκρό.

Δυστυχῶς στὴν πατρίδα μας ὑπάρχουν πολλὰς τέτοιες ἀπονεκρωμένες ἐκτάσεις. Ἡ ἀπονεκρωσις γίνεται μετὰ τὸ δολοκληρωτικὸν ξεδάσωμα μιᾶς περιοχῆς ἀπὸ ἐπανειλημμένες πυρκαϊῆς καὶ μετὰ τὴν βοσκή μέσα στὶς καψάλες. Αὐτὰ τὰ δυὸ, πυρκαϊὰ καὶ βοσκή μέσα στὴν καμένη ἔκτασιν, συντελοῦν στὴν ὀλοσχερῇ ἐξαφάνισιν τῆς δασικῆς βλάστησεως. Τότε ἔρχεται ἡ βροχὴ καὶ παρασύρει τὰ χώματα καὶ ξεγυμνώνει τὸν τόπο. Κάνει ὅμως καὶ μιὰν ἄλλη δουλειὰ ἡ βροχὴ. Τὸ νερό διαλύει ὅλα τὰ θρεπτικὰ συστατικά ποῦ ἔχει τὸ χῶμα, καὶ καθὼς εἰσδύει ἀπὸ τίς σχισμάδες τοῦ βουνοῦ βαθιά, παίρνει μαζί του καὶ τὰ συστατικά τοῦ ἐδάφους καὶ ἔτσι ὀχι μονάχα ἀπογυμνώνει τὸ ἔδαφος ἀλλὰ καὶ τὸ ξεπλένει. Ἡ ἀπογύμνωσις καὶ τὸ ξέπλυμα, ποῦ ἀκολουθοῦν τὸ ξεδάσωμα, συντελοῦν στὴν ἀπονεκρωσιν τοῦ ἐδάφους. Γι' αὐτὸ ἡ προστασία τοῦ δάσους ἔχει τόσο πολὺ μεγάλη σημασία καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἀναδάσωσης εἶναι ἔργο τόσο σημαντικόν.

ΤΑ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ παρακαλοῦμεν νὰ μὴ στέλλωνται προσωπικῶς, ἀλλὰ ἀπροσώπως: «Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν Νεότητος», ὁδὸς Λυκαβητοῦ 1, διότι ἄλλως δυσχεραίνεται ἡ εἰσπραξις.

Η ΦΑΤΗΝΗ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 18)

λιὸς χρηστικὸς ναὸς τοῦ κόσμου. Ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ τὴν στόλιζαν διπλὲς σειρὰς ἀπὸ κολῶνες μετὰ κορινθιακὰ κιονόκρανα. Στὸ ταβάνι ἔκαιγαν καντήλια καὶ πολυέλαιοι. Στους τοίχους ὑπῆρχαν πολυχρώμα καὶ χρυσὰ μωσαϊκὰ ποῦ τὰ φεραν οἱ διάφοροι αὐτοκράτορες τοῦ βυζαντίου. Παιδιάκια, ὅμοια μετὰ χερουβείμ, ἔλεγαν δοξαστικούς ὕμνους.

Ὁ Πέτρος προχώρησε μετὰ τὴν πύλην καὶ κατέβηκε λίγα μαρμάρινα σκαλιά. Ἐκεῖ ἦταν ἡ κρύπτη, ὅπου γεννήθηκε μιὰ ἡσυχὴ χειμωνιάτικη νύχτα ὁ πῖθ εὐγενικὸς ἀνθὸς ποῦ βλάστησε πάνω στὴ γῆ. Ἕνα ἀσημένιο ἀστὲρι θύμιζε τὸ ἀστὲρι τῶν μάγων. Κ' ἡ ἐπιγραφή στὰ λατινικὰ ἔγραφε: «Ἐδῶ γεννήθηκε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ τὴν Παρθένη Μαρίαν». Δίπλα ἦταν ἡ Ἁγία Γράπεζα, ὅπου ἀπόθεσαν οἱ μάγοι τὰ δῶρα τους ὅταν προσκύνησαν τὸ θεῖο βρέφος, καὶ πῶς πέρα τὸ παρεκκλησίον τῶν Νηπίων. Λένε, ὅτι ἐκεῖ καθόταν ὁ Ἰωσήφ ὅταν παρουσιάστηκε μπροστὰ τοῦ ὁ Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν ἐντολὴν νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Αἴγυπτον.

Ὁ Πέτρος κοίταξε γύρω του καὶ δὴ ἀπὸ ποῦ ἔβγαλε ἐκείνη ἡ μουσικοβολία. Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ψιθύρισε: «Αὐτὸ τὸ ἄρωμα ποῦ μυρίζεις, εἶναι εἰδικὸ λιβάνι, φτιαγμένο γιὰ τὴν φάτην. Εἶναι ἀπὸ τὰ κατακόκκινα τριαντάφυλλα ποὺ φυτρώνουν στὴν Βηθλεὲμ. Τέτοιο λιβάνι δὲν ὑπάρχει πουθενὰ ἄλλοῦ στὸν κόσμον!».

Ὁ Πέτρος τέλειωσε τὴν φάτην. Ὅλοι ἔλεγαν πῶς ἡ σύνθεσις, τὸ σκάλισμα, τὰ πρόσωπα, ἀκόμα καὶ τ' ἄψυχα ποῦ εἶχε ἀπεικονίσει ἦσαν θεϊκά. Ἐπρεπε, λέει, νὰ εἶχε θεῖα φώτισιν τὴν ὥρα ποῦ τὴν σκάλιζε.

Κ' ἕνα παράξενο πρᾶγμα. Τὰ μάτια τοῦ Πέτρου εἶχαν ἀλλάξει. Ὅταν κοιτοῦσε τὸν οὐρανόν, γίνονταν βαθεῖα γαλάζια. Ὅταν ἔσερνε τὴν ματιὰ του πάνω στὰ ἔλατα, πρασίνιζαν. Σὰν κοίταζε τὸ χιόνι, ἀσπρίζαν καὶ ὅταν ἔβγαλε ὁ ἥλιος, ἔπαιρναν τὸ χρῶμα τῆς Ἀνατολῆς.

Κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ ὑποπτευθῇ ὅτι τὸ θαῦμα αὐτὸ εἶχε γίνῃ ἀπὸ τὴν μέρα ποῦ ὁ Πέτρος μύρισε τὸ λιβάνι τῆς Βηθλεὲμ, ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποῦ τὸ ἴδιον τὸ σπῆλαιον ὅπου γεννήθηκε ὁ Χριστὸς ἦρθε νὰ τὸν βρῇ στὸ καλυβάκι τοῦ θείου του, στοὺς πρόποδες τοῦ Παρνασσοῦ.

Α. ΒΑΡΕΛΛΑ

ΤΟ ΖΑΛΟΓΓΟ

Δεν ξεύρω αν υπάρχουν πολλοί τόποι που συνδυάζουν τόσο αρμονικά την ένδοξη ήρωική παράδοσι, όσο και το άγριο και υπέροχο τοπίο. Ωστόσο το Ζάλογγο ικανοποιεί τον κάθε επισκέπτη του, είτε προτιμά να ταξιδεύσει σε ένδοξα γεγονότα της ιστορίας μας είτε θέλει να θαυμάσει τις όμορφιές που απλώνονται μπροστά στα μάτια του.

Για να φθάσει κανείς εκεί όπου οί Σουλιώτισσες έσυραν, το Δεκέμβριο του 1803, το χορό της τιμής και της Λευτεριάς, παίρνει το αυτοκίνητο από την Πρέβεζα και ύστερα από διαδρομή μιάς ώρας βρίσκεσαι στην Καμαρίνα, ένα χωριό κρυμμένο στις έλιές και τα καρποφόρα δέντρα. Αφού ξεκουραστής στη μικρή πλατεία και πιής κρύο νεράκι από τις πολλές θρύσες της, ανηφορίζεις προς τον ήρωικό δρόμο. Όσο προχωρείς ο άνηφορος μεγαλώνει σε έκταταίρουν οι έλιές και το τοπίο γίνεται σιγά-σιγά άγριο κι ήρωικό μαζί. Προσπερνάς τις μαθητικές κατασκευές και την ιερή Μονή του Ζαλόγγου κι ακολουθείς ένα δρομάκι με πολλά σκαλοπάτια, που περνά ανάμεσα από γκρεμούς, που από τα σπλάχια τους ξεπετιέται κάπου-κάπου και κανένα άγριοδέντρο.

Προχωρείς ολόενα με συντροφιά εδώ κι εκεί τ' άγριολούλουδα. Το ανέβασμα γίνεται τώρα κουραστικό, αλλά ή λαχτάρα να φθάσεις στην κορυφή του ιερού δρόμου, σε κάνει να ξεχνάς την κόπωση. Ύστερα από πορεία μιάς ώρας περίπου, βρίσκεσαι στο δρόμο του ήρωικού θανάτου.

Συγκινημένος πατείς τον ιερό χώρο του καί, μαγεμένος, αντικρίζεις τη μεγαλοπρεπή όμορφη του τοπίου. Μπροστά σου, σ' ένα πανύψηλο βάθος, μαρμάρινες τώρα «οί γυναίκες της θυσίας», χορεύουν το χορό της τιμής και της Λευτεριάς, το χορό που ζηλεύουν οι ιστορίες όλου του κόσμου. Δεξιά σου ή άρχαία Κασσώπη σου στέλνει το χαιρετισμό της. Και στα πόδια του ιερού δρόμου, το Μοναστήρι τ' Αϊ Δημήτρη, φύλακας άγγελος της γαλήνης και της έλπίδας των στρατο-

κόπων και των προσκυνητών, σου παραστέκει προστατευτικά. Έμπρός, σχεδόν στα πόδια σου, ξεδιπλώνεται ένας ανάγλυφος χάρτης, με τα λειβάδια, τα περιβόλια και τα χωριά του και στο βάθος την Πρέβεζα, που λούζεται φιλάρεσκα στα γαλάζια νερά του Ιονίου.

Συγκινημένος από τη μνήμη της ιερής θυσίας, νοιώθεις να πλημμυρίζουν την ψυχή σου αισθήματα ευλαβείας κ' ευγνωμοσύνης για τη γωνιά αυτή της ελληνικής γής, που κράτησε ψηλά το φλάμπουρο της Λευτεριάς.

Αγναντεύοντας ένα γύρω τα βουνά και τα βράχια, θαρρείς πως τώρα δά, διάβηκαν δίπλα σου οι αετομάχοι του Σουλίου: Ο Τζαβέλλας, ο Κουτσονίκας, ο Ζέρβας, ή Χάϊδω, ή Δέσπω κι όλες οι ανώνυμες ήρωίδες, που έρριξαν πρώτα τα παιδιά τους στο βράθυρο κ' ύστερα πιάστηκαν χέρι-χέρι πηγαίνοντας τραγουδώντας προς το θάνατο. Δεν ξανάγινε στους αιώνες τέτοιος χορός τραγικός και λεβέντικος μαζί.

Πόσα, αλήθεια, χρωστάει ή Έλληνοπούλα ή Λευτεριά σε τούτα τα πέτρινα καταρράχια, που έκοψε κάθεται ή σπάθα του Θεού για να κάνει φοβερότερο το γκρεμό που έπεσαν οι Σουλιώτισσες! «Χωρίς γόγγυσμα κι αντίρα, παρά εκείνη μοναχά, που έκάναν με την κόρα, με τα στήθια στα γκρεμνά», καθώς τραγούδησε ο Σολωμός.

Θαμπωμένος από την τόση δόξα κι όμορφη που φεγγοβολούν τριγύρω, εύχαριστείς το Θεό που σε άξίωσε να ζήσης λίγες ώρες στο δρόμο του ήρωικού θανάτου και της Λευτεριάς: κι αθελά σου ψιθυρίζεις:

«...Οί Σουλιώτισσες δεν ζούνε δίχως την Έλευθεριά».

Γ. Ν. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
Διδάσκαλος

*

Από όσα διαβάζω

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΉΞΑΝ ΚΑΠΟΤΕ
ΑΙ ΗΠΕΙΡΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ

Τα στοιχεία που προέκυψαν από την διάνοιξη όπης σε μεγάλο βάθος κάτω από τον Νότιο Άτλαντικό

Όκεανό, ένισχύουν την θεωρίαν ότι ή Άφρική και ή Λατινική Άμερική ήσαν κάποτε μία ήπειρος. Τα στοιχεία αυτά αποκαλύπτουν ότι ή ένιαία αυτή ήπειρος διεσπάσθη πριν από... 150.000.000 χρόνια, τα δέ δύο αυτά τμήματα άρχισαν να απομακρύνονται το ένα από το άλλο με ταχύτητα δύο εκατοστομέτρων κάθε χρόνο. Η απομάκρυνσις όλο και συνεχίζεται. Παράλληλα, κατά το Όκεανογραφικό Ίνστιτούτο της Μασσαχουσέτης, που σε πρόσφατο γεωλογικό συνέδριο ανέκοίνωσε τα ανωτέρω στοιχεία στα μέλη του, προκύπτει επίσης ότι και ή Εύρώπη ήταν κάποτε γεωλογικώς συνδεδεμένη με την Βόρειον Άμερική. Το περίεργο όμως είναι ότι σ' αυτήν την περίπτωση δεν συνεχίζεται πλέον ή απομάκρυνσις των δύο ήπειρων μεταξύ τους.

*

ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΡΟΦΙΚΗΣ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΣ

Μέτρα προς διατήρησιν της καθαρότητας των τροφίμων είναι άναγκαία στον σημερινό κόσμο, περισσότερο από κάθε άλλη φορά — έξ αιτίας της μεγάλης αύξήσεως του πληθυσμού της γής. Αυτά φρονεί ή Παγκόσμιος Όργάνωσις 'Υγείας. Ο κίνδυνος τροφικής δηλητηριάσεως αύξάνεται παντού, λόγω, κυρίως, της μόλυνσεως των τροφίμων από επιβλαβή χημικά προϊόντα. Για να αντιμετωπισθούν οι κίνδυνοι που προκύπτουν από την κατάστασι αυτή, ή Παγκόσμιος Όργάνωσις 'Υγείας προτείνει μία σειρά διεθνώς συντονισμένων μέτρων, που θα εξασφαλίσουν ένα κατώτατον όριο καθαρότητας στα τρόφιμα που παράγονται μαζικώς.

*

ΕΞΑΚΙΣ ΤΡΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΤΟΝΝΟΙ ΤΟ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Το βάρος της γής είναι εξάκις τρισεκατομμύρια τόνοι, συμφώνως προς τους ύπολογισμούς Άμερικανών γεωλόγων. Ο ύπολογισμός των επιστημόνων έγινε με βάση το σχήμα και την μάζα του πλανήτη μας.

(«Βιομηχανική Έπιθεώρησις»)
Έρυθροσταυρίτης Κ. Μ.

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

ΡΟΒΥΡΟΣ Ο ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ

Μυθιστόρημα

— Τίποτα δέ θα κατορθώσετε με το αέρόστατο, συνέχισε. Ός κι ο ατρόμητος αεροναύτης σας Ουάις, αν και μπόρεσε να πετάξει 1200 μίλια πάνω από την άμερικανική ήπειρο, δεν τόλμησε να διασχίση τον Άτλαντικό. Μήτε ένα βήμα δεν κάνατε από τότε, κι ούτε θα κάνατε.

— Μην ξεχνάτε, κύριε, είπε ο πρόεδρος, τ' είπε ο μεγάλος μας Φραγκλίνος όταν είδε την πρώτη σφαίρα των Μογγολιέρων να ύψώνεται. «Είναι παιδάκι ακόμα, μα θα μεγαλώσει». Πραγματικά, μεγάλωσε...

— Δέ μεγάλωσε, κύριε πρόεδρε. Μονάχα φούσκωσε.

— Ε, αυτό πιά ήταν επίθεσι φανερή στα σχέδια της Λέσχης Γουέλντον, πουχε πάρει την απόφασι να κατασκευάσει μ' έξοδά της ένα αερόστατο τεράστιο. Όλα τα μέλη ξεσπάσανε σε βρισιές και φοβέρες:

— Κάτω, κάτω. Γκρεμίστε τον από το βήμα!

— Γκρεμίστε τον εϋθύς, να καταλάβη πως είναι βαρύτερος από τον αέρα.

Απαθέςτατος ο Ροβύρος είπε δυνατά:

— Κύριοι αεροστατικοί, το μέλλον ανήκει στις βαρύτερες από τον αέρα μηχανές. Πετάει το πουλί, μα δεν είναι αερόστατο. Είναι μηχανή!

— Μάλιστα, πετάει, έκραξε ο Μπάτ Φύν. Όμως πετάει παραβαίνοντας τους νόμους της μηχανικής.

— Καλέ τι μου λέτε, εκάγχασε ο Ροβύρος. Από τότε που μελετήθηκε το πέταγμα των πουλιών, σχηματίσθηκε ή πεποίθησι πως πρέπει να μιμηθούμε τη φύσι, που δεν γελιέται ποτέ. Εξετάζοντας τις κινήσεις όλων των πετούμενων θα βρούμε μιά λύσι πρακτική. Από τότε που ο Λουσέ παρετήρησε πως ο ξυλοκάνθαρος, που ζυγίζει δυο γραμμάρια, σηκώνει 400 γραμμάρια βάρος, το πρόβλημα της αεροπλοΐας έχει λυθί. Άρχισαν λοιπόν να φτιάχνουν μερικές μηχανές...

— Που ποτέ δεν πέταξαν, έκραξε ο γραμματέας της Λέσχης.

— Που πέταξαν ή θα πετάζουν! απάντησε άτάραχος ο Ροβύρος. Με κατάλληλες έλικες θα μπορέσουμε να κατασκευάσουμε μιά μηχανή που θα πετάει...

— Χμ! Έλικες, τον διέκοψε ο Έβανς. Μα το πουλί δεν έχει έλικα...

— Αντίθετα, αποκρίθηκε ο Ροβύρος με πεποίθησι. Έχει αποδειχθί πως έχει ένα είδος έλικα.

— Πώ - πώ - πώ τι συμφορά! — με τον έλικα φτερά — να πετάξει εκεί ψηλά..., άρχισαν να τραγουδούν μερικά μέλη της Λέσχης, κι όλη ή σάλα σείστηκε.

Όταν ο μπάρμπα - Συνετός, πέτυχε να επιβάλη ήσυγία, είπε:

— Σας άφήσαμε, άξιότιμε κύριε, να μιλήσετε, χωρίς να σας διακόψουμε. Τώρα πρέπει να σας θυμίσω ότι ή θεωρία σας είναι καταδικασμένη από τους κυριώτερους δικούς μας και ξένους μηχανικούς. Από τον καιρό του Ίκάρου ως τα τελευταία παθήματα των όμορφόνων σας, κανείς μυαλωμένος άνθρωπος δεν συμφωνεί μαζί σας...

— Έχει βέβαια τα θύματά του το σύστημά μου, μα μην ξεχνάτε πως και το δικό σας έχει στο παθητικό του πάμπολλους αεροναύτες. Έπειτα, μην ξεχνάτε πως είναι αδύνατον να κινηθούν με ταχύτητα τ' αερόστατα. 10 χρόνια θέλετε για να κάνατε το γύρο του κόσμου, αν βέβαια δέ φυσάει καθόλου αέρας, ενώ εμείς με τις πετούμενες μηχανές μας θα τον κάνουμε σε 8 μέρες.

Πάλι ούρλιασματα, πάλι άντεγκλήσεις. Τέλος ο Έβανς πέτυχε να επιβάλη ήσυγία. «Κύριε αεροπόρε, είπε. Έξυμνήσατε την αεροπορία. Για πέστε μου, άνεβήκατε ποτέ σε αεροπλάνο;». — «Μάλιστα». — «Και κατακτήσατε τον αέρα;» — «Ίσως, κύριε». — «Ζήτω λοιπόν Ροβύρος ο Κατακτητής!» — «Λοιπόν, ναί. Ροβύρος ο Κατακτητής. Αποδέχομαι τον τίτλο, κ' έχω δικαίωμα να φέρω αυτό το όνομα!».

— Επιτρέψατέ μας να χουμε άμφιβολίες, φώναζε κάποιος.

— Κύριοι, είπε ήρεμα ο Ροβύ-

ρος, έρχομαι να συζητήσω σοβαρά για ένα θέμα σπουδαίο και δεν δέχομαι ν' άμφιβάλλουν για μένα. Ποιος με διέκοψε;

— Έγώ. Λέγομαι Τζάιημ Σίπ.. Και είμαι χορτοφάγος.

— Ήξερα πως οι χορτοφάγοι έχουν άντερα μακριά, κάπου τριάντα πόντους. Δεν είναι λίγο! Μή μ' αναγκάσετε να μακρύνω τ' άφτιά σας...

Φωνές, ανακατωσούρα: «Έξω, έξω!» — «Πετάχτε τον έξω». — «Νά τον λυντσάρουμε!». Είχαν φρενιάσει οι αεροστατικοί. Περικυκλώσανε το βήμα. Μάταια ο πρόεδρος χτυπούσε το ατμοκίνητο κουδούνι του. Ξαφνικά πισωδρόμησαν όλοι. Ο Ροβύρος είχε βγάλει τα χέρια από τις τσέπες του και τ' άπλωνε προς αυτούς που τον πολιορκούσαν. Κρατούσε δυο περιστροφά και φώναζε: «Φαφλατάδες!». Όλοι παραμέριζαν κατάπληκτοι, δίχως να βγάζουνε λέξι. Άκουστήκαν πέντ' έξι πυροβολισμοί. Ο Ροβύρος είχε άδειάσει τα περιστροφά του στον αέρα! Μες στους καπνούς, εξαφανίστηκε ο γενναίος μηχανικός λές και τον άρπαξε κανένα αεροπλάνο και τον σήκωσε στον αέρα!

4

Τα μέλη της Λέσχης βγήκαν έξω φωνάζοντας μανιασμένα. Ζητούσαν να έκδικηθούν τον ξένο για την προσβολή που τους έκανε. Άκούς εκεί, να τους πή φαφλατάδες! Έτρεξαν στους δρόμους, ξυπνήσανε τη γειτονιά, ψάξαν παντού, μα του κάκου. Τέλος, απελπίστηκαν και σκορπίσανε, αφού κάμαν όρκο πως την άλλη μέρα θα συνεχίσουν τις έρευνές τους και δέ θα σταματήσουν πριν βρουν τον αυθάδη ύβριστή και τον τιμωρήσουν.

Κόντευαν μεσάνυχτα ή Φιλαδέλφεια άρχισε να ήσυχαίη. Τράβηξαν για τα σπίτια τους τα μέλη της Λέσχης, όμως οι δυο αντίπαλοι, ο μπάρμπα - Συνετός κι ο Έβανς, συνεχίζανε τη συνηθισμένη λογομαχία τους. Προχωρούσαν συζητώντας, ενώ, πίσω τους ακολουθούσε ο πιστός θαλαμηπόλος του προέδρου Φρικολέν. «Αν ήμουν πρόεδρος, δεν θα επέτρεπα ποτέ ένα τέτοιο σκάνδαλο!» έλεγε ο Φιλ Έβανς. — «Τι θα κάνατε δηλαδή;» — «Θα άφαιρούσα το λόγο άπ' αυτό τον άναιδη». — «Θαρρώ πως για ν' άφαιρέσεις το λόγο πρέπει ν' άφήσεις το ρήτορα να πη κάτω». — «Όχι, όχι.

Αυτά δὲν γίνονται στὴν Ἀμερική!».

Τέτοια λέγανε βαδίζοντας οἱ δυὸ ἀντίπαλοι, ἐνῶ πίσω τους ἀκολουθοῦσε βήμα πρὸς βήμα ὁ Φρικολέν. Ἦταν ἀνήσυχος. Εἶχαν ξεμακρύνει ἀπὸ τὸ κέντρο, τὸ σκοτάδι ἦταν βαθύ, ψυχὴ δὲν κυκλοφοροῦσε. Ὁ πρόεδρος κι ὁ γραμματικὸς τῆς Λέσχης δίχως νὰ τὸ καταλάβουν, περάσανε τὴ γέφυρα καὶ βρέθηκαν στὸ μοναδικὸ σ' ὅλο τὸν κόσμο πάρκο Φαίρμουντ. Ὁ Φρικολέν εἶδε κάτι ἱσκιούς μες στὸ σκοτάδι. Ὅπως ἦτανε δειλὸς ὁ δύστυχος ὁ μαῦρος, ἄρχισε νὰ τρέμη. Πλησίασε τὸν κύριό του καὶ τοῦ εἶπε: «Κὺρ Μπάρμπα — ἐτσι συνήθιζε νὰ τὸν ὀνομάζῃ — κὺρ Μπάρμπα, γιὰ κοίτα κεῖ πέρα!». Στράφηκαν κ' οἱ δυὸ ἐπίσημοι πρὸς τὸ μέρος πού τοὺς ἔδειχνε. Δὲν εἶδανε τίποτα. Μὰ στὴ στιγμὴ ἀκούστηκε ἓνα σφύριγμα κ' ἓνα ἄστρο ἠλεκτρικὸ ἔλαμψε ψηλά. Πρὶν καταλάβουνε τί συμβαίνει ἔξι χέρια ἄρπαξαν καὶ τοὺς τρεῖς τους. Οὔτε νὰ φωνάξουν δὲν πρόφτασαν. Εἶχαν φιωθῇ. Ποῦ τοὺς πήγαιναν; Ποιοὶ ἦταν οἱ κακοῦργοι; Ληστὲς βέβαια, πού θὰ τοὺς ἀπογύμνωναν, ἴσως καὶ νὰ τοὺς σκοτώνανε. Τίποτα ὥστόσο ἀπ' αὐτά. Μῆτε κὰν τοὺς ἔψαξαν, ἀν κι ὁ Συνετὸς εἶχε ἀπάνω του χιλιάδες δολλάρια. Δίχως νὰ βγάλουν λέξι οἱ ἀπαγωγεῖς, τοὺς ἔρριξαν ὄχι στὸ χορτάρι, ἀλλὰ πάνω σὲ κάτι σανίδια. Τοὺς ξάπλωσαν τὸν ἓνα πλάι στὸν ἄλλον. Ἐνα μάνταλο ἀκούστηκε νὰ μπαίνει, ἔπειτα θόρυβος συνεχῆς κ' ἓνα παράξενο φρρ!

Ὅταν διαδόθηκε ἡ ἐξαφάνισι τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματικοῦ τῆς Λέσχης, ἀναστατώθηκε ὅλη ἡ Φιλαδέλφεια. Γίναν ἔρευνες ἐπίμονες, ἀλλὰ τοῦ κόκου. Ὅλες οἱ ἐφημερίδες τῆς Ἀμερικῆς ἔγραψαν με μεγάλους τίτλους γιὰ τὴ μυστηριώδη ἐξαφάνισι, προκηρύχτηκαν ἀμοιβές, τοιχοκολλήθηκαν ἀγγελίες, ἡ ἀστυνομία ἔβαλε τὰ ὄργανά της σὲ κίνησι. Τίποτα, τίποτα! λὲς καὶ τοὺς εἶχε καταπιῇ ἡ γῆ!

Σφιχτοδεμένοι, με στόματα καὶ μάτια κλεισμένα καὶ μ' ἓνα σκρινὶ στὰ πόδια οἱ φίλοι μας, ἦταν ἀδύνατον νὰ σαλέψουν. Ἐβραζάν μέσα τους. Ποῦ βρίσκονταν; Κανεὶς δὲν τοὺς εἶχε πλησιάσει. Μόνο ἓνας θόρυβος, ἓνα ἀνεξήγητο φρρ! ἀντηχοῦσε ὀλόγυρά τους. Ἐπιτέλους ὁ Ἐβανς πέτυχε νὰ χαλαρώσῃ τὸ σκρινὶ πού τοῦχε δέσει τὰ χέρια. Μετὰ κατάφερε νὰ λύσῃ τὸν κόμπο

καὶ νὰ τὰ ἐλευθερώσῃ. Τότε ἔλυσε τὸ μαντήλι πού τὸ σκέπαζε τὰ μάτια, ἔβγαλε τὸ φέμωτρο ἀπὸ τὸ στόμα του κ' ἔκοψε με τὸ μαχαίράκι του τὰ σκρινιά ἀπὸ τὰ πόδια του. Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ γιὰ τὸν ἀντίζηλό του, πού με μισοπνιγμένη φωνὴ τοῦ εἶπε «εὐχαριστῶ». — «Νὰ λείπουν οἱ εὐχαριστίες». — «Φίλ Ἐβανς!». — «Μπάρμπα — Συνετέ!». — «Δὲν ὑπάρχουν ἐδῶ ἀντίπαλοι». — «Ἐχετε δίκιο, ὁμολογῶ. Δὲν ὑπάρχουν ἐδῶ παρὰ δυὸ κατατρεγμένοι, πού πρέπει νὰ ἐκδικηθοῦν κάποιον τρίτο. Κι αὐτὸς ὁ τρίτος εἶναι...». — «Ὁ Ροβῦρος». — «Κι ὁ ὑπηρετὴς σας; Πρέπει νὰ τὸν λύσουμε κι αὐτόν». — «Ὁχι ἀκόμα. Θὰ μᾶς τρελάνῃ με τίς κλάψες του, κ' ἐμεῖς δὲν ἔχουμε καιρὸ γιὰ τέτοια... Πρέπει νὰ ἐλευθερωθοῦμε...». — «Ναί, ναί, ἀκόμα κι ἂν αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον!».

Ἦταν βέβαιοι πὼς ὁ Ροβῦρος τοὺς εἶχε ἀπαγάγει. Ἄν τοὺς εἶχαν ἀρπάξει κοινοὶ κλέφτες, θὰ εἶχαν ἐξαφανισθῇ τὰ χρυσαφικά, τὰ χρήματα, τὰ ρολόγια τους. Ἐνῶ τώρα... Ἀλήθεια, πού τοὺς εἶχαν ρίξει; Ἐπρεπε νὰ μάθουν, γιὰ νὰ προετοιμάσουν τὴ σωτηρία τους. «Πρέπει νὰ εἴμαστε κάπου κοντὰ στὸ πάρκο, γιατί δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα ἀπὸ τὴ στιγμὴ πού μᾶς πιάσανε, σὲ κάποιο κάρρο σαλτιμπάγου ἴσως», εἶπε ὁ Συνετὸς.

Ψαχοῦλεψαν τὰ τοιχώματα τῆς φυλακῆς τους, πᾶσχισαν νὰ βροῦν καμμιά χαραμίδα, μὰ τοῦ κόκου. Ὁ Φλὶν δοκίμασε ν' ἀνοίξῃ μιὰ τρύπα με τὸ μαχαίράκι του. Ἐαφνικὰ σταμάτησε: «Τ' εἶναι τάχα αὐτὸ τὸ ἀκατάπαυστο φρρ - φρρ;», ρώτησε. «Ὁ ἀνεμος, δίκως ἄλλο», τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Συνετὸς. Δὲν τὸν ἔπεισε, καὶ συνέχισε τὴν προσπάθειά του. Ἀλλὰ ἡ λάμα τοῦ μαχαίριου γρήγορα στομάθθηκε. — «Τὶ τρέχει; εἶπε ὁ πρόεδρος σιγανὰ. Μήπως ὁ τοῖχος εἶναι ἀπὸ λαμαρίνα;». — «Ὁχι. Γι' ἀκούστε. Χτυπῶ, μὰ δὲ βγαίνει κρότος μεταλλικός». — «Ἀραγε εἶναι ἀπὸ σιδερένιο;». — «Ὁχι». — «Λοιπόν;». — «Ἀδύνατο νὰ καταλάβω». Νευριασμένος ὁ πρόεδρος, βλαστήμησε, χτύπησε τὸ ἡχηρὸ πάτωμα με τὸ πόδι, ἄπλωσε τὰ χέρια του στὸν ἀέρα, λὲς κ' ἤθελε νὰ πνίξῃ κάποιο Ροβῦρο φανταστικό.

Ἡ συνέχεια, μπάρμπα — Συνετέ, τοῦ εἶπε ὁ Ἐβανς δίνοντάς του τὸ μαχαίρι. Κάντε καὶ σεῖς μιὰ δοκιμὴ.

Ἐβαλε τὰ δυνατά του ὁ πρόεδρος, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ χαράξῃ τὸν τοῖχο. Δὲν εἶχανε λοιπὸν καμμιά ἐλπίδα νὰ γλυτώσουν!

Ὁ δυστυχισμένος ὁ Φρικολέν ἄρχισε νὰ γογγύζῃ καὶ νὰ ταραζεται σπαρταριστὰ σὰ νὰ τὸν εἶχαν πιᾶσει σπασμοί, κι ὁ κύριός του τὸν λυπήθηκε καὶ τοῦκοψε τὰ σκρινιά. Μὰ τὸ μετάνιωσε ἀμέσως: Μόλις σηκώθηκε ὁ νέγρος ἄρχισε νὰ παραπονιέται πὼς ψοφᾷ ἀπὸ τὴν πείνα. Κι ὅλο ἔτρεμε ἀπὸ τὴν τρομάρα του. — «Φρικολέν!», φώναξε ὁ Συνετὸς. — «Κὺρ Μπάρμπα» κλαψούρισε ὁ μαῦρος. — «Γι' ἄκου δῶ: Μπορεῖ νὰ μᾶς ἔχουν καταδικάσει νὰ πεθάνουμε τῆς πείνας ἐδῶ μέσα. Μὰ ἐμεῖς εἴμαστε ἀποφασισμένοι, γιὰ νὰ διατηρήσουμε τὴ ζωὴ μας, νὰ φᾶμε ὅ,τι εἶναι φαγώσιμο. Καί, μάθε το...». — «Θὰ φᾶτε ἐμένα;» ξεφώνισε ὁ Φρικολέν τρέμοντας σύγκορμος. — «Μπορεῖ, ἂν τὸ καλέσῃ ἡ ἀνάγκη. Λοιπόν, τὸ καλὸ πού σοῦ θέλω: Κάτσε ἡσυχος!» — «Ἀλλοιῶς, θὰ σὲ κάνουμε φρικασέ», πρόσθεσε ὁ Ἐβανς. Ζάρωσε στὴ γωνιά του ὁ ἔρμος ὁ νέγρος, πασχίζοντας νὰ πνίξῃ τ' ἀναστενάγματά του.

Περνοῦσε ἡ ὥρα, πήγαιναν χαμένες οἱ προσπάθειές τους γιὰ τὸ λυτρωμό, κ' ἡ ἀγωνία τους ἐκορυφώνονταν. Σὲ μιὰ στιγμὴ εἶπε ὁ Ἐβανς: «Δὲν σᾶς φαίνεται πὼς ἡ φυλακὴ μας μετατοπίζεται;» — «Κάθε ἄλλο». — «Κι ὅμως, ὅταν μᾶς ἔκλεισαν ἐδῶ μοῦ φάνηκε πὼς ἀνάσαινα τὸ δροσερὸ μῦρο τῶν δέντρων τοῦ πάρκου. Τώρα εἶναι διαφορετικά. Πὼς ἐξηγεῖται αὐτό;» — «Δώστε ὅποια ἐξήγησι θέλετε, μὴ μοῦ πῆτε ὅμως ὅτι μετατοπίζεται ἡ φυλακὴ μας...». — «Ἐλπίζω πὼς ἐπιτέλους θὰ φανῇ αὐτὸς ὁ ἀπαίσιος Ροβῦρος». — «Κ' ἐγώ», ἀποκρίθηκε ὁ Συνετὸς — «Τὶ θὰ τοῦ πῆτε;» — «Πὼς ἄρχισε με τὴν αὐθάδεια καὶ τέλειωσε με τὴν ἀτιμία!».

Κάποια λάμψι πού φάνηκε ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ τοὺς ἔκανε νὰ πιστέψουν ὅτι ἄρχισε νὰ ξημερώνῃ. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ἦταν 4 τὸ πρωί, γιατί τὸν Ἰούνιο τέτοιαν ὥρα γλυκοχαράζει στὴ Φιλαδέλφεια. Περίεργο, τὸ θαυμάσιο ρολόι τοῦ προέδρου ἔδειχνε 2 1)2! — «Ἴσως νὰ μὴν πηγαίνῃ καλὰ τοῦτο τὸ μαραφέτι», εἶπε.

(Συνεχίζεται)
Διασκευὴ Σ. Π.

ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ

Τοῦ ἐκλιπόντος συνεργάτου μας
Α. ΒΩΤΤΗ

Ἐ, θὰ ἔχῃς δὴ, παιδί μου, πόσο μερικοὶ πονᾶνε κι ἀπὸ ἓνα κούφιο δόντι μέρα - νύχτα τί τραβᾶνε.

Μ' ἂν με προσοχὴ φροντίζῃς γιὰ τὰ δόντια σου ἀπὸ τώρα, δὲν φοβάσαι πονοδόντους πὼς θὰ νοιώσῃς κάποιαν ὥρα.

Τὰ δόντια περιποίησι θέλουν ἰδιαίτερα: καὶ πρῶτα - πρῶτα τρεῖς φορές πλῦσιμο τὴν ἡμέρα.

Μιὰ τὸ πρωὶ σὰν σηκωθῇς, παιδί μου, ἀπὸ τὸν ὕπνο, μιὰν ὕστερ ἀπ' τὸ γεῦμα σου καὶ μιὰ μετὰ τὸ δείπνο.

Στὰ δόντια κάνουνε κακὸ — ὅλοι οἱ γιατροὶ τὸ λένε — τὰ παγωμένα τὰ νερά καὶ τὰ φαγιὰ πού καίνε.

Ἰδίως ἅμα πιῆς νερὰ πού εἶναι παγωμένα, μὴ φᾶς ἀμέσως ὕστερα ποτὲ φαί καυτό,

ἀλλ' οὔτε καὶ τ' ἀντίθετο. Τὰ δόντια τὰ καυμένα εἶναι πολὺ εὐαίσθητα καὶ βλάπτονται μ' αὐτό.

Λοιπόν, παιδιά, προσέχετε, σὰν πίνετε, σὰν τρώτε γιατί ἂν ἀρχίσουν καὶ πονοῦν καὶ λίγο - λίγο νὰ χαλνοῦν, θὰ μετανιώσετε πολὺ, μ' ἄργα θὰ εἶναι τότε.

Ποτὲ με τὰ δοντάκια σας καρύδια νὰ μὴ σπάτε ἢ κι ἄλλα πράγματα σκληρά, διότι τὰ χαλάτε.

Πάντοτε νὰ τὰ πλένετε με μιὰ σκληρὴ βουρτσίσσα. Νὰ τὰ σκαλίζετε ποτὲ δὲν πρέπει με καρφίτσα.

Καὶ μάθετε το: Ἄμα κανεὶς γερά τὰ δόντια τάχη, ἔχει, παιδιά μου ἀγαπητά, γερό καὶ τὸ στομάχι.

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

